



LUND UNIVERSITY

Carl Fehrmans bibliografi

1938-2005

Rydén, Per

2006

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Rydén, P. (Red.) (2006). *Carl Fehrmans bibliografi: 1938-2005*. (Absalon; Vol. 23). Litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds universitet.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Carl Fehrmans
Bibliografi
sammanställd av
Per Rydén

ABSALON

Skrifter utgivna vid

Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund

Carl Fehrmans
Bibliografi
1938–2005

sammanställd av
Per Rydén

Tryckningen av denna bibliografi har gjorts möjlig genom ett bidrag från
Birgit och Sven Håkan Ohlssons stiftelse

ABSALON

Skrifter utgivna vid
Språk- och litteraturcentrum i Lund
Litteraturvetenskap
Helgonabacken 12
223 62 LUND

□ Per Rydén och
Språk- och litteraturcentrum i Lund 2006
Litteraturvetenskap

Redaktion för skriftserien: Birthe Sjöberg (red.), Lars Gustaf Andersson,
Anders Palm, Johan Stenström, Jenny Westerström

Layout: Birthe Sjöberg

ISSN 1102-5522
ISBN 91-88396-22-3

Tryck: Lunds universitet, Media-Tryck
LUND 2006

Innehåll

Förord	9
Carl Fehrman: en inledning	11
Carl Fehrmans skrifter 1938–2005 förtecknade	57
Personregister	115

Carl Fehrman går på sitt 92:a år och har flyttat från Fakirens väg 20 till Hjalmar Gullbergs väg 1. Men han är ännu verksam. Under varje år från 1938 har han producerat sig i form av böcker, uppsatser och recensioner. De förtecknas i följande bibliografi.

Listan är lång och ändå har den säkert sina lakuner. Carl har sina speciella organ. Hans böcker har sina förlag och sina lärda serier. Hans artiklar visar sig främst i några speciella tidskrifter. Hans recensioner och artiklar kunde först i halvtannat decennium ses i *Sydsvenska Dagbladet Snällposten*, varefter hans streckare, anmälningar, inpass och kåserier under ett halvt sekel kunnat läsas i *Svenska Dagbladet*. Men både bok-, tidskrifts- och tidningsmarknad har förändrat sig under hans produktiva år. Och så har han då och då sökt sig till andra och mer oväntade organ, också utanför gränserna. De fynd som gjorts kan väcka farhågor om att en del kan ha tappats bort.

Grunden för det här arbetet har utgjorts av de klipp som jag fått låna av Carl – de kommer efter hand att överföras till Handskriftsavdelningen på Lunds universitetsbibliotek. Bidrag i tidskrifter, festskrifter och samlingsverk har jag också fått hjälp att hålla styr på. Bidragen i *Svenska Dagbladet* har jag med Ellinor Melanders vänliga hjälp kunnat kollationera mot det registratur från tidningen som för tiden fram till 1990 överförts till Riksarkivet. På motsvarande sätt har Marianne Rosén på *Sydsvenskans* textarkiv hjälpt mig att kontrollera artiklarna i *Sydsvenska Dagbladet Snällposten* under åren 1942–1956. Föreläsningar och annan medverkan i radio har kunnat kartläggas genom Statens arkiv för ljud och bild och bistånd av Monica Nåhls på Radioarkivet vid Sveriges Radio. *Artikelsök* och dess föregångare i form av tryckta register har varit oundgängliga hjälpmedel liksom den klippsamling som institutionen disponerar. Universitetsbibliotekets samlingar ger ett yttersta skyddsnät med sina samlingar av böcker och tidningar. Birthe Sjöberg har även i detta fall gett tilltalande typografisk fason åt de många uppgifterna.

Det är en glädje att kunna överlämna *Carl Fehrmans bibliografi 1938–2005* till Carl Fehrman. Lite besvärlig har han varit under resans gång, men besvärlig på rätt håll. Både som klippsamlare och intervjuobjekt har han velat tona ner den egna insatsen. En blygsamhet av den sorten riskerar alltid att misstolkas, så mycket mera som tiden velat förvandla självhävdelsen till en dygd. När Carl velat förringa den egna insatsen har det inte minst skett vid jämförelsen med vännen Staffan Björcks verk. Men jag påminner mig att också Staffan framhävde egenskaper hos Carl som han menade sig sakna. Naturligtvis finns där både likt och olikhet hos dessa två gestalter, dioskurerna, ”Olle Holmbergs söner”. I följande inledning tar jag naturligt nog fasta på Carls särdrag. Men som på den kända bilden från den 31 maj 1949 ser vi dem ofta sida vid sida. Med fullbordande av den andra av de två bibliografierna över deras verk har jag också velat visa min tacksamhet över att ha kommit till Lund i rätt tid, just då två båda tog över den Litteraturhistoriska institutionen. Vi är många som menar att det var en lycklig och lyckad era som då började.

Lund i mars 2006

Per Rydén

Carl Fehrmans skrifter

En inledning

Den 31 maj 1949 var en dag att minnas i Thomas Manns liv. Han som av nazisterna berövats ett hedersdoktorat blev denna dag hedersdoktor i Lund. Olle Holmberg var den drivande kraften bakom beslutet, en av flera beundrare som verkade för honom i Sverige. Man kunde, menade han, "nästan räkna honom som en till hälften svensk författare". Han hade själv bidragit till att hålla honom aktuell under kritiska år, så bland annat i *Thomas Mann och det tredje riket* (1942). Året före promotionen hade två andra lundensare, Hjalmar Gullberg och Einar Löfstedt, tagit det unika steget och föreslagit 1929 års nobelpristagare i litteratur till ett andra nobelpris.¹

Promoveringen till hedersdoktor kom dock för Thomas Manns del att överskuggas av att hans son, Klaus Mann, plågad av sin improduktivitet och av att stå i skuggan av sin berömde far, valt att ta sitt liv. Det skedde den 21 maj och budet nådde fadern på Grand Hotel i Stockholm. "Viel über ihn und den von langer Hand unwiderstehlich wirkenden Todeszwang. Das Kränkende, Unschöne, Grausame, Rücksichts- und Verantwortungslose. Beratung auch über unsere Reisezukunft, ob alles abzuberechnen und direkte Heimkehr geboten."² I sin vända beslöt han att fullfölja de föreläsningar som han tagit på sig under sin turné men att avstå från alla de sociala begivenheter som lockade honom vid återtagandet av de europeiska positionerna. Han fick aldrig träffa det svenska kronprinsparet på Drottningholms-teatern.

Han fullföljde alltså sina engagemang i Uppsala och Stockholm, och Klaus begravdes i föräldrarnas och system Eriks frånvaro.³ Lund var nog ändå viktigast, konstaterar den som förbryllas över hur mycket och mycket som kan intressera i denna utsatta situation. I betygsättningen av de olika hotellen klarar Grand sig väl. Olle Holmberg tog hand om honom. Den stora dagen började bra: "Bad, Rasieren, umständliche Fracktoilette. 1/2 12 von jungem Adjutanten abgeholt".⁴

I Lund valde den nyblivne hedersdoktorn att efter akten i kyrkan tillbringa kvällen i stillhet med Olle och Maj Holmberg på Studentgatan. Al-

got Werins tal kunde han dock höra genom en särskild högtalaranläggning.⁵ Betyget blev högt: "Die akademische Feier die schönste, die ich je mitgemacht."⁶

Den 31 maj 1949 har blivit en minnesvärd dag också i Lund. Vi har alla sett bilden av hur doktor Mann tågar ut ur Lunds domkyrka åtföljd av de två som var på väg att ta över litteraturstudiet i stan. De två frackprydda marskalkarna var ju Olle Holmberg-lärjungarna och docenterna Carl Fehrman och Staffan Björck.

Den 7 maj 1980 kommenterade en av de två marskalkarna denna bild. Thomas Mann hade, noterade Staffan, lagt märke till att hans två följeslagare inte gick i takt. Varvid den store människokännaren som nu också fått ett bevis på sin lärdom i form av det doktorsdiplom han höll i handen strax förstått vem av de två han skulle gå i takt med. Han valde att gå i takt med den marskalk som styrde sina steg mest målmedvetet. Han valde Carl, sa Staffan.

Riktigt vad han avsåg kan väl ingen av oss veta, men vi som ägnar våra liv åt att tolka brukar ju inte låta det avhålla oss från att ha en mening om meningen. Redan fotografen kunde ju sägas bidra till ge sin bild av bilden; han bestämde att Staffan skulle vara i bakgrunden.

Men som alltid kan man vända på det. Det finns något som förenar Thomas Mann och Staffan också utöver det att de sysslade med berättandet. Medan Carl slår ner sin blick och därmed möjligen just kan hålla reda på både sina egna och den höge gästens fötter, ser de två andra fotografen och framtiden an med höguret huvud. Den beskäftiga eftervärlden går händelserna i förväg och påminner sig att de två skulle dela också det tyngsta livet kan bjuda, att mista ett barn under de mest tragiska omständigheter.

Men det var nog så att Staffan menade att tillställningen var viktigare för Carl än för honom själv. Det var han som främst intresserade sig för Manns verk. Det var han som introducerade evenemanget med en stor tidningsartikel och där som vanligt hittade den precisa detaljen. Han påminde om hur Tegnér – som Mann gjort hembesök hos på Gråbrödersgatan – i sin hyllning av Oehlenschläger vid promotionen 1829 hade menat att tronen tillhörde Goethe. Det gjorde också Thomas Mann 120 år senare. För om det var något som Thomas Mann odlade var det ju traditionen från Goethe. Den föreläsning som under de tragiska omständigheterna fick anstå till året

därpå handlade i mycket om Goethe. Ännu i den runa som Carl skrev över Thomas Mann 1955 utnämnde han honom till "Tjugonde seklets Goethe".

Medan Staffan striktare höll sig till det svenska eller i varje fall nordiska, har Carl månat om den europeiska traditionen, *the great tradition*. Den bars upp av stora diktare och stora tänkare. Det var just en Faustlinje.

I sitt sökande efter lärdom, i sin skildring av lärdom, i sin förhoppning om att lärdomen ska lösa problem och rentav göra människorna lyckligare har Carl känt sig delaktig av just den stora Fausttradition som Thomas Mann stod för. Men han varit lika mån om att tona ner sin egen roll. I sin lärdom har han aldrig haft några anspråk på att vara eller spela Faust. Nej, det är snarare Wagner som är hans roll, har han sagt även vid en sen återblick på livet.

Den 29 april 1995 såg vi på Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund till att överlämna var sin bok åt Staffan och Carl med anledning av deras 80-åriga födelsedagar. Den lilla festen förlades mitt emellan de två 80-årsdagarna och det var välbetänkt eftersom Staffan aldrig fick uppleva sin högtidsdag. Vid överlämnandet av böckerna i april 1995 provade jag att ge en annan innebörd åt den berömda bilden.

Det var säkert så att den skarpsynte Thomas Mann hade noterat att de två marskalkarna gick i otakt. Och hade han då inte i själva verket drabbats av att det fanns något viktigt att lära i Lund? Lärdomen var enkel nog men den skulle som allt självfallet ändå omsättas i praktiken. Det handlade om att lära sig gå i otakt. För vad var det som inte bara Lund utan också Tyskland och hela Europa behövde lära sig så här några år efter kriget om inte just att gå i otakt? Det var ofrånkomligt att på nytt börja promenera och flanera och gå vid varandras sida. För att gå i otakt behöver man vara minst två. Det är viktigt att visa att man kan följas åt utan att gå i takt, att gå vid varandras sida men inte därför känna tvånget av att gå i takt. Är det inte detta som är det viktiga i det vi haft att lära av Carl och Staffan, detta att ständigt vara vänner, ständigt hålla ihop men aldrig låta det betyda att till varje pris ha samma åsikt om allting. Och den lärdomen är viktigare och sällsyntare än man kan tro också i en intellektuell miljö.

Staffan och Carl har nästan alltid förts fram i par. De följdes åt genom åren och deras karriärer i Lund blev till stor del parallella. Men denna ofrånkomliga likhet har också gjort olikheterna tydliga. Just som föräldrar

ser sina barns skilda personligheter är det de närstående som ser olikheterna. Båda kan ha rätt.

Jag ser ingen anledning att upplösa bilden av de två dioskurerna – så mycket mer som jag kom till Lund just lagom för att få del av den viktiga och produktiva period då de två vid 1950-talets slut tog över institutionen för flera decennier framåt. Deras vänskap varade i mer än sextio år, från hösten 1933 och fram till Staffans död i juni 1995. Jag kunde leverera många bevis för deras ömsesidiga uppskattning. Jag minns med särskild värme när de den 30 mars 1994 ställde upp i samband med min utnämning. Och efter Staffans bortgång har Carl ivrigt verkat för att Staffans gärning måtte hugfästas på olika sätt. Generositeten har varit omisskännlig och den har parats med diverse manövrer för att motverka att hans egen gärning skulle hugfästas. Alltför länge har jag varit en alltför lydig elev som gjort honom till viljes på den punkten. Men nu.

Lärd i Lund

Carl står alltså om någon för lärdomen. Han har själv tecknat *Lärdomens Lund*. Det ger bilden av honom själv – och ändå inte.

Lärdomen och de lärda kom på plats. Men den som skrev kunde nästan fullt ut se till att han inte själv kom med. Andra talade mer än gärna om sig själva. Andra skrev till och med sina minnen. Han nöjde sig med att teckna sin miljö och de andra som befolkade den. Återigen var det den magiska bilden från den 31 maj 1949 som gav besked om uppställningen. Det var svårt att undvika Thomas Manns besök i det lärda Lund. Men i den första upplagan av *Lärdomens Lund* fick man ännu på sidan 281 sväva i ovisshet om vilka de två marskalkarna var. I senare upplagor har författaren fått ge efter för kravet att nämna sitt och Staffans namn.

I det följande ska jag försöka att göra det han nästan inte alls har gjort och ge bilden av den lärde i Lund, av den lärde Carl. Det får bli inledningen till den här förteckningen över hans skrifter genom åren. Det är mycket jag inte vet lika bra som han och mycket av hans lärdom som jag inte besitter. Mitt enda företräde är att jag inte har hans blygsamhet. Samtidigt som det finns många drag som den utanförstående inte får med finns det kanske något som han själv antingen medvetet förtiger eller är omedveten om som kan sättas på plats.

En invandrad släkt

Invandrare är han inte, men de finns i släkten och har nog medfört en särskild känsla för främlingar liksom ett behov av att kunna tala främmande språk. Släktens stamfader Christopher Fehrman vann burskap i Stockholm den 16 oktober 1679. Släktnamnet uttalas med ä-ljud; ättlingen har fått korrigera omgivningen några gånger på den punkten, när den trott att e-ljud gällde som finare. Släktens mest kända medlemmar är två medaljgravörer på 1700-talet, Daniel Fehrman (1710–1780) och hans son Carl Gustaf Fehrman (1746–1798). Konstfärdigheten ville man tro ha haft sin betydelse liksom känslan för äldre tid och därmed en självklarare hemhörighet i äldre tiders dikt än för många av oss andra.

Andra och mer praktiska yrken finns företrädda i släkten. Farfadern var en myndig prost i Halland, och miljön kring honom finns tecknad på tryck i den långa serien av prästhemsinteriörer. Och på nätet, denna samlingsplats för det nyaste nya och det gamla, kan LIBRIS förse oss med titlar på några av hans predikningar, så *En årgång högmässa-predikningar* (1899-1900). De är ”på begäran utgivna” efter hans död.

DNA-svansarna är på väg att identifieras av en annan del av det forskarsamhälle som Carl vill vara en del av. Man har hunnit långt i kartläggningen men hittills får man nog mest undra över hur specificerade våra anlag kan vara. I avvaktan på dessa besked kan man leva kvar i den provisoriska uppfattningen att det i den fehrmanska släkten finns en disposition för konstfärdighet och talekonst men också för praktisk duglighet.

Lund förstås

Hur länge man än blir kvar i Lund gör det skillnad att vara född där. Man visste från början hur det var. Man kunde från tidiga år se originalen och de lärde vandra sina peripatetiska stigar. Man kunde vid bjudningarna hålla styr på vem som var släkt med vem och hålla tungan i styr därefter. Lund hade en gång kallats akademisk bondby, men Carl har om någon hunnit uppleva stans förvandling kring sin akademi.

Han är Lundabo av andra generationen. Fadern var Carl Elis Daniel Fehrman, som börjat sina studier i Göteborg men sökt sig till teologin i Lund. Han blev teologie doktor 1912 och var docent först enbart i symbolik, senare i symbolik och kyrkohistoria. Det senare fältet gällde som hans

specialitet. Han upprätthöll också professuren i ämnet i Lund och blev 1918 kompetensförklarad till en professur i Uppsala. Den som blir kvar i Lund ska helst bli professor. Det hade alltså inte pappa Daniel blivit, och han fick heller aldrig tillfälle att uppleva när sonen blev det. Sånt brukar vara viktigt. Men pappa Daniel var, berättas det, en ”skicklig utövare av orgelmusik”. Musiken blev viktig också för sonen Carl. Han har förstås skrivit om Bellmans vaggvisa till sonen Carl. Han kände orgeln ge genljud i hela kroppen när han skrev om Hjalmar Gullbergs dikt om orgelbyggaren i Lemnhult:

I främmande stift
fann den mångkunnige bondens ättlingar sin utkomst.
Av hans orgelverk finns några i behåll
efter hundra år. Ett spelar i mig.

Modern var Elsa Maria, född Björklund, dotter till den kände publicisten J. A. Björklund, en av de främsta konservativa publicisterna kring det förra sekelskiftet. *Nya Dagligt Allehanda*, det traditionsrika blad som 1944 fick ge plats för Expressen, var hans organ och under en period var han tidningens chefredaktör. Björklund var en känd nuna i tidens skämtpress, en central medlem i Publicistklubben. Carl David af Wirsén uppfattade honom tidigt som en bundsförvant och skänkte honom ett dedicerat exemplar av sin andra diktsamling från 1880. Senare vände sig Wirsén till honom när han rönt motstånd i *Post- och Inrikes Tidningar* och *Vårt Land*. Det senare bladet skulle för övrigt till slut slukas av Björklunds blad. I sinom tid skulle morfar Björklund ta med sig pappa Daniel till Wirsén på Svenska Akademien för att förhöra sig om möjligheten att få se några för forskningen viktiga brev. De blev vänligt mottagna av den åldrade akademisekreteraren men några brev kom aldrig fram ur arkivet.⁷ Men breven efter morfar har Carl tagit vård om.

Carl fick heta Carl Abraham Daniel Fehrman vid dopet kort efter det att han kom till världen den 3 februari 1915. Man har aldrig hört talas om att han busade som barn. Han skulle gå raka vägen. Det är svårt att hitta några avvikelser från kursen. Vägen var utstakad. Han var predestinerad att bli professor i Lund, skrev Henry Olsson i sitt sakkunnigutlåtande vid professorstillsättningen 1958. Det enda kan man undra över är hur tidigt han blev bestämd för sin lärostol.

Thure Stenström har berättat hur han skaffade sig ett feministiskt alibi genom att hjälpa Simone de Beauvoir med disken.⁸ Men Carl Fehrman har gått i flickskola. ”Den 1 september 1921 inryckte 21 små gossar i första förberedande klassen i Lindebergsska skolan”, berättar hans första lärarinna i en minnesbok från 1949. Det ovanliga arrangemanget hade förmodligen kommit till stånd på initiativ av biskop Rodhe och universitetsrektor Moberg. De hade båda gossar i klassen och uträkningen för de utvalda var att de skulle slippa folkskolan. Gossarna bildade ett lag, och bland det första Carl gjorde när han kom åt en skrivmaskin var att sätta ner en lag för sina musketörer: ”Aldrig får ni klaga över att det arbete som ni får göra är svårt ty då blir ni straffade på galgbacken en hemlig plats som ni ej får veta. Ni får ej heller säga att jag är orättvis, eller stygg m.m.”

Om pojkarna bland flickorna någonsin blev retade, uppmärksammade eller på annat sätt präglade av omständigheterna kunde kanske inte ens deras första fröken som visste allt annat veta. Men uträkningen fungerade tydligen. Med de tre skyddade åren bland flickorna tycktes kursen redan utstakad. Därefter var det dags för överflyttning till Katedralskolan. Det var där Carl tog studenten den 24 maj 1933. Han skulle rycka in där som lärare några år senare.

Fortsatta studier gällde också som en självklarhet. Han skrevs in som student den 9 september 1933, tog sin fil. kand. den 15 december 1936 och sin fil. mag. den 27 maj 1939. Bland kamraterna från tiden i Lindebergsska fanns exempelvis Gerhard Regnéll, sedermera professor i geologi och prorektor i Lund, och Gustav Korlén, i sinom tid professor i tyska i Stockholm. När de tre återsågs som jubeldoktorer 1995 påminde Carl om att han till en tid faktiskt övervägt att bli ingenjör. Han gjorde tidsenliga experiment med induktionsapparat. Men hans kamrater hade starkare minnen av hans litterära intressen.⁹

Sverige – modell 1933

heter en av Olle Holmbergs mindre böcker. Den föll mellan *Inbillningens värld* (1927–30) och *Viktor Rydbergs lyrik* (1935). Den kunde ha handlat om de två elever till honom som träffades på hösten 1933. Men det var ett stycke kvar ännu, innan de skulle få sin prägling av den ovanlige Olle.

I motsats till Staffan var Carl redan från början bestämd för litteraturhistorien. Han hade gjort sitt val redan på gymnasiet. När det var dags att välja ämne för det enskilda arbetet föreslog han Runius, men den skäggige läraren fann honom för obetydlig. Det fick bli Tegnér. På Lengertz antikvariat införskaffade han Fredrik Bööks ofullbordade monografi från 1917 där han inhämtade att Tegnér lärt nästan allt av tyska tänkare. Och som han satt bakom hagtornshäcken på sommarstället i Båstad kunde han höra samme Böök utlägga sina tankar under sin morgonpromenad. Men redan gymnasten inhämtade att det fanns andra meningar. Anton Blanck hävdade ju att Tegnér fått sitt tankegods från fransmännen, framför allt Rousseau. ”Den unge läsaren, redan då en vän av kompromisser”, berättar den gamle med sitt goda komihåg, ”frågade sig om inte Tegnér kunde ha lärt av både fransmän och tyskar.”¹⁰

Om Staffan valde historia och statsvetenskap vid sidan av stannade Carl för att vid sidan av det givna biämnet nordiska språk läsa engelska och teoretisk filosofi. Det satte spår i hans tidiga produktion. Den engelskkunnige och filosofiskt bevandrade översatte på John Landquists initiativ Edmund Burkes *Tankar om franska revolutionen* (1944). Viktigare var det naturligtvis att hans biämnen medverkade till att styra inriktningen på hans produktion inom huvudämnet litteraturhistoria med poetik. Invandrarättlingen fann det naturligt att söka sig ut. Det skymde i Europa och man kände att det brådskade om man ville komma ut och se. Han hann med någon dag i Berlin. Till Paris kom han iväg 1938 och kunde med sitt viste på Maison Suédoise redan första kvällen göra av med halva resestipendiet. Han har själv berättat om det som det varit hans första hyss.

Under krigets påfrestningar avslöjades vad människor gick för. Olle Holmberg som fått sin professur 1937 höll måttet. Skeptikern fann det ofrånkomligt att det stå det onda emot. Han var en ironiker, för somliga rentav en farlig ironiker. Men Carl hade inte svårt för blandningen av ironi och eftertänksamhet. Och hur svår han än var att fånga in kunde ingen säga annat ens efteråt än att skeptikern hittade rätt där andra gick vilse. Olle Holmberg blev hemvärnsman under kriget. Det hann också Carl bli.¹¹ Han gjorde säkert nytta när det gällde att hålla reda på gaslarm, men viktigare var att han så eftertryckligt och obekvämt tog ställning redan 1940. Fredrik Böök hade hållit sitt beryktade tal till studenterna vid hälsningssillet i oktober 1940. I *Lundagård* uppträdde en av de unga som han kunde ha riktat

sig till och betackade sig för de råden. Det skulle ännu mod till för att göra det och det var inte så få som menade att han tog fel och gjorde bort sig.

Lekt och lärd: man skulle veta att inte ta allt på stort allvar och framför allt att inte ta sig själv riktigt på allvar. Q visste naturligtvis besked om denne lundagårdare som skulle veta bäst och mest om den studentikosa tidskriften och nästan tycka att det var essensen av livet och litteraturen:

För Dig, Carl Abraham, ett trefalt hell
jag höjer, när ut ur Min krets Du träder.
Ej mer Din huvudbonad (sportmodell!)
från hängaren mitt höga öga gläder.

I Din essayistik Du haft en viss
faiblesse för singulära pluralformer,
tillika Du bedömt i mången skiss
lyriken efter sunda Q-versnormer.

I slaskspalt har Du låtit färlan gå
på de Profeter, såväl små som smärre
i ledare lagt fram Din synpunkt på
Tegnér och Fredrik Böök och Stormens herre.

Si, Quatten snyter sig med grumlig blick.
I redaktionens unkna skrubb det blivit
ett oersättligt tomrum, när Du gick,
men kvar är allt det sköna, Du har skrivit.¹²

Man anar en Carl som vi inte överlag lärt känna. En huvudbonad av sportmodell måste ha varit långt före den eleganta baskern. Att denne vårdare av alla traditioner gick utvecklingen i förväg vid övergången till modern svenska med singularform på verben – telegrambyrån TT bytte inte förrän 1942 – hade vi nog inte heller trott. Så det civilkurage som visade sig i repliken till Böök gav sig tillkänna också i övrigt. Det är inte utan att den som förtecknar det han skrivit frestas att attribuera ytterligare bidrag till honom i slaskspalt och ledare i *Lundagård*.

Skalder före Eliot

Kronologi kan tillhandahålla en grundläggande ordning i tillvaron. Men för den som lever i skilda och ändå samhöriga världar är ordningen inte lika given. Den litterärt intresserade och formuleringssäkre Carl provade under

sitt lundensiska 30-tal att hitta sina samtida väsensfränder. Under sin första studenthöst lyssnade han på Harry Martinson, inbjuden till Lund av Clarté. Den som långt senare skulle bli Bolles skildrare visste berätta om sitt luffarliv i Lund och om världsnomaden. Han läste också dikter av sina lyriska vänner. Det var genom det martinsonska idiomet som Carl fick upp ögonen för Nils Ferlin. Värmländskan översattes till blekingska: "Vi ser en liten lilleputt ifrån lilleputtars land".¹³

Men han hittade nästan från början fram till Hjalmar Gullberg. Den 14 november 1935 bevistade han en lundensisk skaldeaftern till förmån för judar som sökt sig till Sverige och i några fall till Lund. Gullberg var förstörd med. "Jag blev", har Carl berättat, "som så många, överraskad av hans sätt att mässande, halvsjungande föredra sina dikter".¹⁴ Och den som vet fortsättningen på Carls historia lyssnar som till ett varsel till berättelsen om Gullbergs repertoar. Mer än sina skaldekolleger hade han tagit fasta på det som den mörknande tiden gjorde aktuellt genom att föredra en nyskriven dikt, "Den nya dödsdansen". I det djupa allvar som döden och den mörka tiden tillstod kunde Gullberg visa sina skaldekolleger att han hittat de djärvaste spexrimmen. Frans G. Bengtsson erkände sig besegrad med ett ohejdat skratt när Gullberg hann till "råggul, blågul, Stora Mogul". Men skämtet var minst av allt harmlöst:

Högmod heter jag, sändes av Gud.
Dresserade hundar jag styrer.
Högertass lyfta på mitt bud
söner till Holbein och Dürer.
Tyskland, sitt vackert! – Mein Führer!

Det var, konstaterar Carl likaså, en dikt som fått utgå ur senare upplagor. Men hos honom själv har den levt kvar i minnet. Och kanske spelade 20-åringens upplevelse också sin roll för den som halvtannat decennium senare skulle framträda som kännare av så många danser med döden.

Redan under sin sejour i *Lundagård* blev Carl vårdaren framför andra av den speciella lundensiska traditionen. Han kunde påminna om dem som suttit på samma redaktion tjugo år tidigare, utöver Gullberg också Frans G. Bengtsson och Ivar Harrie. Men därtill lades tidigare namn som när en artikel fick handla om "Hjalmar Gullberg, Anders Nygren och Falstaff fakir". Inslaget av parodi och spex spelade en särskild roll. Han skrev naturligtvis

också om ”Hjalmar Q. Gullberg”. Han blev inte bara själv i ord avritad av Q. Han skrev själv som Q. Hans ideal låg nära Q. Han har blivit Q trogen, åtminstone i sina tillfällesdikter – som vi här och var ska se prov på.

Denna första dans med Hjalmar Gullberg förde fram till det mycket speciella tillfälle då ”Förklädd Gud” framfördes i Lund och där skalden själv för enda gången medverkade som recitator. Det var redan då givet att det som skulle stå för presentationen i tidningen var Carl Fehrman.

Med Europa i bagaget

Under kriget var möjligheterna att resa begränsade, men just därför blev det naturligt att blicka långt utanför Lund. De nordiska kontakterna var grundläggande, men därjämte var Carls orientering mot England viktig. Den centrala personen i sammanhanget var den legendariske lektorn Arthur Henry King. Han hade fått sin skolning i Cambridge, och till det han introducerade hörde övningar i att interpretera dikter. Men minst lika viktigt var det att han i sitt hem på Stora Södergatan 67 samlade en grupp av Friday-nights. Olika utländska lektorer bildade en kärna i denna internationella skara där också utländska studenter fanns med. Kretsen var, summerar Carl, ”en presumtiv motståndsrörelse mot nazism och fascism”.¹⁵ Den ägde bestånd under några mörka och viktiga år. Man diskuterade och drack te. Man sjöng texter på skilda språk. Men trots den varma stämningen var det inte svårt att känna av den omgivande kylan. Allvaret bröt in också visorna. Den upprymda balladen om den franske kungens spelemän hörde till de förlagor som Carl tog till för att ge uttryck för undergångsstämningar. Det kunde låta bland annat så här och till slut mynna ut i ett litet hopp långt borta:

Vi har suttit hela dagen kring ett bord.
Vi har hållit konferens på konferens.
Vad vi pratat; det har varit ord, ord, ord.
Vi blev ändå aldrig riktigt överens.
I det längsta har vi hållit på vår pakt,
som vi tolkat idiotiskt och abstrakt.
Men nu har en kommission
åstadkommit revision
av punkt 1, som ändrats till: Rätt = Makt.

Far vi nu i fredens gyllene kaross
mot ett framtidsland av lycka och förnuft?

Eller öppnar sig en avgrund framför oss,
sedan hägringen har löst sig uti luft?
Skall en stormvåg över land och riken slå?
Marken sjunka under bränningarna grå?
Och när 1000 år ha flytt
skall den höja sig på nytt,
skall den stiga än en gång ur havets blå?

1942 lyckades British Council smuggla över T. S. Eliot till Sverige och på sin turné kom han förstås också till Lund där King med Lund English Society och Holmberg med Lundensiska Litteratursällskapet stod för värdskapet för två välbesökta föreläsningar över ämnena "Poetry, Speech and Music" den 27 april och "Poetry in the Theatre" den 28 april.¹⁶

Ännu kunde ingen veta hur utvecklingen i världen skulle bli och lika lite att både Eliot och Churchill några år senare skulle få sina litterära Nobelpris. I motsats till *il migglor fabbri* Pound var Eliot minst av allt någon man för politisk propaganda, men även om han senare kommit att också ifrågasättas för sina åsikter gav han intryck av att vara så brittisk som man bara är om man är född i USA. Man såg ännu ingen vändning i världen. Samma dag som den engelska poeten lågmält talade i Lund skrek Hitler så högt att det ekade över hela förstasidan i *Lunds Dagblad*: "Jag skall fr.o.m. nu vedergälla slag med slag." De som gick och lyssnade till den brittiske poeten i Carolinasalen om kvällen hade tidningens ord på att hoppet var nästan ute: "Hitler siar om katastrof för brittiska imperiet."

Idén att frakta en esoterisk poet i kurirplan till en neutral och vankelmödig nation kommenterades, så exempelvis av den bitske lundensaren Stig Ahlgren: "Vi kommer inte att uppfatta mr Eliot som ett svaghetssymtom hos den engelska nationen." (AT 4.5.1942).

King anmodade Carl Fehrman att svara för referaten i *Lunds Dagblad*. "Betydande poeter äro de", översatte Carl från den första kvällens övning, "som finna en ny väg till det levande språket." Wordsworth hade gjort det på sin tid, imagisterna hade gjort det år 1913. Den andra kvällen, då Lundensiska Litteratursällskapet stod för värdskapet på AF, rymde en varm plädering för versdramat. Men det fanns sånt som inte kunde rymmas där, hade Eliot sagt, och pekat på värdlandets Strindberg. Men slutet var viktigast. Det visste man ju från "The Hollow Men: "This is the way the world ends/ Not with a bang but a whimper". Så blev det också denna minnesvär-

da kväll i Lund. "Efter det med livligt bifall mottagna föredraget läste skalden ett urval av sin tidigare lyrik."

Men Carl hade varit på väg att göra mer än referat. Inför besöket av den illustre gästen befanns det generande att han i så ringa utsträckning blivit översatt till svenska. Carl förfärdigade raskt en översättning, "Prufocks kärlekssång". Den började så här:

Låt oss gå då, du och jag,
nu när kvällen ligger flämtande och svag,
lik en sjuk, som blivit sövd i eterånger;
låt oss gå i skumma gator, var du vill,
gator, som man tar sin tillflykt till
för en rastlös natt på billiga hotell;
sågspångsgolv och ostronskal och jazzkapell,
gator, vilka slingrar som en ändlöst lång debatt
in i lömska gränders natt –
och sist nå fram till alla frågors fråga...
Undrar du "Vad är det?", vänder jag och smiter,
kom, så ska vi gå på artighetsvisiter.

Han kontaktade också Gunnar Ekelöf som planerade den antologi med dikter som jäktades fram och kom ut några dagar före gästens ankomst.¹⁷ Ekelöf erbjöd också att de två med sina signaturer skulle stå som översättare i *BLM*. Men Carl avböjde, eftersom han inte tyckte att Ekelöf haft någon egentlig användning av hans arbete. I efterhand har han också menat att hans försök blivit alltför gullbergiserande. Men kontakten med anledning av den ledande utländske modernisten ledde alltså till en kontakt med den ledande svenske modernisten – det skulle sätta spår i studier av hans lyrik.

Carl fick sitt bestående intryck av denne engelske gentleman som framförde sina dikter med så stor återhållsamhet och trots den brydsamma tiden var så långt från beredskapshållningar. Det slutade med att magister Fehrman, som under detta mörka år gifte sig med Maj – naturligtvis i maj – fick eskortera den store diktaren från hans hotell till järnvägsstationen.¹⁸

Carl var alltså inte en man utan väg. Han var mannen som under sitt 40-tal hann hjälpa den modernistiske kartläggaren av det öde landet med hans stora baggage av traditioner att komma iväg från Lund och likaså mannen som några år senare skulle medverka till att den moderne doktor Faustus förstod värdet av att gå i otakt.

Den lärde implicerad

”Någon tummelplats för revolutioner har den svenska litteraturhistorien knappast varit. Men den är, som de flesta humanvetenskaper, en ideologiskt känslig vetenskapsgren.”¹⁹ Med ett kvartssekels perspektiv på det vetenskapliga lopp där han tog över stafetten på 1940-talet fann Carl Fehrman anledning att blicka tillbaka. Det resulterade i ämneshistoria, inte i minnen. Föreläsningsvis sysslade han också med föregående generationer. Porträtten började med Atterbom och slutade med Böök, men därtill fogades funderingar om efterföljande generationers prestationer och motsättningar. Han hann nämna företrädare för den generation som han lärt av och blivit bedömd av: Olle Holmberg, Algot Werin, Hans Ruin, Henry Olsson, Victor Svanberg. Han fick tillfälle att lyfta fram flera av sina generationskamrater. Han refererade till en del av den kritik som börjat dyka upp under 1960-talet. Han talade om Lars Lönnroth som grönköpingsgossen Ruda.

Sitt eget namn nämner han naturligtvis inte. Också här får man alltså ta fasta på antydningar för att placera honom. Men någonstans är väl den lärde implicerad och visst finns det markeringar som man kan dra nytta av när man ska försöka få tag i hans utgångspunkter för sin forskning. ”Metodologiskt har den svenska litteraturvetenskapen aldrig varit självförsörjande”, konstaterar han och ser öppenheten mot världen som en rimlig ordning. Att ”isolationismen” numera övervunnits var en välsignelse, menar den som under kriget hade fått vänta på att åter få komma ut i Europa under de år han skrev sin avhandling.²⁰ Det var en välgärning att en efterföljande generation också vågat sig på Mann och Eliot. Hans europeiska engagemang fanns från början och har snarast blivit tydligare med åren.

Nykritiken var en av de importörer som av kronologiska och ämnesmässiga skäl hade sitt speciella intresse för Carls val av redskap. Hans ställningstagande tyder på att han sett saken inifrån. Det visar sig i hans bedömning av att det här handlade om ”ett exempel på den långsamma och kritiska assimilationsprocessen”. Redan på 1930-talet var Richards och Empson kända i Sverige, kunde han omvittna, av allt att döma av egen erfarenhet från övningarna hos King. Eliots kurirturné handlade mest om hans poetiska och dramatiska sändning, men även han hörde ju till de nykritiska pionjerna. Men kriget försenade importen av den andra generationens radikalarer – och i andra avseenden konservativare – nykritik av amerikansk

extraktion. "[Ä]nnu vid mitten av 1940-talet fanns exempelvis Ransoms bok *The new criticism* inte på något svenskt universitetsbibliotek", konstaterar en ämneshistoriker som nog inhämtat iakttagelsen från en otålig fjärrlånekund med samma namn.²¹

Mot den bakgrunden kunde han bedöma ansatserna inifrån. De stilistiker som varit å bane och som han mött i sina studier i nordiska språk hade varit för atomistiska i sina iakttagelser. Självaste *Lyrisk tidsspegel*, den uppsaliensiska manifestation som ofta tillmätts nyckelpositionen i den svenska nykritikens historia, hade i själva verket kontaminerat närläsningen i Richards fotspår med en tidshistorisk avläsning i Blancks.²² Det blev därför kritikerna som förstod nykritikerna bäst; Bengt Holmqvist kunde nämnas. Men kanske var det ändå i Lund man bäst tagit vara på de nya tankarna. Hans Ruin, lundensare från krigets slut, hade rentav föregripit det nya och förstått både "helheten och havet".²³ Genom sina resor och sin beläsenhet kunde han förmedla kontakter åt olika håll. Att skaparen av *Poesiens mystik* kom att känna sig hemma i den stad där *Poesiens logik* tidigare vuxit fram hade sin logik. I en hyllningssång från maj 1957 påminde Carl både om ett minnesvärt möte och om den minnesvärda mystiken:

En söndagsmorgon ringde det i våningen i stan.
I förstun med muff och plym stod fröken Södergran.
Hon fick din autograf och svalde snabbt sin slutreplik,
men Hans gick hem och skrev en bok om Poesins mystik.

Diskussionspartnern framför andra, Staffan Björck, skulle också förstå nykritiken bättre än de flesta.²⁴ Men det ligger nära till hands att komplettera Carl Fehrmans framställning genom att nämna Carl Fehrman. Någon renodlad nykritiker blev han aldrig. Han var för upptagen av historien, särskilt idéernas och motivens historia, för det. Men i sin självklara inriktning på texten hade han ändå tagit avgörande intryck. Och den vetenskap han såg framför sig var heller inte fri från värderingar. Det spelade in när det gällde att bestämma vilka texter som var värda litteraturforskarens möda och vilket utrymme de skulle få. Det borde handla om kvalificerade texter, texter som krävde möda.

Döda poeters levande texter

”På senaste decennier har nutidsvallen genombrutits”, konstaterade Carl Fehrman vidare när han skulle peka på hur litteraturforskningen under hans tid förvandlats.²⁵ Men hur nära var han då att själv bryta igenom nutidsvallen? Han blev klar i den ljuva tid då avhandlingarna ännu inte hade långa inledningar. I Olle Holmbergs värld tänktes man heller inte ens skriva förord. När Carl bröt mot det budet måste han ha haft ett angeläget ärende. På en dryg sida hann han med att markera sin position i ett par avseenden.

Återigen ville han påminna om att svensk diktning gärna skulle ses i ett större sammanhang. Det var därför en klar förtjänst att Levertins dikt hade mer av ”den allmänneuropeiska nittitalsatmosfären” än de andra nittitsdiktarnas. Men fortfarande befann sig forskaren i döda poeters sällskap. Ändå hade han tagit ett stort steg närmare nutiden med sin doktorsavhandling. I det som i slutet av år 1942 resulterat i en licentiatavhandling i december 1942 höll han till i slutet på 1700-talet och sysslade med bland andra Franz Michael Franzén.

Och det var han själv som valde Levertin för fortsättningen. Han har varit mån om att korrigera oss på den punkten.²⁶ På sin 50-årsdag 1943 hade Olle Holmberg uppvaktats med ett specialnummer av den av honom startade *Svensk litteraturtidskrift* där en god del av seminariet sysslade med nittitalet. Jöran Mjöberg skrev om Karlfeldt, Staffan Björck om Heidenstam, Carl Fehrman om Levertin. Ett par år senare skulle de lägga fram sina avhandlingar. Det låg därför nära till hands att tro att Olle Holmberg som den gemensamme nämnare som tillika tidigt ägnat sig åt Fröding hade haft ett bestämmande inflytande. Så var det inte. ”Var och en av oss träffade på egen hand, efter eget skaplynne sitt val. Säkert bidrog också själva tidsläget till besluten att stanna vid svenska diktares verk. Det andra världskriget skulle ha omöjliggjort forskning inom främmande länders litteraturer och på utländska bibliotek.”²⁷ För Carl var det viktigt att markera att en judisk diktare på ett självklart sätt hörde med i den svenska gemenskapen. Det sades nog aldrig. Men det fanns där och det var viktigt.

Om nutidsvallen genombröts var det alltså för att slå fast att den som skrivit om folket i Nifelhem och om det gemensamma moderspråket vars förfäder invandrat inte alltför långt efter Christopher Fehrman hörde till. Carl hade mött de nya poeterna, delvis tagit ställning till dem – och det be-

tydde i princip för dem. Han skulle återkomma till dem. Men att syssla med litteratur på forskarnivå var fortfarande i allt väsentligt att syssla med döda diktare. Ämnet hette i ytterligare ett par decennier litteraturhistoria med poetik. Hade han verkat i de villkor han själv beskrev några decennier senare, kunde han tagit sig an Hjalmar Gullberg eller åtminstone hans diktning. Men redan att syssla med Levertin behövde försvaras. ”Uppgiften att ge en samlad bild av den lyrik som rymmes inom pärnarna av Oscar Levertins fyra diktsamlingar kan kanske förefalla alltför tidigt ställd”, prövade han som självinvändning, ”en stor del av det biografiska Levertin-materialet är ännu inte tillgängligt.” Men just detta var ägnat att klargöra hans position i den modifierade nykritikens anda: ”Huvudvikten har emellertid i denna bok inte lagts på det biografiska planet. I första hand har avsikten varit att belysa dikterna som litterära dokument.”²⁸

Doktorsavhandlingen fick heta *Levertins lyrik*. Titeln sa allt och krävde ingen undertitel. Den lades fram i Carolinasalen. Fakultetens opponent var Fredrik Böök, respondentens egen opponent Lars-Erik Åström och tredje opponent Johannes Hedberg. Bland de närvarande fanns Oscar Levertins lillasyster Anna.

1945 tog kriget slut. Det var vår i luften. Carl har naturligtvis också turnerat tidens omständigheter: ”Disputationen ägde rum den 28 april 1945. Bara två dagar efteråt, den 30 april, begick Adolf Hitler självmord i sin bunker i Berlin. Men jag har alltid haft svårt att övertyga historikerna om att det rådde ett kausalt samband mellan de två händelserna.”²⁹

Också bland lundensiska litteraturhistoriker var kriget förbi. Men nog låg det väl spänning i luften? Under krigsåren hade Olle Holmberg distanserat sig från Fredrik Böök. Men nu engagerade han honom som opponent mot en elev som tidigt och tydligt kritiserat Bööks hållning till stormakten i söder. Han hade återkommit med kritik, ”Fredrik Böök än en gång” (SDS 26.11. 1942). Beundran var större än inför det beryktade talet två år tidigare, men det sken dock igenom att han hellre såg den store syssla med den ensamme Stagnelius än med det eviga Ryssland.

Olle Holmbergs uträkning höll streck. Han lyckades återföra Fredrik Böök till det han borde syssla med. De stora biografierna över Tegnér och Heidenstam skulle bekräfta det. Och respondenten redde sig väl, även om han kunde fått sin sinnesfrid ytterligare störd av att Böök också publicerade den akademiska minnesteckningen över Levertin, medan han själv arbeta-

de som mest intensivt med avhandlingen. Men han var redan så intagen i kretsen att han fick läsa Bööks framställning i manuskript. Han skrev också om "Fredrik Böök och Oscar Levertin".

Opponenten var ämabel. Han påminde om hur Levertin en gång blivit malträterad i Lund, när han genom Carl David af Wirséns mellankomst inte fått professuren efter Schück 1899. Men han försökte sätta respondenten på det hala genom att be honom identifiera "Englands sjuka näktergal". Även där kunde Carl svara för sig och identifiera Swinburne i citatet från samme Wirsén och hans egenartade dikt från till förmån för Artur Hazelii tiggeri i en dikt från 1879.

Böök var i sin tur mån om att befordra företrädare för den nya generationen av facket. Det tog sig här inte bara uttryck i dubbla streckare i *Svenska Dagbladet* utan också i en skrivelse till sektionen där opponenten argumenterade för ett högre betyg än vad handledaren föreslagit: "Om jag likväl föreslår betyget *Med utmärkt beröm godkänd* för författandet, så sker det med hänsyn till de ovanligt mångsidiga och grundliga kunskaper, som lic. Fehrman visat. De omfattar litteraturhistoria, konsthistoria, i någon mån musikhistoria, de berör också filosofiska och språkliga ämnen, de sträcker sig till medeltida perioder och österländska miljöer; man kan utan vidare tala om en humanistisk bildning, ovanlig hos en så ung forskare."³⁰

Det blev så småningom Carl som skulle efterträda Böök som ordförande i Övralidsstiftelsen – Övralidspriset fick han 1956 och använde slantarna för att köpa Strindbergs samlade skrifter. Carl har i efterhand gjort sig samvete att han som Levertinkännare inte gjorde mer för att transportera uppdraget till Heidenstamkännaren Staffan. Men Böök var nog inte så lätt att rubba.

Carl har aldrig tvekat om att Fredrik Böök hörde till de få som gjort geniala insatser inom den svenska litteraturforskningen, inte minst genom ungdomsverket *Svenska studier i litteraturvetenskap* (1913). Men han har inte ändrat mening om hans protyska hållning under 1930- och 1940-tal. Det är inget som han ältar men vid något tillfälle har han sett till att dra en gräns mot att få vår gemensamma institution uppfattat som Bööks. En anekdot får belysa det.

I september 1979 flyttade institutionen från Helgonabacken 14 till Helgonabacken 12. I de något rymligare lokalerna fanns det lite fler väggar som ropade efter utsmyckning. Bland konstverken i institutionens ägo

fanns Gunnar Lindvalls imposanta porträtt – repliker av det återfinns ju för övrigt också i den Bonnierska samlingen på Nedre Manilla och på *Svenska Dagbladet*. Den lundensiska bilden råkade nu hamna på en fondvägg i biblioteket i Absalon.

– Nej, sa Carl, så här kan vi inte ha det. Det skulle just bekräfta bilden av Litteraturvetenskapliga institutionen som Bööks, bara Bööks. Om vi inte kan uppbåda ett porträtt av Olle Holmberg som hemvärnsman att hänga vid sidan av, så håller det inte.

Några av oss kan omvittna hur Bööke efter en kort sejour i det allmänt tillgängliga biblioteket fick flytta ner i sitt eget bibliotek – det var ju för övrigt genom Carls uttryckning och införskaffande av en donation som det hamnade på institutionen. Det var inte många som hann se Böökeporträttet ovan jord. Fondväggen fick nu en annan utsmyckning. Men genom alla år har jag undrat vad städerskan ska ha tänkt när hon fann att denne ståtliga man med sin flotta gest morgonen efter hade ersatts med en enkel reproduktion av "Dödens ö" – i en svart ram där bokdammet syntes så mycket bättre.

Beredd för bådadera

Han valde båda. "Till Olle Holmberg och Algot Werin" heter det i dedikationen i *Forskning i förvandling*. De två lundaforskarna som hade delat på Almqvist i sina avhandlingar på 1920-talet uppfattades som väldigt olika. Olle var kvick, skarp, elegant, oförutsägbart. Algot var stabil och solid och mångkunnig. När det sent omsider börjat talas till långsamhetens lov är det som om Algot Werin kommit till heders igen. De som valde Olle kände beundran. De som valde Algot gav uttryck för varmare känslor.

Under åtskilligt ståhej har Lunds universitet i nådens år 2005 fått en professor i parapsykologi som kan avlönas med en dansk magarinfabrikörs efterlämnade pengar. Men den förste professorn som forskade i parapsykologiska fenomen var ju Olle Holmberg. Han redovisade så småningom sina rön under det måttligt revolutionerande 1968. Staffan och Carl stod honom nära. Hans uppskattning av dem var också stor, lika stor rentav, vilket visade sig när deras gemensamme handledare satte dem i delat första förslagsrum vid professorskonkurrensen i Göteborg – för säkerhets skull har förordningen sedan ändrats och infört ett formligt förbud mot en sådan rätt-

tvisa. Han var viktig för dem båda. Men det fanns sidor hos honom som de inte var delaktiga av. Det parapsykologiska intresset delade de inte. De var aldrig med vid några seanser. Men att beundran är stor är inte att ta miste på, och i avskedets stund var tillfällesdiktaren både inspirerad och initierad. Några strofer ur "Elegisk kling-klang och jubelsång den 11 maj 1959" visar det:

O gamla klang- och jubelår
bland änglar och demoner!
Av tjugotalet återstår
essayer och canzoner.
Men framtidsbilden ter sig mörk:
där skymtar Fehrman, skymtar Björck:
o, jerum, jerum, jerum,
o, quae mutatio rerum!

Du Olle, många maskers man,
med fjorton signaturer.
Man ritar ej så lätt minsann
Din bild och dess konturer.
Vem var Sven Ulric Johansson?
Var tog du Ulla Lundström från?
Har Ekstrand folkpension än?
Och vem satt i sektionen?

[---]

I tid av svart förförelse,
mitt under vapenskramlet,
blev du en motståndsrörelse
och inte blott som Hamlet.
Där dumhet finns, där dumhet fanns,
gav du paroll mot explanans
och även explanandum.
Quod erat demonstrandum.

Till andevärlden med en dyrk,
när medierna sveka,
for du med fotografen Türck
och med Hector El Neco.
Studentskorna föll lätt i trance,
varenda gång du gav seance.
Nu blir vår stad en öken,
och själva blir vi spöken.

Staffan och Carl skulle 1993 i en av de få gemensamma manifestationerna samla ihop en skriftserie om lyrik och ge ut den med kommentarer. Men den gemensamma bok om Olle Holmberg som vi tjtade om blev aldrig av.

Ja, Carl valde dem båda. När Algot Werin 1948 fick den andra professuren och därmed tog det korta steget från det universitära förlaget Gleerups till universitetet hälsade han det med glädje och poesi. Det resulterade i en liten skrift för sig där Carl uppträdde tillsammans med Gerhard Bendz. Den gemensamma pseudonymen blev naturligtvis Carl Gerhard. Den 20-sidiga skriften fick heta Algot precis som Algot själv. "Villovägar" hörde till det som besjöngs och där kom hela kretsen med:

Du trivdes i kretsen kring Gullberg och Harrie
(som numera gör liksom lite av varje).
Små sagor skrev Tristan, sonetter Frans G.
Och Olle var då Extralärare E.

Algot Werin hade också sin krets, och i den var Carl Fehrman med. Och den viktiga Faustlinjen var det Algot Werin som stod för.

Kritiska decennier

Man kan diskutera om nykritiken betytt mest för litteraturvetenskapen eller för litteraturkritiken – om man nu ens skulle skilja på dem. När Carl hänvisade till Bengt Holmqvist höll han som flera andra på det senare alternativet. Jag är inte alldeles säker på att det håller streck och att det ens blivit en bestående övertygelse. Det fanns delar av nykritiken som en vetenskapsman måste frisvära sig från. Det fanns andra delar av den som man kunde efterlysa hos vetenskapsmannen, särskilt estetisk sensibilitet. Det var så man sa i Lund.

Beredd till bådadera, både till vetenskap och kritik, var Carl under flera decennier. Algot Werin hade gjort det i liten skala, Olle Holmberg i stor. Men den störste var naturligtvis Fredrik Böök. Även i sina förvillelser var han stor. Han hade dessutom utvecklat de ekonomiska villkoren, ända därhän att han kunnat överge sin professur i Lund och förvandla sig till den totala litteraturmänniskan, en av 1900-talets skapelser på litteraturens område.

Trots att Carl hade en morfar som var publicist behövde han från början en pådrivare för att söka sig till tidningarna. *Lunds Dagblad* fanns nära till hands, men det var på initiativ av Staffan Björck som de under den nytil-

trädde redaktören Daniel Viklund under några månader på hösten 1938 tog itu med den svenska litteraturen. Carl tog hand om lyriken under signaturen Cad. Han skrev om Bertil Malmbergs *Sångerna om samvetet och ödet* (7.12.1938) Han skrev om Gunnar Ekelöfs *Köp den blindes sång* (5.12.1938) Han skrev med påtaglig värme om Ferlin. Med en allusion på en av dikterna i *Goggles* satte han rubriken "Årets främsta melodi" (13.12. 1938) och skulle påminna om det ännu när han den 12 maj 1990 höll tal på Jenny Westerströms disputationsfest på Östarp. Han lade sig vinn om uppgiften. Han var intresserad. Och om tidningen hörde till de mindre och mindre uppmärksammade kompenserades det av att han strax fick ta itu med de centrala diktarna. Men sejouren blev kort eftersom Viklund tog de uppdrag han blev känd för.

Sedan han ytterligare slipat sina stilistiska redskap i journalistiskolan *Lundagård* dök Carl därnäst upp i Sydsvenskans spalter. Det som lades på recensentens bord var brokigare. Det handlade om kristidsöden och mormoner, om filosofer och karoliner.

Som forskare djupt inne i Levertins värld upprätthöll Carl Fehrman sin kallelse som Hjalmar Gullbergs särskilda ombud. Efter att under 1942 sysslat med den förklädde guden blev det under 1943 dags för kärleken hos skalden (15.8. 1943) och 1944 för lärdomen hos hedersdoktorn (31.5.1944).

Det går att urskilja en linje trots att han rimligen bara i undantagsfall kunde skriva över självvalt ämne. Anknytningen till Lund passade säkert tidningen men blev också Carls egen. Han tecknade Hans Larssons (17.11. 1944), Tristans (2.5.1950) och Frans G. Bengtssons minne (20.12.1954). Han skrev återkommande om Falstaff, fakir (7.8.1944; 9.1.1946). Under jubileumsåret 1946 fick han tillfälle att flera gånger återvända till Tegnér (26.9. 1946; 12.11.1946).

Vad som först presenterades som publicistik var eller kunde inte så sällan utvecklas till forskning. "Tristan och Isolde i svensk dikt" (7.5.1947) formade sig till en motivstudie. "Nils Hasselskogs Grönköping" tog sin utgångspunkt i August Petersons bok om Grönköpings främste men knöt an till lundensisk lärdom och förberedde essäkonsten i *Poesi och parodi*. "Lyckans hjul och historiens filosofi" (6.7.1949) gav liksom "Bellmans dödsdans" en vink om den forskning Carl kastat sig in i efter avhandlingen liksom när han några år senare klarade ut "All världens ruiner" (28.2.1955).

”Strindberg och dödsögonblicket” (16.2.1954) var färdig för boken redan i bladet.

Ändå släppte han inte de centrala lyrikerna. Utöver den självklare Gullberg följde han Ferlin, så också till *Kejsarens papegoja* (18.10.1851). Intresset för Ekelöf ledde både till recension, så av *Om hösten* (7.12.1951) och tidiga studier (”Teknik och tradition hos Gunnar Ekelöf”, 1946; ”Om Ekelöf”, 1952) och till ett ställningstagande om hans kandidatur som frödingsstipendiat (8.4.1952). Antologin med *Svensk 40-talslyrik* gav anledning till en översikt just när 40-talet var förbi.

Det kunde blivit mer av den sorten. Genom Hjalmar Gullberg fick Carl vetskap om att Anders Österling under 1940-talet hade börjat tröttna en smula på bevakningen av den moderna lyrik som distanserade sig alltmera från hans egen. Möjligen spelade det också in att han 1947 tog på sig det ytterligare uppdraget som ordförande i Svenska Akademiens Nobelkommitté. På det sättet kom Carl under någon tid att uppträda i *Stockholms-Tidningens* spalter. Han recenserade Österlings *Årens flykt* (21.10.1947) till full belåtenhet. Men det vidare uppdraget innefattade också Erik Lindegrens *Sviter* (10.11.1947) och Artur Lundkvists *Skinns över sten* (31.10.1947), och särskilt den senare gjorde främlingskapet uppenbart.

Sydsvenska Dagbladet Snällposten blev därför fortsatt hans centrala organ och fliten var från 1948 påfallande. Innan hans akademiska position hunnit stabiliseras var han inställd på att försöka få till stånd en fast anställning vid tidningen. Men Harald Schiller vaktade på sitt revir och sin värdighet och när Carl under 1955 anhöll om att få ett resebidrag på 500 kr om året för att kunna hålla kontakt med kretsarna i Stockholm avstyrkte han frostigt.³¹ Det ledde till att Carl bytte tidning. Han gick över till *Svenska Dagbladet* 1956.

Den lärde och döden

Det fanns en tid då de akademiska lärarna inte satte in sina egna skrifter i de olika litteraturlistorna. Det gick särskilt långt på den litteraturhistoriska institutionen i Lund, så långt att man hann fram till påbyggnadsnivå, innan man blev varse vad ens lärare hade sysslat med – om man nu inte själv tog reda på det. Det gick för långt, det medges, men efter att ha sett många exempel på den andra extremen har man den största förståelse för den stånd-

punkten. Blygsamheter finns av skilda slag, falsk såväl som äkta. Carl kommenterade själv saken i den intervju som Annette Kullenberg gjorde 1995. Och naturligtvis kan man alltid få det till att den som inte själv talar om sina egna verk i själva verket ställer krav på att omgivningen ska hålla sig underrättad på annat sätt. Den som är bortskämd med uppmärksamhet kan kosta på sig att vara diskret, säger de. Men visst finns det också en äkta blygsamhet. Den finns hos Carl, även om en del inte riktigt får ihop den med den eleganta framtoning som tycks ropa på uppmärksamhet.

En enda gång avvek från Carl från mönstret av oklanderlig tystnad om det egna. I en av sina föreläsningar under ett av 1950-talets sista år avslöjade han för den som inte visste att det fanns en bok som hette *Diktaren och döden*. Han hade naturligtvis också sin förklaring. Att han nämnde en egen skrift kunde ursäktas med att boken ifråga inte längre fanns att få i bokhandeln. Den hade sålt slut och det var heller inget att yvas över att så blivit fallet. *Diktaren och döden* hade helt enkelt i realisationskatalogen hamnat bland deckarna och gått åt innan läsarna upptäckt saken.

Brottet var ringa. Historien är sann och väl ihågkommen. Jag har inte bedrivit källkritik. Sina lärare ska man ju lita på och man vill ju inte ha en god historia förstörd. Man log i högaktningfull beundran. Man frågade inte vidare. Och lilla tryckfelsnisse skulle så småningom hämnas genom att 1995 döpa om *Diktaren och döden* till *Diktaturen och döden*.

Diktaren var det naturligt att syssla med eller åtminstone dikten. Men döden då? Hur kan det komma sig att man sätter till en försvarlig del av sitt liv för att syssla med död och förgängelse?

Diktaren och döden. Dödsbild och förgängelsetanke i litteraturen från antiken till 1700-talet från 1952 är med sina 434 sidor Carl Fehrmans magnum opus. Han har annars på olika sätt gett uttryck för att mästerskap inte minst visar sig i koncentration. Förarbetena sträckte sig åtskilliga år tillbaka. *Levertins lyrik* gav ju en startbrygga, men sannolikt hade redan arbetet på licentiatavhandlingen lett in i de skuggrika dalarna. Under 1948 började han redovisningen av rönen, bland annat i form av en längre uppsats i *Samlaren*. Också i *Sydsvenskan* kunde det som nämnts på den tiden göras plats för utläggningar i ämnet. Där kunde man även vara med "Från Upton Churchyard till Vens kyrkogård" (12.7.1951). Men nästan allt var nytt i den stora boken, och om den skrev inte bara Olle Holmberg, John Landquist,

Hans Ruin och Algot Werin utan också Oscar Övden i eldbegängelseföreningens tidskrift *Ignis* med uppskattning.

Diktaren och döden kom som utgiven på det största bokförlaget att inför oss lite var framtona som exemplet på hur den litterära lärdomen skulle hanteras. Det var så som den lärde med en kvarlevande känsla för att ha närmast till diktarna skulle bete sig.

I samband med den omskrivna konkurrensen om professuren i Göteborg ett par år senare skulle de olika idealen ställas mot varandra. Victor Svanberg skiljde ut sig från de övriga sakkunniga på ett märkligt sätt och kunde till och med få det till att det stora verket skulle vara "demeriterande". Han placerade Carl sist av de sex sökande. Olle Holmberg hade Carl och Staffan i första rummet. Paul Krüger höll på Carl som etta och hänvisade just till hans "bredare orientering både i avseende på språkområden (europeisk lika väl som svensk diktning) och tidsmässigt (äldre såväl som nyare litteratur)".³²

Carl skulle själv ta till orda i "En antikritik" (1954) mot Svanberg. Den var skarp i tonen, men mild i sin konklusion. "Därmed är också min polemik avslutad; med något yrkande i en nu pågående befordringsfråga framträder jag icke." Det var ett nytt sätt att göra det på. Han kunde väl stanna i Lund och han unnade Staffan tjänsten i Göteborg.

Det skulle inte dröja så länge innan han kunde ta över i Lund. Hans kompetens kunde 1958 tas tillvara på åtminstone två olika sätt. Han blev professor men kunde också anlitas som expert i karnevalens spökkällare. På nytt beredd till bådadera kunde han på sitt tackkort efter installationen avbilda sig under en repetition vid giljotinen: "Med denna bild ur min kommande ämbetsutövning ber jag få framföra mitt tack för den hyllning som nått mig i samband med min nya syssla." Så gör man i Lund, nästan bara där.

Ingen lieman

Hur står man ut att under så lång tid gå så djupt in i så sorgliga ting? Och hur kom det sig att någon ägnade så många år åt döden vid en tid då man förvisso kunde säga att tiden gjorde vad man kunde för att inte låtsas som döden?

Frågan har inte något givet svar. Men det finns åtminstone en början på det som är slutet. Någon har berättat för Carl, och Carl har vid något tillfälle själv berättat hur familjens schartauanska piga presenterade den nyfödde inför hans äldre syskon.

– Titta nu noga på honom, barn. Han är så liten. Han dör nog snart.

Kanske kan man komma tillrätta med sin rädsla genom att lära sig hur andra har hanterat sina känslor genom år och århundraden. På tal om berättelserna om Hjalmar Gullbergs död har Carl någon gång låtit undslippa sig att medicinarna är så rädda för döden. Kanske har han en nedärvd känsla för att döden är en naturlig del av livet. Kanske är det helt enkelt så att den som ska syssla med lyrik inte kunde undgå att ta itu med alla de dikter rör det andra stora ämnet. Kanske.

Säkert är att Carl har känt en grundläggande trohet mot de ämnen han tagit sig an. För honom var det alltså naturligtvis att göra den tunga och förgängliga fåran färdig och bestående som en frusen tilta. Det resulterade ytterligare i *Kyrkogårdsromantik. Studier i engelsk och svensk 1700-talsdiktning* (1954) och därpå i *Ruinernas romantik* (1956) och slutligen *Liemannen, Thanatos och Dödens ängel. Studier i 1700- och 1800-talens litterära ikonologi* (1957).

Så stark var förknippningen med rollen att den utanförstående kunde bli förvånad över de uppträdanden där han inte levde upp till den. Den första gång jag såg Carl i hemmiljö på Fakirens väg 20 blev jag besviken. Den dödligt lärde befanns vara ute och ta hand om gräsmattan på nersidan av radhuset. Dörren mot altanen och trädgården stod öppen, och med förvåning hörde den andäktige besökaren ett ljud som han inte väntat, nämligen av en gräsklippare, visserligen ännu inte motoriserad men ändå. I sin respektfulla tanklöshet hade besökaren väntat sig att gräset i denna trädgård skulle slås med lie. Den förväntade liemannen sågs till råga på allt uppträda i rutig skjorta.

I ekorummet

”Intressesfär: språket. Bakgrund: vår tids semantiska orientering. Funktion: åstadkommande av bättre relationer till verkligheten genom ökad medvetenhet om de språkliga kommunikationsproblemen. Emblem: Eko, den ständiga kommentaren.”³³ Lund hade på 1950-talet sin Lundaskola. Kon-

taktytor fanns. Anna Rydstedt uppfattade Olle Holmberg som ett stöd i livet. Och om den store och nyss citerade Göran Printz-Påhlson aldrig kände behov av att läsa litteraturhistoria i all sin lärdom, så fanns ett annat av namnen i kretsen på plats där. Evald Palmlund har hunnit med både skolan och pressen, men han har av och till ända fram till sin disputation 1982 och även därefter varit en välkommen medspelare på institutionen.

På hösten 1906 hade Oscar Levertin dött ifrån *Svenska Dagbladet*. Ett halvsekel senare kom kännaren av Oscar Levertin och döden att inträda där. Carl Fehrman brukar ha en avundsvärd precision i det han företar sig. Kanske var det tillfälligheter. Men naturligtvis var det lockande att få byta ut Sydsvenskans en gång så tyskvänlige Harald Schiller som chef mot *Svenska Dagbladets* nytillträdde kulturchef Gunnar Brandell, särskild som han var nära vän från tidiga år.

Carl Fehrman debuterade med en artikel om "Diktaren i ekogrottan". Den gav eko dagen därpå då den då rätt nye dagsverspoeten Kajenn excellerade i ekvilibristiska exempel på ekon:

Här dansar jag med Flora och Pomona.
Jag bringar rosor, slår på tamburin
och skänker i av andras sötas vin
ty det är skönt för skalder att få låna.
Men samlarvurmen blev en verklig sjuka
och vilda visor vill jag kring mig strö.
En ros är en ros är en ros och kött är hö
och snus är snus i en kinesisk kruka.

Min sångmö är förvisso ej av Pinden.
Bara hon går i skuggan av min dal
spelar var källa hjärtats lust och kval
och gamla visor diktar jag för vinden.
Upp flyga orden, hälsan tiger still.
Vad rätt du tänkt, fast det var någon annan
som känns igen på gången och på pannan,
hör ändå evighetens rike till.

Carl skulle naturligtvis i sinom tid se till att recensera dessa ekon hos Kajenn – och göra det på vers (18.12.1972):

LÄNGST BORT I TRÄDGÅRDEN
(så heter boken hos Wahlström och Widstrand)
Låt den nu inte försvinna

i bokflodens malström och glidsand!
Följ honom in i hans trädgård!
(där finns både barn och blomma)
Ni vänder inte tillbaka
med händerna tomma.
Följ hans fyndiga lek
med tankfulla ord och med nonsens!
En formuleringskonst
som överträffar annonsens.
Själv är han vida mer än fäsör:
ett ämne till skald.
(Tecknarens namn är bekant:
ni minns Fibben Hald.)

Men ekorummet har naturligtvis en vidare innebörd. Lärdomen visar sig naturligtvis också på detta textliga plan. Den som antogs till utbildningen i litteraturhistoria med poetik förväntades kunna både levande och döda språk – latinkravet gällde ännu när Carl trädde till. Men man skulle också ha en stor beläsenhet och helst också gott minne för det man läst. Det var en god utrustning när man skulle placera sig och den nya litteraturen i den stora traditionen.

På den vägen kunde man väl också få intryck av att allt var skrivet i förväg. Det gällde som naivt att tro att något var helt nytt under solen. Det blev särskilt påfallande för den som ivrade för en utblick över gränserna. Det gjorde Carl. Han kom med i den internationella gemenskap som hade sina största stunder på de stora komparatistkongresserna. Han rapporterade därifrån i tidningen. Och inte för inte lät han framställningen om utvecklingen inom den svenska litteraturvetenskapen i *Forskning i förvandling* sluta med ett litet porträtt av kongressernas store under decennier, René Wellek. Scenen där är kongressen i Bordeaux 1970 men också Pragvåren 1968 bidrar till fonden. Det hela slutar med ett instämmande i den wellekska pluralismen.³⁴

Ekorummet skulle så småningom få sin egen metodlära. Det sades nu handla om intertextualitet. Julia Kristeva skrev en klassisk artikel i ämnet på tal om Bachtin i *Critique* 1967. Michael Riffaterre, Gérard Genette och Harold Bloom har varit inne på ämnet och många mindre andar efter dem. Diktaren framför andra som alla nämner är förstås Borges.

Men i Lund var man alltså inne på saken redan på 1950-talet utan att man ett ögonblick gjorde gällande att det började där. Olle Holmberg hade

med hänvisning till Freud på svarta tavlan skrivit "kryptomnesi", en felaktig hågkomst som ersätter en lucka i minnet. Och hade inte Thomas Mann vid något tillfälle kommit på att försvara härmningen med den gångbara termen "höhere Abschreiben".³⁵ Mot den bakgrunden var det lätt att anamma funderingarna om intertextualiteten och svårt att förstå att den var så ny.

En farlig perfektion

Den 6 december 1958 installerades Carl Fehrman som professor i litteraturhistoria med poetik vid Lunds universitet. Samma dag utkom hans monografi om Hjalmar Gullberg. Återigen häpnade vi över denna precision. Så skulle vi också komma ihåg att göra.

Allt passade så väl ihop. Här fanns en diktare av dignitet som bättre än någon annan kände traditionen ända från grekerna, ja, inte minst grekerna, men som hade förstått att hantera de stora känslorna på modernt vis, som hade varit i beredskap för att spela på taggtråd men som nogsamt visste att spex var viktigt i Lund och kanske i världen i övrigt. Och om han till en tid varit utanför som den som till en tid varit sin tid och tagits till också i otid, så hade han under innevarande 50-tal upplevt det vita nuova som gjorde att vi på nytt förbluffades över vad språket verkligen kan uträtta. Om vi till en tid frestats vara otrogna i vår tro på Gullberg hade vi nu återvänt till vår tro. Det föll också på den som utlade läran.

Allt var genomtänkt i denna bok, även dess yttre. Balansen mellan kronologi och systematik föreföll oklanderlig. Här fick man först "Vägen till lyriken": "Fädernestad och mödernebygd", "Lund och Europa", "Stadens sångare", "Verskåsören" "Debuten och genombrottet". Därefter följde så "Lyriken" som fick mer än dubbelt så mycket av utrymmet och delades på sex kapitel: "Komiken", "Mystiken", "Erotiken", "Antiken", "Politiken", "Musiken". Det gick inte att göra efter och ändå var vi säkert en del som ville göra efter. I så måtto var det en farlig frestelse. Bara de som förstod att man inte kunde göra just så fick något gjort.

Bruket att skriva recensioner på dagen hade blivit en vana efter kriget, och det här var en bok som jämfördes med de viktiga romanerna och lyriksamlingarna. Man kunde alltså läsa på och ha en mening innan man tåg till installationen. Den som stod för missljudet behövde ytterligare en

vecka på sig för att göra upp med Hjalmar Gullberg och Carl Fehrman. Lund som skojar med Lagercrantz i karnevalståget 1958 förlät honom inte i första taget för hans angrepp. Något decennium senare visste man att se den som ett resultat av påverkningsångest. Också för Carls räkning fanns det de som sa ifrån. Vänner Staffan Björck var nära vän också till den som hade så stort behov av bryska omvärderingar. I brev till sin kulturredaktör skrev han att det fanns sidor i Carls bok som han själv gärna hade skrivit.

Men det gick att ta ett varv till. I den vänkritiska bok varmed man på Litteraturhistoriska institutionen i Lund avtackade Olle Holmberg hade någon kommit på den snillrika idén att låta diktare och forskare uppträda i samspråk. Samspelet stämde bättre och sämre. Nils Ferlin kände sig särskilt provocerad i umgänget med Jan Mogren. Men Carl kunde fullfölja sin dialog med Hjalmar Gullberg i högst angenäma former. "Till Magna Græcia" handlade samtalet om, och mitt i lärdomen får man små lundensiska leenden och beriktiganden. Gullberg ville frånsvara sig påverkan av Kazantzakis. "Kanske så", kan poeten betygsätta en lärd hänvisning till Apollon. Ofta svarar han lakoniskt jakande och tiger och samtycker och de två kan enas om att både den aktuella dikten och andra rymmer en treklang, en "triangularism". Samspelet är perfekt. Poeten hänvisar till professors bok om sig: "en bok som är mycket lärorik, inte minst för mig".³⁶ Det fanns bara en sak som, sannolikt också det i bästa samförstånd mellan de två, inte följdes upp. Det handlade om diktens tillkomst och kunde öppnat för funderingar om liv och dikt: "jag skriver numera allt oftare mina dikter på sjukhus".

Handledarens hantverk

Levertins lyrik hör till de böcker som jag återvänt många gånger till. Mer än de flesta kan jag också intyga att det är en innehållsrik bok. När man som forskare arbetar med samma författarskap läser man på ett särskilt sätt. Man kan materialet. Man kan ta ställning i första hand på ett sätt som sällan annars kommer ifråga. Men man spanar också helt fräckt efter fel eller efter luckor eller åtminstone efter sånt där man kan tycka annorlunda. Det blir gärna med både beundran över det som står där och besvikelse över att man har så lite att tillföra som man läser. Båda dessa känslor är ett gott mått på framställningens förtjänster.

Jag ville syssla med litteraturkritik och gjorde så redan i mina trebetygsuppsatser i litteraturhistoria och teoretisk filosofi. Men jag hade från början ingen tanke på att dela Oscar Levertin med min handledare. Jag hade i stället fått för mig att någon borde försöka förstå hans främste motståndare, Carl David af Wirsén. Men jag övertygades av Carl att byta och har ofta varit honom tacksam för det. Wirsén ska man kanske också syssla med men det är ingen vän för livet eller ens för en forskarutbildning.

Carl sprider själv uppfattningen att han egentligen aldrig gjort någon insats som handledare. Han brukar turnera det så här: de som inte var så begåvade hjälpte det inte att handleda och de som var begåvade behövde aldrig någon handledning.

Utan att kunna avgöra vilken av grupperna jag hörde till kan jag anses bevisa att han hade fel. Vi är många som vet att Carl var en utmärkt handledare. Han har haft en ovanlig förmåga att para felfinneri med uppmuntran, aldrig grävt ner sig i detaljer och haft den särskilt viktiga förmågan att avgöra när forskaren har uttömt sina talanger och inte blir mer än några procent bättre även om han eller hon håller på livet ut. En handledare som liksom en jordemor vet när det dags handlade det alltså om. Staffan Björck avundades honom helt öppet både för att själv vara en produktivare skribent och en handledare som fick fram flera avhandlingar.

Men hur gjorde han då? Ofta var han full av uppmuntran, kanske mer än det åstadkomna var värt. Allt var han inte lika intresserad av. Det tidiga 70-talets sväng åt det kvantitativa hållet ville han knappast vara med i. Petig var han inte, men det betydde inte att han inte kunde gå in på detaljer. Han hade som alla sina stilistiska ideal men därjämte en skarp blick för sånt som inte hade stil alls. Exempel kan ges. Jag trodde mig en gång ha varit särskilt vetenskaplig genom att tala om "huvudpersonens explicita auktoritet". "Levertin själv?" hade Carl antecknat i kanten. Svaret behövde inte ges förrän läroprocessen var igång.

Inte så sällan blev man alltså älskvärt genomskådad av handledaren. Visst kunde man därvid bli generad, om man inte blev varse den generositet som var drivkraften. Den tog sig flera uttryck. Man fick vinkar om nya tankar och om gamla människor. Man kunde också få låna anteckningar. Men generositeten hade också en annan och ovanligare sida. Man fick inte lov att ha alltför många hänvisningar i text eller noter till handledaren – när

man som jag hade sysslade med samma författarskap var det inte alldeles lätt att uppfylla. Men han var mycket envis på den punkten.

Ända in i den sena tid på jorden då UCLU ställer krav på att handledare ska gå kurser har Carl förringat sin egen insats som handledare. Det betyder inte att han tror mera på dessa kurser. Det är, menar han och allvaret ska mätas med lundensiska mått, omöjligt att utbilda sig till handledare. Vem ska egentligen lära vem? Kommer det inte att handla om en oändlig regress som bara kan sluta hos Gud Fader själv. Och då är det kanske för sent.

En muntlig konst

Inte så lite av det bästa han gjort består i muntlighetens flyktiga konst. Elegans och precision gör sig i retoriken. Antingen man laborerar med det prästerliga påbråt eller tror på den lundensiska linjen har man genom åren imponerats av hans förmåga att hitta de rätta orden. Gästande föreläsare har bleknat och förbleknat inför den konst med vilken de hälsades välkomna och så småningom avtackades. Han gjorde det på olika språk också.

Föreläsningen var som gjord för honom. Den krävde varken pekpinnar eller overheadillustrationer. Den låtsades aldrig vara spontan. Den hade manus både i katedern och vid mikrofonen. Den var uppbyggd av formuleringar som glimtade till och som man kämpade med att få med i sitt anteckningsblock innan nästa anmälde sig. Om den inte gav intryck av innanläsning berodde det på att Carl även till vardags uttryckte sig så. Han satte den sista bisatsen på plats innan han tystnade.

Den tacksammaste publiken bestod av de inte helt unga kvinnor som framför andra bär upp kulturen och inte minst litteraturen i Lund. De brukade nicka instämmande redan innan Carl hade sagt något.

Hans installationsföreläsning handlade om den lärde i litteraturen. Den hade en sådan utformning att den hamnade i *BLM* och kunde göra sällskap med femtitalister och andra. Här figurerar Platon och Montaigne, men även Erasmus Montanus och Salig Dumbom. Goethe är ofrånkomlig och ger anledning till distinktionen mellan sanningssökaren Faust och besserwisser Wagner som söker den döda lärdomen och prisar retoriken (s. 150). Men Wagner skulle utvecklas också hos Goethe och därmed hinna gälla både som humanistisk och naturvetenskaplig pedant (s. 151). Carlyle och Scho-

penhauer tas till för att skämta med den sorts lärda som blir professorer och där engageras också Julius Langbehn: "Der Professor ist die deutsche Nationalkrankheit" (s. 151). Men löjet slår mer oemotsagt mot den kår som föreläsaren just lämnat. Heidenstam och Birger Sjöberg fick bidra men också ett par uppsalalärde:

Mångtusen docenter vandra
På Upplands ödsliga slätt.
Där äta de upp varandra
Och ingen av dem bli mätt.

Och även Lund log. Vi försökte förgäves ta efter.

Men sin känsla för precision skulle den lärde professorn i den andra änden ta avsked genom att i domkyrkan föreläsa om "Lärdomens symboler". Men dessbättre slutade det inte där. Han kunde ännu den 28 maj 1998 föreläsa med anledning av att det var hundra år sedan Hjalmar Gullberg föddes. Och det vi minns bäst var själva sättet att hälsa oss i publiken. Carl påminde om att han fyra decennier tidigare hade hållit föreläsningar om samme diktare. Han såg med tillfredsställelse att publiken var densamma. Samme diktare, samme föreläsare, samma publik – men inte samma föreläsning. Den här var personligare, mänskligare. Han har ännu inte tryckt den i dess slutliga skick.

De skapande ögonblicken

"Någon gång i fyrtiotalets Lund gick två unga litteraturstuderande sida vid sida och smidde planer på att tillsammans ge ut en bok." (5) Så berättar Carl i förordet till *Diktaren och de skapande ögonblicken* där han 1974 på egen hand förde vidare det uppslag som först kommit från Staffan Björcks håll, men som i mycket var präglad av den gemensamma miljön och de gemensamma kretsarna i Lund. Ragnar Josephson hade ju skapat ett särskilt museum för konstnärernas skisser och i en bok beskrivit *Konstverkets födelse* (1940). Efter institutionens flyttning från Kungshuset till Helgona-backen något år efter det att de tagit över skulle litteraturmänniskorna bli närmaste granne till det museum mannen i den blå rocken skapat.

Parallelliteten var påfallande mellan de två jämnåriga marskalkarna som Olle Holmberg satt i ett gemensamt förstarum i Göteborg och som sedan tagit över de två professurerna i Lund åren efter varandra. "Staffan Olles

bästa dräng” sjöng Carl om i en skålvisa, och vid hans installation efter kallelsen till professuren i Lund hittade han på tal om vännen sitt spexigaste rim – och det vill inte säga så lite. Eftersom firandet ägde rum den 9 april fick de nordiska nationalsångerna bilda utgångspunkt för munterheten, däribland den norska:

Men vi elsker ikke Tingsten
der han rykker an.
Julen, Paasken eller Pingsten
Alltid likedan
Elsker ikke at han tog dig
Bort fra Far och Mor
Og til Dovrefjelden jog dig
hvor den store Bøjgen bor.

Carl och Staffan fungerade väl vid varandras sida. De tyckte inte alltid lika, långt därifrån. Men det den ene sagt gällde också för den andre. Den lundsiska institutionen kom i centrum, både vid det egna universitetet och bland systerinstitutionerna i landet. De två tog gemensamma initiativ. Avdelningarna för drama-teater-film och pressforskning hörde till deras pionjärår. De var på en gång ett uttryck för viljan av expandera och för den tidens generösa litteraturbegrepp.

Däremot kom de inte att ständigt samarbeta i sin forskning. Humanisters individualitet är stark. De hade utpräglade individuella särdrag. Det var enklare att ta vara på stunderna om man arbetade på egen hand. De kom alltså inte att bli någon författarfirma som Schück & Warburg eller som Olsson & Algulin.

Den bok som de pratat om under det lundsiska 1940-talet dröjde och till slut blev det Carl som ensamt fick ta sig an den. Den fick en annan karaktär, inte minst därigenom att den i så hög grad sökte sig utanför den svenska litteraturens gränser. Här fanns uppsatser om Poe, Coleridge, Valéry och Ibsen. Men fallstudierna var ett led i ett större projekt, och det projektet hörde hemma i den estetiska tradition som inte minst utvecklats i Lund. Carl skulle själv teckna förhistorien i en senare uppsats om ”Estetikens återkomst” (1987).

Ute eller hemma: man behövde alltså inte välja. Ute kunde vara hemma, hade han upptäckt, när han under studiet av Paul Valéry på Bibliothèque nationale stött på den till franska översatte Hans Larsson i den franska dis-

kussionen: ”Jag hade i själva verket aldrig lämnat den stad, där gamle Hans Larsson livet ut fortsatte att meditera över intuitionens väsen, där Olle Holmberg skrev sin stora psykologiska utredning om *Inbillningens värld*, där John Landquist i föreläsningar och böcker lade fram sina tankar om den skapande inidviden, där Hans Ruin förnyade sin bok om *Poesiens mystik* och skrev studien om hur skalderna skapade, det Lund där Ragnar Josephson begrundade bildkonstverkets födelse.” (8)

Färjkarlens funderingar

Olle och Pelle, men inte Calle: namn har också något att betyda. Den ironiske Holmberg kunde aldrig heta något annat än Olle och den bevingade Holm aldrig något annat än Pelle. Men inte kan man kalla Carl Calle. Men det betyder inte att han inte kunde leka en smula med sin identitet. Alla märken är kanske inte ens avslöjade. Samlingspseudonymen Carl Gerhard är redan nämnd. En annan är Färjkarlen som inte finns upptagen ens i Per Anderssons långsmala lista över signaturer i en tid då sådana bara överlevde på några få avdelningar i tidningarna.

Färjkarlen? Det ligger nära till hands att ge sig in i myten, för färjskepparen heter väl oftast Charon och för att få en sista transport av honom skulle man både vara hyggligt begravd och ha en obol lagd under tungan. Bellman, förmodligen den diktare som Carl under längst tid återkommit till, gör sig påmind. Och fanns det inte också en färjkarl i Thomas Manns *Döden i Venedig*? Men den rätt bokstavliga översättningen av namnet Fehrman är väl ändå början eller slutet på leken.

Svenska Dagbladets läsare blev säkert varse att Färjkarlen var lärd också när han dök upp ”I marginalen” tillsammans med Kar de Mumma, Kajenn och andra kryddor. Här kunde man få en utredning om vilken *Stellaria*-art som Gullberg åsyftat i sin bekanta dikt. Med hjälp av diktarens herbarium som länge legat kvar på en vind på Västergatan i Lund kunde det bestämmas och därtill spändes en båge över till Ekelund och hans ”Lunaria”. Till sitt innehåll hade det platsat under strecket, men som här fick det lärda sin form av lek, ytterligare understruken av att artikeln var en ripost till *Aftonbladets* innerspalt.

Lekt och lärt skulle det vara, och det blev det i än högre grad när Färjkarlen tar hand om ”Prostinnans recept” i början av 1970-talet. Med hjälp av

en handskriven kokbok som blivit stående på en hylla i sommarvistet kan Carl ge sig ut i köket på ett sätt som aldrig förr eller senare: ”Till matverkens grupp hör bland annat fru Bergdahls salta lax, fru Hults skorpor och prostinnan Åkerbloms köttbullar. ’Lyckas alltid’ skriver fru Löfgren under sitt recept på mörkpudding som skulle kokas i timmarna tre. Men får för friden i kyrkoherdetjället hoppas, att samma lyckliga resultat drabbade också de andra kulinariska finesserna – bland dem Alexius köttkorv, Storebergs skinkor och Mosspuddingen från hovet.”

Den ovanliga ämnet ger anledning till en prosaisk lössläpplighet som han inte ofta tillåter sig. En holländsk eller halländsk hopning ligger på lut när skrivkarlen som här tittar ut i köket. Och han inspireras ytterligare av att boken också fått rymma helt andra recept. Här finns huskurer mot reumatism, bleksot, magsyra och hundgalenskap. ”Mot lungsot ordinerades en dekokt framställd av kalvlunga och kandissocker, kokad i sammanlagt tolv timmar; en matsked tre gånger dagligen.”

Färjkarlen menar sig också kunna motsäga själve Platon när han placerar kokkonsten på en lägre hylla än filosofien. Ger inte tiden bevis för motsatsen? ”Har inte vid det här laget Hägerström, Sartre och Wittgenstein fått flytta in i filosofihistoriens antikmuseum, i delad dubblett med Boström och Hegel?” Är det inte så, försöker han till slut att ”läckergommarnas krav består”? Utvecklingen inom akademierna har dementerat honom och gett honom rätt; det finns numera också ”lärostolar i kokkonst”.

Nej, det är inte så ofta som Carl slår sig lös på det sättet. Det finns säkert åtskilliga minnen och interiörer som vi på det sättet aldrig fått ta del av. Han kände sig ha plikter. Nöje och nytta kunde kanske ändå förenas på 1700-talsvis, men då fick oftast nöjet flytta in i nyttan och göra tjänst som ett stilistiskt blänk eller en abrovink kring en person. Regeln hade sina undantag. Han skrev en helsida för sin tidning om Båstadstennisen.

Han fann goda formuleringar som inte alltid fann något hem. Några av dem kunde bli till aforismer och när några av dem kom på tryck i det första numret i Sveriges aforistikers riksförbunds skriftserie utgiven till Olle Holmbergs 70-årsdag avslöjades också den viktigaste inspiratören. Lever-tinkännaren kunde ge uttryck för sin hemlöshet i den tid han haft att lägga fram sin kunskap: ”Nationalkaraktärernas obeständighet: hur det dystra folket i Nifelhem blev det ystra folket i Folkhem.” Och som skrivmaskinist, för övrigt med en så personlig hantering av skiljetecknen att hans ma-

nus ofta kan skiljas från andras, hade han på tal om de fåfängliga timglasen gjort en ytterligare observation: "Också den harmlösaste skrivmaskin improviserar ibland. 'Timglas' tänkte maskinskrivaren, vars hjärna slappt sände sina impulser till handen. 'Tomglas' skrev maskinen där i och o sedan gammalt – av en slump? – är grannar." En mera allmän fundering om skapandets villkor låg nära till: "Den sanne surrealisten: 'Han lämnade allt åt slumpen.'"³⁷

En stilbrytning

Bibliografen har bara ett tolkningsföreträdare. Genom att som den förste upprätta kronologiska listor över det skribenten tryckte kan han – med alla reservationer för hur mycket som ytterligare blev skrivet – se kompasskursen tydligare än den som själv tog sig fram i skogen. Men Carl rörde sig, får man inrymma, åt olika håll. Han blickade både inåt och utåt och bakåt – däremot kanske inte så ofta framåt.

Inåt rörde han sig när han, som vi sett och ytterligare ska se, när han tidigt tog itu med ämnets historia.

Utåt blickade han snarast i ökande grad. Han rapporterade från sina resor och från sina kongresser. Han polemiserade mot dem som inte förstod nyttan av att blicka utanför gränserna.

Bakåt blickade han som den som månade om traditionerna. Det tog sig flera uttryck, och de flesta av dem hade att göra med en av åren given process. Hans kritik inriktades i allt mindre grad på de skönlitterära diktarna och inte alls på dem som var yngre än han själv. De författare han verkligen följde var till stor del de skånska diktarna: Gullberg, Bengtsson, Piraten, Gabriel Jönsson. Men i allt högre grad blev det böcker om diktare som han tog sig an. Det var lärdomen han ville förmedla till tidningens större publik. Han skrev om våra avhandlingar vid en tid då det fortfarande fanns utrymme för det.

Han märkte naturligtvis att tiden blev en annan och tidningarna likaså andra. Han fann ofta de beska och roande formuleringarna för att uttrycka att mycket utvecklades till det sämre. Det spelade säkert in att han efter hand fick rykte om sig att vara en välformulerad konservativ. Hans publik gjorde honom ibland mer konservativ än han egentligen är. Det blev kan-

ske rentav en tävlan på den punkten. Polariseringen förstärktes också av rivaliteten tidningarna emellan.

Blickandet bakåt fick sitt mest eftertryckliga uttryck i den debatt om bibelns språk som Carl gav sig in i på 1970-talet. 1972 lade Bibelkommissionen fram sina valda texter där dess principer också belystes med texter ur äldre svenska liksom av utländska översättningar. Carl vände sig mot att man gjorde sig urarva, att man ville vara modern till nästan varje pris och att det skedde genom en hänvisning till den ursprungliga låga stilnivån. ”Kan vi, förnekande fem hundra års språklig tradition i vårt land, vrida visaren tillbaka till år noll eller år ett? Personligen är jag annan mening.” (SvD 22.7.1972). Han siktade framför allt in sig på Karl Vennberg, den som hade uppdraget att efter hörande av alla specialister ge den slutliga språkliga dräkten åt Nya Testamentet.

Det blev en hård batalj. Vennberg tog till det artilleri som han skolat sig i under decennier i *Aftontidningen* och *Aftonbladet*. Han talade om ”kriarätarens pedanterier” och om ”ett grovt hyckleri”. ”Lasarus nyaste kläder” satte Carl som rubrik över en av sina repliker (14.8.1972). Han redde sig väl och man kan få för sig att han kände sig upplivad under sensommaren 1972. När han inte fick till stånd någon reell diskussion i sak, kunde han nedlägga sin talan under hänvisning till att Karl Vennberg numera anammat den urgamla föreställningen om verbalinspiration (19.8).

Karl Vennberg intog under några decennier en ställning som modernismens gudfader, en som bemantlade sin egen privata osäkerhet med en stor offentlig säkerhet. Det var ingen som Carl Fehrman egentligen hade behov av att bli överens med. Det fanns också de inom Bibelkommissionen som tyckte att Vennberg uppträdde alltför tvärsäkert och högljutt. Och det som komplicerade situationen var naturligtvis att den närmaste vännen Staffan Björck hade en central position i översättningsarbetet.

Under åren 1971–1981 var Staffan Björck ledamot av Bibelkommissionen och var under långa perioder tjänstledig från sin professur i Lund. Det fanns, som jag utvecklat i min inledning till hans bibliografi, flera goda skäl för det. Men visst saknades han i Lund och Carl kände av saknaden mer än andra. Också långt i efterhand har han återkommit och frågat sig vad som har det avgörande skälet till att de under dessa viktiga år inte fanns som parhästar i selen framför lasset.

De bröt inte med varandra, snarare tvärtom. Men de hamnade längre ifrån varandra i vissa frågor. Om utformningen av en modern bibel hade de definitivt olika åsikter. Det kom inte minst till uttryck i sättet att se på utformningen av "Fader vår". Carl återkom till saken när han diskuterade den färdiga översättningen 1981.³⁸

Det var knappast någon tillfällighet att boken om det lyriska skapandet som de tänkt skriva tillsammans blev av under de år som vännen slukats av arbetet på bibelöversättningen.

Ämneshistoriskt

Även ämneshistorien kan ha sina mänskliga sidor. Det finns en betydande risk för att bli intern när man skriver i ämneshistoriska sammanhang – också i de som här praktiseras. Det blev man varse när Carl talade om kolleger och introducerade oss i en yngre generation i den krets som han så väl kände. Vi kände dem också, men ofta bara i deras egenskap av författare till böckerna vi hade på vår hylla.

Den mänskliga ämneshistorien stavas för mig Elias Bredsdorph. Under 1980-talet skapade han och Carl en liten dansk-svensk krets som fick gälla som Nordisk Selskab for litteraturhistoriografi och som med stöd av pengar från Einar Hansen kunde umgås på båda sidor av Sundet. Från dansk sida ingick vidare Lars Peter Rømhild, Flemming Conrad och Per Dahl, från svensk Anders Palm, Per Erik Ljung och jag; också Anders Mortensen hann vara med vid några av mötena som utmärktes av god mat och god dryck och gott humör.

Elias och Carl hade säkert inte identiska åsikter i allt, men dem emellan fanns en respekt som gick tillbaka till den pressande tiden under andra världskriget. Elias hade hört till motståndsrörelsen, Carl hade stått det svenska tyskeriet emot. I de mildare förhållandena därefter hade de mötts i en annan krets, nämligen den i IASS, International Association of Scandinavian Studies. Där hann de bli trotjänare under fyra decennier, innan de sökte sig till de intimare formerna för ämneshistoriskt umgänge som i detta lilla nordiska sällskap.

I lärdomens Lund

”Jag skulle ju ha något att göra”, sa Carl Fehrman i anslutning till att han 1984 hade blivit klar med *Lärdomens Lund*. Institutionen hade just i samband med hans pensionering flyttat samman i Absalon. Själv hade han inte fått någon emeritikammare på Helgonabacken 12. Det tog honom även om han sällan gav det tillkänna. I gengäld såg universitetet till att förse honom med ett rum på gamla lasaretsområdet. Nils Stjernquist undertecknade ett beslut som gick ut på att rum 116 i f. d. kirurgiska polikliniken uppläts som ”arbetsrum för professor Carl Fehrman, som utför särskilt uppdrag åt rektorsämbetet”. Rivning eller ombyggnad hotade och ställde sig i vägen för renovering. Men Carl skulle träget arbeta där i mer än tjugo år.

Emeritus blev han men inte helt gärna. De två föregångarna hade valt var sin väg. Olle Holmberg hade strax distanserat sig till Djursholm, medan Algot Werin stannade på Gerdagatan och fick närmare till Helgonabacken än när han gjorde tjänst i Kungshuset. Det kändes snålt att Carl inte fick rum i Absalon. Han ville gärna ha besök på gamla akuten. I ett julklappsrim till Staffan var han lite öppnare än vanligt om hur det kändes:

Jag räknar i minuter och sekunder
de sällsynta och värdefulla stunder,
då du besöker södra lasaretsområdet.
Dit kommer bara få. Man kan förstå det.

Men han arbetade träget och snart nog skulle det bli uppenbart vilket uppdrag han tagit på sig. Carl Fehrman står det på omslaget och på titelsidan, men annars gör han vad han kan för att trolla bort sig själv trots det personliga föredraget. En tolkning måste därför i hög grad gå ut på att få in honom själv i den historia han berättar. Han har knappast övervägt att teckna ner sina egna minnen, hur minnesgod han än är. Det finns också en grundläggande dubbelhet i hans teckning av lärdomens Lund. På samma gång som han så uthålligt sysslade med att i centrum sätta lärda Lund och därmed naturligtvis ville visa att han ville vara en del av det har han i åtskilliga sammanhang skrivit sig ut ur det sammanhanget.

Mer än någon annan har Carl Fehrman förknippats med lärdomens Lund. För den som bekvämt ser saken i efterhandsperspektiv ligger det särskilt nära till hands att uppfatta att han under hela sin gärning skrev sig fram mot den eleganta teckning av just *Lärdomens Lund* som han fullbor-

dade efter sin pensionering. Ingen annan hade kunnat göra det. Han hade ett personligt förhållande till det han skrev om. Han hade också ett personligt intresse för det som var vetenskap och för vetenskapens gestalter. Men lärdomens Lund kan problematiseras på åtminstone tre punkter. Han vill vara lekt och lärd. Han vill inte bara vara Lund. Han vill inte själv skriva in sig i detta Lund.

Lärd är han och vill han vara. Det är hans trygghet, tror jag. Det handlar om att veta svaret som att hitta vägen ut ur skoldrömmen. I sin bedömning av andra har han haft en självklar grund. Men den som vet och kan ska enligt gammal och numera tyvärr misskänd regel inte yvas över sin lärdom. Särskilt som lärdomen ser ut i Lund och alldeles särskilt som Carl vill ge drag åt den har det därför varit viktigt att visa på lärdomens lätthet. Också den sidan av saken är nog ett uttryck för att inte vara lärd av första generationen. Det finns också de som finner det svårare att i denna mening vara lekt än lärd. Man kan aldrig vara riktigt säker på hur många bottenarna i skämtet är. För den som frestats ta miste på den punkten riskerar det att bli bestående märken.

Hans mångsidighet är frapperande. Först efterhand fick han ta hjälp av andra för att fullfölja teckningen av det lärda Lund. I senare upplagor har Håkan Westling, medicinare med stora humanistiska intressen, blivit en viktig medskribent och medmänniska. Och sedan har den mångsidige historikern Göran Blomqvist också kommit med i laget.

Världslitteraturen

När ämnet litteraturvetenskap ska översättas till engelska får det oftast heta *comparative literature*. Men vid olika utvärderingar har man kunnat konstatera att det är svensk litteratur som är det dominerande objektet för de avhandlingar som läggs fram i ämnet. Det är, om man så vill, en linje som ligger Gustaf Ljunggren, Fredrik Böök, Olle Holmberg och Staffan Björck närmare än den andra lundalinje som står för Henrik Schück, Algot Werin och Carl Fehrman. Uppdelningen är inte absolut. Också de sistnämnda har ägnat merparten av sin gärning åt svenska diktare, men därutöver har de talat för det vidare perspektivet. Schück skrev om Shakespeare och verkade för världslitteraturen. Werin skrev en stor bok om Goethe.

Carl Fehrman markerade, som vi sett, tidigt sitt intresse för det som i amerikansk tradition omtalas som blekansiktstraditionen. Som en fullföljning också av sin ämneshistoriska linje såg han i det tjugonde århundradets sista år till att teckna *Litteraturhistorien i Europaperspektiv. Från komparatism till kanon* (1999). I sitt förord gick han 45 år tillbaka, till en forskarkonferens i Fribourg 1964. Redan där hade en översikt över de litteraturhistoriska strävanden som sträcker sig över nationsgränserna efterlysts. Med viss förvåning kunde författaren nu konstatera att något sådant aldrig blivit av. Nu vågade han själv försöket, låt vara att han försåg det med flera förbehåll. Han hade naturligtvis noterat att komparatism i en äldre tids mening numera var så ute att man kunde överväga att skriva en nekrolog över den (s. 9). Man måste ju slås av hur kontroversiell komparatismen ofta varit trots att den varit en verksam kraft under lång tid. Även om man undantar den internationalism som står i tecknet av Goethes term "Weltliteratur" (s. 23) , är det ju fortfarande halvtannat sekel som omspanns. Företaget hade varit ägnat för specialister från flera olika fält och flera olika länder. Det han själv presterat kunde bara gälla som "ett anspråkslöst försök att skissera några etapper med tonvikten på de länder som här spelat en huvudroll: Frankrike, Tyskland, Danmark och Förenta Staterna" – med utelämnande av den svenska komparativa forskningen (s. 9).

Men visst är det en spännande historia som tecknas – tillika en historia med spänningar. Komparatismen har omgetts av hetare känslor än man någonsin kunde tro, och särskild den typ av komparativa studier som föreges ensidigt syssla med påverkan har avhånats av många objekt från Verner von Heidenstam till Gunnar Ekelöf liksom av subjekt som ville ge nya vetenskapliga signaler. Påverkningar fick till en tid så laddade metaforer att både länder och diktare betackade sig. Komparatism hade, lär man sig, en politisk, snarast utrikespolitiska sida. Och därför är det kanske ingen tillfällighet att det är en företrädare för ett litet och ofta neutral land som kunnat balansera mellan de litterära stormakterna. På den vägen hinner Carl fram till den stora kanonstriden i USA och hann där inrymma Harold Blooms *The Western Canon*. Det fick sin personliga accent genom att det var en av de sista böcker som Staffan Björck sysslade med.

Europaperspektivet har många pratat om. Här var det någon som gjorde något åt det. Hur anspråkslös Carl än var – och i sina muntliga kommentarer gick han ännu längre – kom hans bok på ett unikt sätt också att översät-

tas till franska av Marianne och Jean-François Battail, *Du repli sur soi au cosmopolitisme. Essai sur la genèse et l'évolution de l'histoire comparée de la littérature* (2003) och till tyska av Simon Stuhler, *Literaturgeschichte in europäischer Perspektive. Von Kompararistik bis Kanon* (2004).

Forskaren och livet

Jag har levt så länge, säger Carl till alla som hör på, och den som sysslat så mycket med döden är också uppriktigt förvånad över att han är kvar i livet. I slakten var det bara farfars far domaren som blev riktigt gammal.

Ödet är att bli ensammare än förr. Hans Maj togs ifrån honom 1996. Många av vännerna är borta. Han har följt dem till graven. Så sker inte längre.

– Numera går jag bara på min egen begravning, har han också sagt och de som känner honom menar att det är typiskt Carl.

Och kanske är Lund när det kommer till kritan ibland en grym stad där många snarast umgås med ämbetet än med människan. Men det finns de som kommer ihåg. Hans eget minne är häpnadsväckande gott. Han minns till och med vilka historier han redan har berättat. Han är mänskligare än han själv tror. Och man lär sig med mångårig träning att avläsa vad han innerst vill.

Han är väl underrättad om institutionen och andra världar. Det har inte sällan hänt att budbäraren har flera bud att bära därifrån än han själv hade med sig. Men bland sina papper gallrar han ganska strängt. När han under 2003 beslöt sig för att bryta upp från sin kammare på gamla Akuten gick mycket till pappersåtervinningen. Men genom inskridande av ängsligare personer kunde något räddas över till UB och Arkivcentrum Syd. På det senare stället borde man bäst kunna få ett uttryck för hur många olika ämnen han trängt in i under arbetet på *Lärdomens Lund*. En andra hälft av hans arbetsbibliotek har hamnat på Litteraturvetenskapliga institutionen och dess nygamla adress Helgonabacken 12. Det var ju där som Carl och Staffan under åren 1961–1979 utförde största delen av sin professorsgärning. Nu möttes åtminstone deras böcker där på nytt i en hylla på andra våningen. Han hade själv besjungit huset en gång vid dess invigning och slutat så här:

Men hjärtat i en humanist
kan aldrig helt förkalkas.

Det hus som vi har fått till sist
vill vi med aktning nalkas.
Tills nya herrar flyttar in,
vi glömmer ej att Jätten Finn
med tusen år på nacken
beskyddar Helgonabacken.

Redan Esbjörn Belfrage ställde krav på honom att leverera material till UB. Ytterligare brevsviter är på väg dit liksom det Gullbergmaterial som han samlat under 70 års verkande för denne diktare.

Utan slut

Men han är ofta med. Han hade i en av sina anteckningsböcker från 1940-talet antecknat ett avlägset datum, den 22 juli 2002. Det var då som de hundra åren skulle vara till ända som Oscar Levertin utmätt för de flesta breven från Verner von Heidenstam. Carl hade knappast trott sig om att kunna vara med och överlämnat uppdraget att hänga på låset på Kungliga Biblioteket i Stockholm till en annan Levertinforskare.

Men han kom med denna varma och lite förvirrade dag som regisserades av den tragiske KB-man som först tog rara böcker och sedan sitt liv. Björn Julén hann bekänna att han också förälskat sig i den åldrade Nike. Nils Petter Sundgren fanns på plats för att ta reda på hur förbannad Levertin var på Heidenstam. Radio, tv och tidningar var där. Men Carl var den som fick lösa upp snöret och se hur det hundraåriga lacket smulade över det magnifika bordet i Klemmingrummet.

Det är mycket vi aldrig får veta. Lärdomen och elegansen sluter dräkten tätt intill sig. Rädslan att göra bort sig har vi alla. Löjlig är det sista man får vara i Lund och ska man vara engagerad ska det inte vara alltför uppenbart vad man vill. Man ska inte behöva tala om i förväg när man skämtar. De ironiska lagren är många.

Han har klandrat mig för att inte berätta. Han har säkert rätt. Men nu har jag försökt berätta om honom. Vi är bra på att prata om annat, även när människan knackar på.

Jubel för doktorn

1995 gav, som vi hört, Carl och Staffan ut böcker på Litteraturvetenskapliga institutionen. Det var Carl som fått uppdraget att tala för dem båda. Han

trodde sig veta att festligheten egentligen skulle ha förlagts till det universitetshistoriska museet och där kunnat exponeras på var sin sida av en Mann.

Men han kunde också berätta om det första mötet. Det skedde i det biskopshus som numera övertagits av universitetet men där biskop Rodhe då residerade. Sonen Sten Rodhe var ju Carls barndomsvän och han kunde nu introducera Staffan för Carl. ”Det var en fascinerande personlighet”, utbrast han sedan för den gemensamme och något förbluffade vännen. Det skulle, menade Carl, visa sig hålla – precis som den vänskap som då snart var förbi i och med att Staffan dog ett par månader därefter.

Under detta 1995 blev Carl jubeldoktor. Han höll tal och väckte strax jubel genom sitt sätt att apostrofera församlingen: ”Rectrix magnifica, herr frånvarande utbildningsminister, ärade församling”. Han kände sig med god rätt stå för kontinuiteten i det lärda Lund. Han kunde citera ur det tal han hållit ett halvsekel tidigare. Han kunde på sitt vanliga sätt distansera sig mot det alltför högtidliga genom att berätta att han till och med kommit in i samma frack som ett halvsekel tidigare. Men som så ofta slutade han med peka på en annan och också låna en annans ord. Thomas Mann hade i sin teckning av sin tid önskat ”nya människosläkten som vistas däruppe i ljus, att deras lott inte skall bli nöd och elände och bestialisk förnedring, utan fred och glädje”.

Noter

1. Bo Svensén, red., *Nobelpriset i litteratur. Nomineringar och utlåtanden 1901–1950*, 2., Sthlm 2001, s. 386 ff.
2. Thomas Mann, *Tagebücher 1949–1950*, Frankfurt am Main 1991, s. 57 f.
3. Andrea Weiss, ”Flykt till livet”. *Berättelsen om Erika och Klaus Mann*, Sthlm 2000, s. 186.
4. Mann, 1991, s. 61.
5. Jfr Carl Fehrman, i Gunvor Blomquist, red., *Under Lundagårds kronor*. Algot Werins tal trycktes i förkortad översättning i *Lunds Dagblad*.
6. Mann, 1991, s. 62.
7. Muntlig uppgift av Carl Fehrman den 11 juli 2005.
8. Thure Stenström, *I Alma maters tjänst*, Sthlm 2004, s. 200.
9. Solveig Ståhl, ”Jubel i bänken!”, LUM, 1995, nr 7, s. 5.
10. Brev från Carl Fehrman till Per Rydén ”mot mitten av november” 2005.
11. Ståhl, 1995, s. 5.
12. *Lundagård*, 1941, nr 2 (15.2.1941).

13. Carl Fehrman, "Det hände i Lund", i Gunvor Blomquist, red. *Under Lundagårdskronor, V:1*, Lund 1991, s. 254 f.
14. Fehrman, 1991, s. 263.
15. Fehrman, 1991, s. 259.
16. Mats Jansson, *Tradition och förnyelse. Den svenska introduktionen av T. S. Eliot*, Sthlm & Skåne 1991, s. 111 ff.
17. Jansson, 1991, s. 166.
18. Fehrman, 1991, s. 267.
19. Carl Fehrman, *Forskning i förvandling. Män och metoder i svensk litteraturvetenskap*, Sthlm 1972, s. 119 f.
20. Fehrman, 1972, s. 123.
21. Fehrman, 1972, s. 121.
22. Fehrman, 1972, s. 122.
23. Fehrman, "Helheten och havet", i *Hans Ruin 18/6 1956*, Malmö 1956.
24. Fehrman, 1972, s. 122 f.
25. Fehrman, 1972, s. 124.
26. Carl Fehrman, "Strödda minnesbilder", i *I Karlfeldts spår. En vänbok till Jöran Mjöberg på 90-årsdagen*, [u.o] 2003, s. 13.
27. Fehrman, 2003, s. 13.
28. Carl Fehrman, *Levertins lyrik*, Lund 1945, s. [I].
29. Carl Fehrman, "Tal vid jubelpromotion" 1995.
30. Citerat efter Bengt Landgren, "Konsolideringens tid: 1920-1946", i Claes Ahlund & Bengt Landgren, *Från etableringsfas till konsolidering. Svensk akademisk litteraturundervisning 1890-1946*, Uppsala 2003, s. 352.
31. Gunilla Lundström, red., *De första 150 åren*, Malmö 1998, s. 219.
32. Bengt Landgren, "Universitetsämne i brytningstid. Svensk akademisk litteraturundervisning 1947-1956", i Bengt Landgren, red., *Universitetsämne i brytningstid. Studier i svensk akademisk litteraturundervisning 1947-1995*, Uppsala 2005, s. 185 f., 188.
33. Göran Printz-Påhlson, *Solen i spegeln*, Sthlm 1958, s. 123.
34. Fehrman, 1972, s. 136.
35. Brev från Carl Fehrman i december 2005.
36. Hjalmar Gullberg & Carl Fehrman, "Dialog i gryning", i *Vänkritik*, Sthlm 19xx, s. 101-115.
37. Carl Fehrman, "Associationer", i *Olle Holmberg. 20.20.1963*, 1963, s. 56 ff.
38. Uppsatsen "Se, jag gör allting nytt!" är omtryckt i Christer Åsberg, red., *Språket i bibeln - bibeln i språket*, Sthlm 1991, s. 69-85

CARL FEHRMANS SKRIFTER 1938–2005 förtecknade

Materialet ordnas årsvis och inom respektive år i tre olika avdelningar.

Först upptas Carl Fehrmans böcker inklusive recensioner av dessa. Nya upplagor av tidigare verk upptas under respektive år för nyutgivning. Verk med delat författarskap placeras efter dem som Carl Fehrman står som ensam författare till.

Därefter förtecknas Carl Fehrmans bidrag i samlingsverk, årsböcker och tidskrifter. De ordnas alfabetiskt efter titlarna på huvudpersonens bidrag. Verk med delat författarskap placeras efter dem som Carl Fehrman står som ensam författare till.

Sist listas Carl Fehrmans artiklar, recensioner och radioföredrag som kan knytas till en speciell dag. De ordnas kronologiskt.

1938

1. "Zilliacus som lyriker". [Rec. av] Emil Zilliacus, *Offereld, Lunds Dagblad* 20.10. 1938
2. "Ny lyrik". [Rec. av] Helmer V. Nyberg, *Jordrök, Lunds Dagblad* 25.10.1938
3. "Poesi och prosa". [Rec. av] Ingeborg Björklund, *Hemligt budskap; Hans Botwid, Rundresa, Lunds Dagblad* 31.10.1938
4. "Lyrisk högsäsong". [Rec. av] Gunnar Ekelöf, *Köp den blindes sång, Lunds Dagblad* 5.12.1938
5. "En förvandlad diktare". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Sångerna om samvetet och ödet, Lunds Dagblad* 7.12.1938
6. "Årets främsta melodi". [Rec. av] Nils Ferlin, *Goggles, Lunds Dagblad* 13.12. 1938

1939

7. "Lucia i litteraturen", i *Lucia. Utgiven av Västgöta, Göteborgs, Hallands och Värmlands nationer i Lund*, Lund 1939, s. 7–8

1940

8. "Böök, Tegnér och stormens herre", *Lundagård*, 1940, nr 7, [19.10.1940], s. 1–2
9. "Från 20-talets Lund. Ivar Harrie, Hjalmar Gullberg och Frans G. Bengtsson i Lundagård", *Lundagård* 1940, nr 4, s. 62–66
9. "Hjalmar Gullberg, Anders Nygren och Falstaff Fakir. Kommentrar och reflexioner", *Lundagård*, 1940, nr 1, s. 5–7
10. "Hjalmar Q. Gullberg. Inslag av parodi och spex i Hj. Gullbergs diktning", *Lundagård*, 1940, nr 10, s. 177–179
11. "Pelle Holm och de bevingade orden". [Rec. av] Pelle Holm, *Bevingade ord*, *Lundagård*, 1940, nr 3, s. 44–45

1941

12. "En diktsamling". [Rec. av] Anders Österling, *Livets värde*, *Lundagård*, 1941, nr 1, s. 5–6
13. "Två lundensiska fackeltåg i litteraturen", *Lundagård*, 1941, nr 13, s. 236.
14. "Ensamstående bildad herre. Ett bidrag till adjunkten Örtstedts psykologi", *SDS* 4.11.1941

1942

15. "'De visa och de fåvitska jungfrurna' och skulpturen på Gallusporten i Basel", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1942, s. 60–64
16. "Poesi, tal och musik. Eliots föredrag i Vetenskapssamfundet", *Lunds Dagblad* 28.4.1942
17. "Dramatik på vers och prosa. Författaren Eliots andra föredrag i Lund", *Lunds Dagblad* 29.4.1942
18. "'Förklädd Gud'", *SDS* 16.4.1942
19. "Läskunnighet och läskonst". [Rec. av] Martin S. Allwood, Läsare bedömer litteratur, *SDS* 17.9.1942
20. "Kristidsöden". [Rec. av] Jan Mens, Människor utan pengar, *SDS* 28.9.1942
21. "Mormoner". [Rec. av] Maurine Whipple, Löftets land, *SDS* 1.10.1942

- 22. "Filosofer". [Rec. av] *De stora filosoferna*; Voltaire i urval; Rousseau i urval, Schopenhauer i urval, *SDS* 23.10.1942
- 23. "Hjalmar Gullberg, tidsdiktare och mystiker", *Lundagård* 26.10.1942
- 24. "En karolinsk martyr". [Rec. av] Harry Blomberg, *Mäster Jacob*, *SDS* 14.11. 1942
- 25. "Fredrik Böök än en gång". [Rec. av] Fredrik Böök, *Stagnelius än en gång*; Fredrik Böök, *Det eviga Ryssland*, *SDS* 26.11.1942
- 26. "Två nutidsromaner". [Rec. av] Margareta Suber, *Vänd ditt ansikte till mig*; Arne Hägglund, *Åt Adam*, *SDS* 27.12.1942

1943

- 27. "Den 'sympatiske' kritikern. En studie i Levertins kritik", i *Nittiotalsstudier tillägnade Olle Holmberg den 20 oktober 1943*, Lund 1943, s. 40–46
- 28. "En 'litterär' auktion i Lund", *SDS* 3.4.1943
- 29. "Sottiser om Tegnér". [Rec. av] Ivan Sjögren, Östrabo. *Ett Tegnér-drama*, *SDS* 19.5.1943
- 30. "Hjalmar Gullberg och kärleken", *SDS* 15.8.1943
- 31. "Litterära essayer". [Rec. av] Gunnar Brandell, *Den europeiska nihilismen*, *SDS* 28.9.1943
- 32. "Traktorernas intåg". [Rec. av] Ivar Lo-Johansson, *Traktorn*, *SDS* 2.11.1943
- 33. "Rysk litteratur". [Rec. av] Johannes Edfelt, red., *Sovjet berättar*, *SDS* 24.11. 1943
- 34. "Ockupation och neutralitet". [Rec. av] Irja Browallius, *Mot gryningen*, *SDS* 3.12.1943
- 35. "Den karolinske martyren". [Rec. av] Harry Blomberg, *Jacobs dröm*, *SDS* 10.12. 1943
- 36. "En åländsk Lasse liten". [Rec. av] Sally Salminen, *Lars Laurila*, *SDS* 20.12. 1943

1944

- 37. "Doktor och diktare [Hjalmar Gullberg hedersdoktor]", *SDS* 31.5.1944
- 38. "Falstaff Fakir och Almquists språklära", *SDS* 7.8.1944

39. "Fredrik Böök och Oscar Levertin". [Rec. av] Fredrik Böök, *Oscar Levertin*, SDS 18.8.1944
40. "En kvinna om böcker". [Rec. av] Margit Abenius, *Kontakter*, SDS 12.10.1944
41. "En samtidsroman". [Rec. av] Björn-Erik Höijer, *Bergfinken*, SDS 30.10.1944
42. "Hans Larsson in memoriam", SDS 17.11.1944
43. "En översättarbragd". [Rec. av] Kalevala, översättning Olaf Homén, SDS 22.11.1944
44. "Den okände Birger Sjöberg". [Rec. av] August Peterson, *Birger Sjöberg, den okände*, SDS 1.12.1944

1945

45. *Levertins lyrik*, Lund 1945. 430 s.

Recensioner:

Stig Ahlgren	AT 3.7.1945
Anton Blanck	GHT 7.7.1945
Fredrik Böök	SvD 28.5.1945, 1.6.1945
Harald Elovson	Arbt 22.5.1945
Ivar Harrie	Expr 19.4.1945
Hugo Kamras	AB 25.8.1945
Axel Larsson	SkD 12.7.1945
Bengt Lundberg	ÖC 16.5.1945
Harald Schiller	SDS 30.4.1945
Ingemar Wizelius	DN 9.5.1945
Anders Österling	StT 22.5.1945

46. "Sainte-Beuve och Sverige". [Rec. av] Sainte-Beuve, *Kritiker och porträtt*, SDS 7.1. 1945
47. "Dikt och Diktatur". [Rec. av] Jöran Mjöberg, *Dikt och diktatur. Svenskt kulturförsvar 1933–1943*, SDS 12.1.1945
48. "Kring Sainte-Beuve". [Rec. av] E. N. Tigerstedt, *Sainte-Beuve*, SDS 26.10. 1945

49. "Mark Twain". [Rec. av] James Rössel, *Mark Twain, en odödlig humorist*, SDS 15.11.1945

1946

50. "Teknik och tradition hos Gunnar Ekelöf", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1946, nr 3, s. 97–117
51. "Falstaff fakirs testamente". [Rec. av] *Falstaff fakirs bästa.1*, SDS 9.1.1946
52. "Esaias Tegnér", SDS 26.9.1946
53. "Herkules i ny kostym". [Rec. av] Georg Stiernhielm, *Herkules*, SDS 16.10. 1946
54. "Heidenstams nationalism". [Rec. av] Staffan Björck, *Heidenstam och sekelskiftets Sverige*, SDS 11.11.1946
55. "En minnesskrift över Tegnér". [Rec. av] *Esaias Tegnér. Studier till hans person och verk*, SDS 12.11.1946
56. "Hermann Hesses indiska visdom. [Rec. av] Hermann Hesse, *Siddharta*, SDS 22.11. 1946
57. "Mer om Tegnér". [Rec. av] Hedvig af Petersens, *Den okända handen och andra Tegnérstudier*, SDS 27.11.1946
58. "Livets labyrint". [Rec. av] Franz Kafka, *Slottet*, SDS 18.12.1946

1947

59. *Oscar Levertin*, Sthlm 1947, 86 s. (Svenska författare).

Recensioner:

Anton Blanck	<i>GHT</i> 17.12.1947
Tora Nordström-Bonnier	<i>Expr</i> 1.12.1947
Fredrik Böök	<i>SvD</i> 9.12.1947
Harald Elovson	<i>Arbt</i> 20.12.1947
Olle Holmberg	<i>DN</i> 2.12.1947
Axel Larsson	<i>SkD</i> 5.2.1948
Gustaf Näsström	<i>StT</i> 12.11.1947

- 60. [Rec. av] Staffan Björck, *Heidenstam och sekelskiftets Sverige, Samlaren*, 1947, s. 114–116
- 61. ”Tegnérbilden. En översikt över litteraturen till hundraårsjubileet”, *Ord och Bild*, 1947, s. 106–116
- 62. ”Tristan och Isolde i svensk dikt”, *SDS* 7.5.1947
- 63. ”Den europeiska kulturens sjukdom”. [Rec. av] Huizinga, *Wenn die Waffen schweigen*, *SDS* 8.8.1947
- 64. ”Den absurde hjälten”. [Rec. av] Albert Camus, *Myten om Sisyfos*, *SDS* 17.8.1947
- 65. ”Konst och katolicism”. [Rec. av] Sven Stolpe, *François Mauriac och andra essayer*, *SDS* 6.10.1947
- 66. ”Poet i ubåt och flygplan”. [Rec. av] Artur Lundkvist, *Skinns över sten*, *StT* 31.10. 1947
- 67. ”De flyende åren”. [Rec. av] Anders Österling, *Årens flykt*, *StT* 21.10.1947
- 68. ”Studenterna, seminarieuppsatsen och pappersransoneringen. Verklighetsfrämmande funderingar”, *Lundagård* 25.10.1947
- 69. ”Melodin som kom tillbaka”. [Rec. av] Erik Lindegren, *Sviter*, *StT* 10.11.1947

1948

- 70. [Tillsammans med Gerhard Bendz:] *Algot* av Carl Gerhard (sign.), Lund 1948, [20 s.]
- 71. ”Diktanalys och diktsyntes”, i *Poesi*, 1948, nr 1, s. 30–41
- 72. ”Forgængelighedsmotivet i ældre dansk og svensk digtning”, *Selskab for nordisk filologi, årsberetning for 1948–49–50*, s. 3–6
- 73. ”Levertin, Oscar Ivar”, i *Svenska män och kvinnor*. 4, Sthlm 1948, s. 549–550
- 74. ”Levertin som förrädare”, *Svensk Litteraturtidskrift*, 1948, s. 15–19
- 75. ”Studier i förgängelsemotivets historia”, *Sammlaren*, 1948, s. 54–78
- 76. ”Timglaset, dödsbilden och Fredmans livsvisdom”, *Ord och Bild*, 1948, s. 145–153
- 77. ”Undergångsstämningar och fredsdrömmar. En studie i svensk 30- och 40-talslyrik”, *BLM*, 1948, nr 8, s. 580–586

78. "Den unge Levertin". [Rec. av] Anna Levertin, *Den unge Levertin*, SDS 11.1.1948
79. "Kafkas drömspel". [Rec. av] Franz Kafka, *Amerika*, SDS 24.1.1948
80. "Wergeland och svenskarna". [Rec. av] Örjan Lindberger, *Wergeland och Sverige*, SDS 13.4.1948
81. "En diktares väg" [Hjalmar Gullberg 50 år], SDS 29.5.1948
82. "Franska filosofer". [Rec. av] *Montaigne i urval; Pascal i urval; François Mauriac, Två essayer*, SDS 26.7.1948
83. "Europas ruiner", *StT* 8.8.1948
84. "När Strindberg sköt skarpt". [Rec. av] [Rec. av] Harry Jacobsen, *Strindberg i Firsernes København*, SDS 21.8.1948
85. "Den narraktige boksamlaren". [Rec. av] Lukianos, *Den narraktige boksamlaren*, SDS 7.10.1948
86. "Richard Beer-Hofmann". [Rec. av] Otto Oberholzer, *Richard Beer-Hofmann*, SDS 8.10.1948
87. "Modern litteraturhistoria". [Rec. av] E. N. Tigerstedt, *Svensk litteraturhistoria*, SDS 1.11.1948
88. "Nils Hasselskogs Grönköping". [Rec. av] August Peterson, *Nils Hasselskog; Guldregn*, SDS 16.11.1948
89. "Förebildliga essayer". [Rec. av] *Svenska litteraturstudier i urval*, SDS 27.11.1948
90. "Essayisten Eliot". [Rec. av] T. S. Eliot, *Vad är en klassiker*, SDS 29.11.1948
91. "Gide och uppriktigheten". [Rec. av] Ernst Bendz, *Visages d'écrivains; André Gide, Äktenskapsskolan; Theseus; Resa i Sovjet*, SDS 14.12.1948
92. "Lyrisk antologi". [Rec. av] Per Erik Wahlund, red., *Finlandssvensk lyrik*, *StT* 17.12.1948

1949

93. "Diktens livsvärden", *Studiekamraten*, 1949, nr 5/6, s. 63–66
94. "Hjalmar Gullberg som översättare", *Lundagård*, 1949, nr 13, s. 223, 240

95. "Inledning" i Johann Wolfgang von Goethe, *Faust, Den unge Werthers lidanden*, Ur *Dikt och sanning*, i *Världslitteraturen från renässans till romantik*, under redaktion av Carl Fehrman, Staffan Björck och Holger Ahlenius, Sthlm 1949, s. 9–12
96. "Moderspråket. Kring en Levertindikt", *Studiekamraten*, 1949, nr 23/24, s. 275–276
97. "Thomas Manns Faustsaga". [Rec. av] Thomas Mann, *Doktor Faustus*; Thomas Mann, *Roman om en roman*, *Studiekamraten*, 1949, nr 17/18, s. 213216
98. "Thomas Manns Faustsaga" [Rec. av] Thomas Mann, *Doktor Faustus*, SDS 4.1.1949
99. "Den stora brevskriverskan". [Rec. av] *Mme de Sévignés brev*. I urval och översättning av Stig Ahlgren, SDS 14.2.1949
100. "Modernisterna och traditionen", SDS 8.3.1949
101. "Fyra decennier". [Rec. av] Erik Hj. Linder, *Fyra decennier av nittonhundratalet*, SDS 8.5.1949
102. "Thomas Mann och arvet från Goethe", SDS 30.5.1949
103. "Lyckans hjul och historiens filosofi", SDS 6.7.1949
104. "Strindberg post festum". [Rec. av] Elisabeth Sprigge, *The Strange Life of August Strindberg*, SDS 1.8.1949
105. "Bellmans dödsdans", SDS 3.9.1949
106. "Föränderligt och oföränderligt". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Utan resolution*, SDS 18.9.1949
107. "Kafkas världsbild". [Rec. av] Max Brod, *Franz Kafka*; Max Brod, *Franz Kafkas Glauben und Lehre*; Franz Kafka, *I straffkolonin*, SDS 13.10.1949
108. "En modern ödestragedi". [Rec. av] Fredrik Böök, *Victoria Benedicks-son och Ernst Ahlgren*, SDS 16.11.1949
109. "Den okända Edith Södergran". [Rec. av] Gunnar Tideström, *Edith Södergran*, SDS 20.12.1949

1950

110. "Fyra decennier svensk litteratur". [Rec. av] Erik Hj. Linder, *Fyra decennier av 1900-talet*, *Studiekamraten*, 1950, nr 19/20, s. 241–242

111. "Hans Ruin", *Studiekamraten*, 1950, nr 23/24, s. 311–313
112. "Svensk litteratur under 1900-talet. Ett utkast", i *Seklets män*, Gbg 1950, s. 26–36.
113. "Studentpoesi för hundra år sedan". [Rec. av] Einar Malm, *Ack i Arkadien*, SDS 24.2. 1950
114. "Den franska Schück-Warburg". [Rec. av] Josphe Bédier & Paul Hazard, *Littérature française*, SDS 31.3.1950
115. "Sigfrid Lindström avliden", SDS 2.5.1950
116. "Vid Martin Lamms frånfälle", SDS 7.5.1950
117. "Till den inre monologens historia", SDS 9.5.1950
118. "Vallfärder till Chartres", SDS 3.7.1950
119. "Existentialisterna och döden". [Rec. av] Régis Jolivet, *Le problème de la mort chez M. Heidegger et J. P. Sartre*, SDS 21.8.1950
120. "Diktarens enögdhet". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Med cyklopöga*, SDS 22.9. 1950
121. "Strindberg och den moderna teatern". [Rec. av] Maurice Gravier, *Strindberg och den moderna teatern*, SDS 5.10.1950
122. "Dikt och psykologi". [Rec. av] Sofie Lazarsfeld, *Människan i diktens spegel*, SDS 18.10.1950
123. "Mer franskt än svenskt". [Rec. av] Ernst Bendz, *Franskt*, SDS 20.11.1950
124. "Fredrik Böök om Ernst Ahlgren". [Rec. av] Fredrik Böök, *Victoria Benedictsson*, SDS 6.11.1950
125. "Nobelboken". [Rec. av] *Nobelprisen femtio år*, SDS 21.11.1950
126. "Häxmästar Malmberg". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Ett stycke väg*, SDS 6.12.1950
127. "Karin Boye och rätten till glömska". [Rec. av] Margit Abenius, *Drabbad av renhet*, SDS 12.12.1950

1951

128. "Den tänjbara tiden. Om poeternas tidmätning", i *Verser och vetande. En vänbok till Hans Ruin*, Lund 1951, s. 62–72
129. "Grönköping", *Jultrevnad*, 1951, s. 22–27

130. "Karlfeldts Vinterorgel", *Studiekamraten*, 1951, nr 23/24, s. 201–203
131. "Stormen", Röster i radio 7.1.1951
132. "Infernokrisen". [Rec. av] Gunnar Brandell, *Strindbergs Infernokris*, SDS 29.1. 1951
133. "Lyrik på två språk". [Rec. av] D. Andreæ, ed., *The Norlin Book of Lyrics*, SDS 6.2.1951
134. "Hans Ruins professur" [Andraledare], SDS 30.4.1951
135. "Karl XII i diktens spegel". [Rec. av] Olov Westerlund, *Karl XII i svensk litteratur från Dahlstierna till Tegnér*, SDS 29.5.1951
136. "Porträtt av Hans Ruin", SDS 17.6.1951
137. "Från Upton Churchyard till Vens kyrkogård", SDS 12.7.1951
138. "Søren Kierkegaard och de tusen doktorsavhandlingarna". [Rec. av] Paul Rubow, *Kierkegaard og hans samtidige*; Nils Åke Sjöstedt, *Kierkegaard och svensk litteratur*; Aage Henriksen, *Methods and results of Kierkegaard studies in Scandinavia*, SDS 5.8. 1951
139. "Perspektiv på 40-talet". [Rec. av] Bengt Holmqvist, *Svensk 40-talslyrik*, SDS 1.9.1951
140. "Ett kvickhuvud bland journalister". [Rec. av] Otto Widerström, *Henrik Bernhard Palmær*, SDS 10.10.1951
141. "Oscar Wieselgren sextiofem år", SDS 13.10.1951
142. "Nils Ferlin och poesin". [Rec. av] Nils Ferlin, *Kejsarens papegoja*, SDS 18.10. 1951
143. "Resenär och resonör". [Rec. av] Hans Ruin, *Drömskepp i torrdocka*, SDS 18.11. 1951
144. "En fransman ser på Sverige". [Rec. av] Lucien Maury, *Sveriges metamorfos*, SDS 3.12.1951
145. "Den enkla och det svåra". [Rec. av] Gunnar Ekelöf, *Om hösten*, SDS 7.12.1951
146. "Världsförfattare". [Rec. av] Albert Wifstrand, *Homeros*; Emil Zilliacus, *Aischylos*, SDS 17.12.1951
147. "Kellgren, kritikern", SDS 19.12.1951

1952

148. *Diktaren och döden. Dödsbild och förgängelsetanke i litteraturen från antiken till 1700-talet*, Sthlm 1952. 434 s.

Recensioner:

Gunnar Anshelm	<i>Lunds Dagblad</i> 25.7.1953
Olle Holmberg	<i>DN</i> 19.10.1952
Karl-Åke Kärnell	<i>KvP</i> 6.10.1952
John Landquist	<i>AB</i> 3.12.1952
Sven Linnér	<i>UNT</i> 20.11.1952
Jens Lund Andersen	<i>Berlingske Aftenavis</i> 7.2.1953
Sven Rinman	<i>GHT</i> 1.11.1952
Hans Ruin	<i>Nya Argus</i> , 1953, nr 4, s. 47–49
Harald Schiller	<i>SDS</i> 26.10.1952
Östen Sjöstrand	<i>MT</i> 15.10.1952
Algot Werin	<i>SvD</i> 16.12.1952
H. Wibling	<i>Barometern</i> 18.12.1952
Anders Österling	<i>StT</i> 4.10.1952
Oscar Övden	<i>Ignis</i> , 1953, nr 2, s. 4–6

149. "En bildningsroman". [Rec. av] Hermann Hesse, *Glaspärlespelet, Studiekamraten*, 1952, nr 12, s. 269–271
150. "Livet en dröm", *Studiekamraten*, 1952, nr 9, s. 185–190
151. [Rec. av] Gunnar Ekelöf, *Om hösten*, *Svensk litteraturtidskrift*, 1952, s. 37–40
152. "Finlandssvenskt". [Rec. av] Elmer Diktonius, *Novembervår*; Gunnar Björling, *Ett blyertsstreck*, *SDS* 23.1.1952
153. "Sömnen, Döden och Kärleken". [Rec. av] Ivar Hjertén, *Hypnos och Thanatos*, *SDS* 6.2.1952
154. "Yrjö Hirn", *SDS* 25.2.1952
155. "Hälsning från Backafall". [Rec. av] Gabriel Jönsson, *Dikter*, *SDS* 20.3. 1952
156. "Gunnar Ekelöf – Frödingsstipendiat", *SDS* 8.4.1952
157. "Per Hallström bland böckerna". [Rec. av] Per Hallström, *Ryssar, engelsmän och andra*, *SDS* 31.5.1952

158. "Värderingar i litteraturhistorien", *SDS* 5.6.1952
159. "Under Luzerns broar", *SDS* 13.7.1952
160. "Danteminnen i Florens", *SDS* 14.8.1952
161. "Den aktuelle Shakespeare". [Rec. av] Per Meurling, *Shakespeare*, *SDS* 17.9.1952
162. "Stellan Petreus tar farväl". [Rec. av] Gustaf Hellström, *I morgon är en skälm*, *SDS* 24.9.1952
163. "Att ligga i Lund". [Rec. av] Karl Axel Arvidsson, red., *Att ligga i Lund*, *SDS* 13.10.1952
164. "Algot Werin 60 år", *SDS* 19.10.1952
165. "Glaspärlespelet". [Rec. av] Hermann Hesse, *Glaspärlespelet*, *SDS* 25.10.1952
166. "Ett författarliv". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Ett författarliv*, *SDS* 8.11.1952
167. "Sigfrid Lindström och Charles Lamb". [Rec. av] Charles Lamb, *Essayer*, *SDS* 24.11.1952
168. "Modernist, modell 1910". [Rec. av] *Guillaume Apollinaire* i urval, översättning och med inledning av Ebbe Linde, *SDS* 1.12.1952

1953

169. "Om Goethes bildningstanke", *Studiekamraten*, 1953, nr 12, s. 286–289
170. "De besegrades tragedi". [Rec. av] Euripides, *Trojanskorna*; Rabbe Enckell, *Hekuba*, *SDS* 5.1.1953
171. "Stockholmsjournalister". [Rec. av] Sverker Ek, *Skämtare och allvarsmän i Stockholms Posten*, *SDS* 22.2.1953
172. "Hjalmar Gullberg och Orfeus", *SDS* 16.4.1953
173. "Sten Selander, vardagslyriker" [Inval i Svenska Akademien], *SDS* 11.5.1953
174. "Rimbaud i Malmö". [Rec. av] Arthur Rimbaud, *En tid i helvetet*, *SDS* 11.5. 1953
175. "Promenad i Ermenonville", *SDS* 2.7.1953
176. "Den 'nya kritiken' i Sverige". [Rec. av] *Samlaren*, *SDS* 8.8.1953

177. "Yrjö Hirns Post Scriptum". [Rec. av] Yrjö Hirn, *Den förgyllda balustraden*, SDS 31.8. 1953
178. "Leopold rimkonstnär". [Rec. av] Olle Holmberg, *Den unge Leopold*, SDS 8.9. 1953
179. "En Goethe-bok". [Rec. av] Karl Viëtor, *Goethe*, SDS 25.9.1953
180. "Spegel för olycksfödda". [Rec. av] Angus Wilson, *Giftdryck*, SDS 25.9. 1953
181. "Från sagornas ö". [Rec. av] Sigurdur Nordal, red., *Nordisk kultur. Litteraturhistorie*, SDS 29.9.1953
182. "Bertil Malmberg i blixtljus". [Rec. av] Bertil Malmberg, *Lek med belysningar*, SDS 30.9.1953
183. "Böcker och tidskrifter". [Rec. av] *Études germaniques, Comparative Literature*, SDS 19.10.1953
184. "Elsa Graves elegier". [Rec. av] Elsa Grave, *9 elegier*, SDS 19.10.1953
185. "Fredrik Böök ser tillbaka". [Rec. av] Fredrik Böök, *Rannsakan*, SDS 21.10. 1953
186. "Bellmans vaggvisa och Karl XIII:s", SDS 11.11.1953
187. "Berättarens hantverk". [Rec. av] Staffan Björck, *Romanens formvärld*, SDS 4.12.1953
188. "Från Fröding till Strängnäs". [Rec. av] Siri Fröding-Torgny, *Min kusin Gustaf Fröding*, SDS 10.12.1953

1954

189. *Kyrkogårdsromantik. Studier i engelsk och svensk 1700-talsdiktning*, Sthlm 1954, 178 s.

Recensioner:

Olof Byström	DN 13.12.1954
Frederic Fleischer	<i>The Norseman</i> , 1955, nr.1, s. 69–70
Olof Lagercrantz	DN 29.3.1954
Bror Olsson	SDS 13.2.1954
Magnus von Platen	<i>Lychnos</i> , 1956, s. 274–275
Sven Rinman	GHT 14.6.1954
Algot Werin	SvD 26.7.1954
Oscar Övden	<i>Ignis</i> , 1954, s. 111–112

190. "En antikritik. Beträffande tillsättande av professuren i litteraturhistoria med poetik vid Göteborgs universitet", Lund 1954, 8 s.
191. "Backafallens diktare", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1954, s. 49–64
192. "Inledning", i Jonathan Swift, *Gullivers resor*, Sthlm 1954, s. 13–17
193. "Livets åldrar", *Studiekamraten*, 1954, nr 11/12, s. 212–215
194. "Ruinromantiken och den nyklassiska dödsbilden", *Vetenskaps-Societetens i Lund årsskrift* 1954, s. 3–24
195. "Nya och gamla Tegnérbrev". [Rec. av] Esaias Tegnér, *Brev. 1*, SDS 11.1.1954
196. "Strindberg och dödsögonblicket", SDS 16.2.1954
197. "Två från 1800-talet". [Rec. av] Clas Livijn, *Spader Dame*; Henrik Bernhard Palmær, *Lustresor*, SDS 1.4.1954
198. "Vapensmedens värld". [Rec. av] Gösta Löwendahl, *Vapensmedens Viktor Rydberg*, SDS 11.5.1954
199. "Rimmaren Runius". [Rec. av] Magnus von Platen, *Johan Runius*, SDS 24.5. 1954
200. "Livsvisdom från Romanäs". [Rec. av] Alfred von Rosen, *Människan, Livet och Döden*, SDS 30.5.1954
201. "Litteraturhistoriskt". [Rec. av] Esaias Tegnér, *Brev. 2*, SDS 9.8.1954
202. "Lennart Josephsons noveller". [Rec. av] Lennart Josephson, *Rent samvete*, SDS 8.9.1954
203. "Leopold i pepparkakshuset". [Rec. av] Olle Holmberg, *Leopold och Gustaf III*, SDS 4.10.1954
204. "Aspenström och undergången". [Rec. av] Werner Aspenström, *Hundarna*, SDS 18.10.1954
205. "Diktens konstgrepp". [Rec. av] Olaf Homén, *Poetik*, SDS 21.10.1954
206. "Gabriel Jönssons Lustresor". [Rec. av] Gabriel Jönsson, *Skånska somrar*, SDS 17.11. 1954
207. "Två biografier". [Rec. av] John Landquist, *Geijer*; Elisabeth Tykesson, *Atterbom*, SDS 21.11. 1954
208. "Böök om Stagnelius". [Rec. av] Fredrik Böök, *Stagnelius*, SDS 18.12.1954

209. "Den kvice och stolt mänskliche Frans G. [Bengtsson, död], *SDS* 20.12.1954

1955

210. "Hjalmar Gullberg och mystiken", *Modersmåslärarnas förenings årsskrift*, 1955, s. 18–34
211. "Hjalmar Gullbergs dikt Vid Kap Sunion", *Studiekamraten*, 1955, nr 11/12, s. 225–228
212. "Oscar Levertin och Alfred Vestlund", *Finn*, 1955, s. 183–188
213. "All världens ruiner", *SDS* 28.2.1955
214. "Fänrik Stål och verkligheten". [Rec. av] Eirik Hornborg, *Fänrik Stål och verkligheten*, *SDS* 12.4.1955
215. "Klockornas kulturhistoria". [Rec. av] *Kulturens årsbok*, 1954; Ernst Jünger, *Das Sanduhrbuch*, *SDS* 23.5.1955
216. "Den återuppståndne Birger Sjöberg". [Rec. av] Birger Sjöberg, *Syntaxupproret*, *SDS* 29.6.1955
217. "En domprosts litterära betraktelser". [Rec. av] Olle Herrlin, *Den yttersta gränsen*, *SDS* 10.8.1955
219. "Tjugonde seklets Goethe [Thomas Mann död]", *SDS* 14.8.1955
220. "Bo Bergman berättar". [Rec. av] Bo Bergman, *Den förrymda själen*, *SDS* 22.9.1955
221. "Två gånger Gullberg". [Rec. av] *En bok om Hjalmar Gullberg*; Per-rault, *Gåsmors sagor*, *SDS* 12.10.1955
222. "Trettio år med Frans G. Bengtsson". [Rec. av] Frans G. Bengtsson, *Folk som sjöng*, *SDS* 26.10.1955
223. "Ur Ludvig Nordströms synvinkel. [Rec. av] *Ur Ludvig Nordströms dagböcker*, *SDS* 1.11.1955
224. "Europeisk orientering eller svensk?" [Rec. av] Karin Tarschys, *Svenska språket och litteraturen*; Bernhard Tarschys & Gunnar Tiedström, *Dikt och tanke genom sekler*, *SDS* 26.11.1955
225. "Ett Stagneliusporträtt". [Rec. av] av Daniel Andreæ, *Erik Johan Stagnelius*, *SDS* 1.12.1955
226. "Karl Vennbergs dikter". [Rec. av] Karl Vennberg, *Vid det röda trädet*, *SDS* 10.12. 1955

227. "Tegnér och Pompeji", *SDS* 16.12.1955

228. "Fröding, kardborren och den vita korpen". [Rec. av] Germund Michanek, *Fröding och Ida Bäckman*, *SDS* 27.12.1955

1956

229. *Ruinernas romantik. En litteraturhistorisk studie*, Lund 1956, 187 s.

Recensioner:

Per Andersson	<i>KvP</i> 19.11.1956
Erik Asklund	<i>MT</i> 24.12.1956
Staffan Björck	<i>DN</i> 17.12.1956
Lennart Bohman	<i>Gotlands Allehanda</i> 20.4.1957
John Landquist	<i>AB</i> 1.11.1956
Viggo Loos	<i>NorrkT</i> 20.12.1956
Göran Schildt	<i>SvD</i> 7.11.1956
Harald Schiller	<i>SDS</i> 27.11.1956

230. "Bellman och vaggvisan", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1956, s. 166–178

231. "Det orfiska i Hjalmar Gullbergs poesi", i *Festskrift til Paul V. Rubow, 1896 9. januar 1956 fra fagfeller og elever*, Khvn 1956, s. 327–340

231. Dante och Florens av Oscar Levertin, utg. av Carl Fehrman, Sthlm 1956, 10 s.

232. "Helheten och havet", i *Hans Ruin 18/6 1956*. Malmö nations skriftserie. 10, Malmö 1956, s. 19–25.

233. "Karolinsk barock och klassicism", i E. N. Tigerstedt, red., *Ny illustrerad svensk litteraturhistoria*. 2, Sthlm 1956, s. 3–81, 577–591

234. "Diktaren i ekogrottan", *SvD* 6.1.1956

235. "Döda stjärnors ljus", *SvD* 5.3.1956

236. "Dikttolkningens konst". [Rec. av] Emil Staiger, *Die Kunst der Interpretation*; Jonh Wain, *Interpretations*; Hans Ruin, *Nytt och gammalt i ny lyrik*, *SvD* 30.4.1956

237. "Heidenstam och Levertin", *SvD* 7.7.1956

238. "Palmyras ruiner", *SvD* 13.8.1956

239. "Alf Nyman i idévärlden". [Rec. av] Alf Nyman, *Utflykter i idévärlden*, SvD 14.9.1956
240. "Oscar Levertin. Bilder kring ett 50-årsminne", radioföredrag 21.9.1956
241. "Oscar Levertin som kritiker", SvD 23.9.1956
242. "Vers för alla årstider". [Rec. av] Gabriel Jönsson, *Min strand*, SvD 6.10.1957
243. "Resonör och resenär". [Rec. av] Hans Ruin, *Det sjunkna hornet*, SvD 24.10.1956
244. "Den europeiska Faust". [Rec. av] Charles Dédeyan, *Le thème de Faust dans la littérature européenne*, SvD 10.12.1956

1957

245. *Liemannen, Thanatos och Dödens ängel. Studier i 1700- och 1800-talens litterära ikonologi*, Lund 1957, 171 s.

Recensioner:

Erling Christie	<i>Aftenposten</i> 17.12.1957
Bernt Eklundh	<i>GT</i> 22.3.1958
Olle Herrlin	<i>SvD</i> 5.6.1958
Olle Holmberg	<i>DN</i> 24.3.1958
John Landquist	<i>AB</i> 16.6.1958
S. B. Liljegren	<i>Études germaniques</i> , 1960. oct., s. 419–420
Sonja Ohlon	<i>GP</i> 25.4.1958
Bror Olsson	<i>SDS</i> 28.3.1958
Sven Rinman	<i>GHT</i> 23.4.1958
Sven Christer Swahn	<i>Arbt</i> 8.4.1958
Lars Helge Tunving	<i>Helsingborgs Dagblad</i> 25.6.1958

246. *Poesi och parodi. Essayer*, Sthlm 1957. 325 s.

Innehåll:

I.

- "Bellman och vaggvisan"
"Vinglasen och timglasen"

”Den tånjbara tiden”

”Slutscenen i ’Ett drömspel’

II

”Mark Twain och Falstaff fakir som parodiker”

”Inslaget av parodi i Alfred Vestlunds poesier”

”Spex och parodi i Hjalmar Gullbergs tidiga diktning”

III

”Levertins kritiska principer”

”Dikttolkningens konst”

”Helheten och havet”

IV

”Gunnar Ekelöf och traditionen”

”De fyra ryttarna”

”Döda stjärnors ljus”

”Det orfiska i Hjalmar Gullbergs diktning”

Recensioner:

Erik Asklund	<i>MT</i> 7.12.1957
Gunnar Brandell	<i>SvD</i> 7.10.1957
Gram	<i>Lunds Dagblad</i> 7.11.1957
Ivar Harrie	<i>Expr</i> 26.12.1957
Karl-Åke Kärnell	<i>KvP</i> 14.11.1957
John Landquist	<i>AB</i> 11.11.1957
Sven Rinman	<i>GHT</i> 19.10.1957
Ingemar Wizelius	<i>DN</i> 16.11.1957

247. *Goethes bildningstanke*, Sthlm 1957, 8 s. [Separat tryck].

248. ”Alfred Vestlunds parodiska konst”, *BLM*, 1957, nr 7, s. 597–606

249. ”Ett författarskap belyst med en dikt [Hjalmar Gullbergs dikt Vid Kap Sunion]”, *Aktuellt från Skolöverstyrelsen*, 1957, 31/32, s. 471–478

250. ”Litterära kommentarer till ett emblematiskt 1600-talstryck”, i *Symbolister I. Tidskrift för konstvetenskap*, 1957, s. 149–159

251. "Om ursprunget till ett bevingat ord", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1957, s. 139–140
252. "Oscar Levertin", *Studiekamraten*, 1957, nr 3/4, s. 33–39
253. "The study of Shakespeare's imagery", *Moderna språk*, 1957, nr 1, s. 7–20
254. "Koleraåret i dikten", *SvD* 27.2.1957
255. "Svensk forskare i fransk medeltid". [Rec. av] Holger Ahlenius, Frankrikes litteratur under medeltiden, *SvD* 20.5.1957
256. "Diktarna och lagerkransen", *SvD* 31.5.1957
257. "En forskarprofil". [Rec. av] Carl Santesson, *Mot Lycksalighetens ö*, *SvD* 17.6. 1957
258. "Möten med Hamlet", *SvD* 4.8.1957
259. "Ur medeltidens historia"[Rec. av] Joan Evans, *Life in Medieval France*, *SvD* 12.8.1957
260. "Komik och mystik [Gullberg och Morgenstern]", *SvD* 30.9.1957
261. "Från Nicolovius till Piraten". [Rec. av] Nicolovius, *Folklivet i Skytts härad*; Anders Österling, *Nicolovius och Söderslätt*, *SvD* 18.10.1957
262. "Lediga stunders tidsfördriv", [Rec. av] Christina, *Självbiografi och aforismer*, *SvD* 4.11.1957
263. "Goetheforskning och Goethetolkning". [Rec. av] Emil Staiger, *Goethe*; J. W. Von Goethe, *Urfaust*. Svensk tolkning av Bertil Malmberg, *SvD* 18.11.1957
264. "Det mörkaste sorgespelet". [Rec. av] Sophokles, *Kvinnorna från Trachis*, *SvD* 28.11.1957
265. "Bokmarginalen", *SvD* 23.12.1957
266. "Som kuriositeter". [Rec. av] Viktor Rydberg, *Vampyren; Positivspe-larne*, *SvD* 29.12. 1957
267. "Lärdomen och Fru Lusta". [Rec. av] Sten Lindroth, *Fru Lusta och Fru Dygd*, *SvD* 30.12.1957

1958

268. *Hjalmar Gullberg*, Lund 1958, 251 s.

Recensioner:

Nils A. Bengtsson	<i>SDS</i> 6.12.1958
Gunnar Brandell	<i>SvD</i> 6.12.1958
Birger Christofferson	<i>StT</i> 6.12.1958
Göran O. Eriksson	<i>GHT</i> 6.12.1958
Allan Fredriksson	<i>GT</i> 5.1.1959
Ivar Harrie	<i>Expr</i> 6.12.1958
Folke Isaksson	<i>Arbt</i> 6.12.1958
Olof Lagercrantz	<i>DN</i> 12.12.1958
Axel Liffner	<i>AB</i> 6.12.1958
Nils Ludvig	<i>Lunds Dagblad</i> 17.1.1959
Evald Palmlund	<i>KvP</i> 15.12.1958
Algot Werin	<i>SLT</i> , 1958, s. 36–40

269. *Hjalmar Gullberg*, Sthlm 1958, 2 uppl. 251 s.
270. *En Goethebok till Algot Werin*. Redigerad av Carl Fehrman, Lund 1958
271. *Vetenskaps-Societetens i Lund hyllningssång till stiftande ledamoten Greta Thott vid dess X X:de födelsedag den 25 februari 1958*. 4 s.
272. "Dødsdansen", i *Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder*. 3, Khvn 1958, s. 449–455
273. "Hjalmar Gullberg och sångfågeln", *Studiekamraten*, 1958, nr 4/5, s. 65–69
- 273 a. "Livet en dröm. Anteckningar kring ett litterärt tema", *Militärhemmet*, 1958, nr 20, s. 61–66
274. "Om Friedrich Schillers traktat 'Über naive und sentimentalische Dichtung'", *Insikt och handling*. 2, 1958, s. 33–46
275. "Tegnér och Goethe. Ur en annan synvinkel", i *En Goethebok till Algot Werin*, Lund 1958, s. 203–219
276. "Terzinernas estetik". [Rec. av] Hjalmar Gullberg, *Terziner i okons-tens tid*, *BLM*, 1958, nr 9, s. 755–759
277. "Diktarna och havet". [Rec. av] Alf Kjellén, *Diktaren och havet*, *SvD* 17.2.1958

278. "Elva dikter och fyra uttolkare". [Rec. av] Elva diktanalyser, *SvD* 21.4.1958
279. "Hjalmar Gullberg före debuten", *SvD* 27.5.1958

1959

280. [Heidenstam, Verner von] *Fragment och aforismer*. Otryckta diktutkast och strötankar utgivna till 100-årsdagen den 6 juli 1959. Jämte studier kring Verner von Heidenstam. Utgivna av Övralidsstiftelsen under redaktion av Carl Fehrman, Sthlm 1959, 341 s.

Recensioner:

Alf Ahlberg	<i>Dala-Demokraten</i> 15.6.1959
Daniel Andreæ	<i>Samtid och framtid</i> , 1959, s.190–191
Sigvard Andrén	<i>VLT</i> 4.7.1959
Carl Olof Bergström	<i>Nerikes Allehanda</i> 30.6.1959
Gunnar Brandell	<i>SvD</i> 5.6.1959
Sven Delblanc	<i>Arbetarbladet</i> 5.6.1959
Carl-Göran Ekerwald	<i>Östersunds-Posten</i> 4.8.1959
Bernt Eklundh	<i>GT</i> 4.6.1959
Göran Eriksson	<i>Västerbottens-Kuriren</i> 2.7.1959
Lennart Fröier	<i>Arbt</i> 6.7.1959
Ivar Harrie	<i>Expr</i> 5.6.1959
Olle Holmberg	<i>DN</i> 5.6.1959
Chr. Kirchhoff-Larsen	<i>Børsen</i> 6.7.1959
Erik Hj. Linder	<i>GP</i> 2.7.1959
Hans Lindström	<i>Nya Pressen</i> 17.9.1959
Bengt Lundberg	<i>ÖC</i> 5.6.1959
Helmer Lång	<i>SkD</i> 6.7.1959
Evald Palmlund	<i>KvP</i> 5.6.1959
Sven Rinman	<i>GHT</i> 16.7.1959
B.F.Sanner	<i>Sundsvalls Tidning</i> 18.6.1959
Sven Stolpe	<i>AB</i> 5.6.1959
Martin Strömberg	<i>StT</i> 5.6.1959
Thomas von Vegesack	<i>Ny Tid</i> 6.7.1959
Folke Wejbro	<i>Gefle Dagblad</i> 16.7.1959

Brita Wigforss

BLM, 1959, s. 618–621

281. *Verner von Heidenstams landskap*. Dikt och bild. Med ett förord av Kate Bang och en inledning av Carl Fehrman. Foto: Jan Mark, Malmö 1959, 118 s.

Recensioner:

Gösta Andrén	<i>Ny Tid</i> 7.10.1959
Carl Olof Bergström	<i>Nerikes Allehanda</i> 29.4.1950
Lars Bruun	<i>Nya Pressen</i> 20.8.1959
Göran O. Eriksson	<i>GHT</i> 29.8.1959
Martin Ivarsson	<i>Smålands Folkblad</i> 25.9.1959
Chr. Kirchhoff-Larsen	<i>Børsen</i> 18.8.1959
Erik Hj. Linder	<i>GP</i> 11.8.1959
Sven Lindner	<i>AB</i> 24.8.1959
Helmer Lång	<i>SkD</i> 7.10.1959
Ven Nyberg	<i>SvD</i> 17.8.1959
Evald Palmlund	<i>KvP</i> 19.8.1959
Harald Schiller	<i>SDS</i> 6.7.1959
Gunnar Swahnström	<i>Gotlands Allehanda</i> 20.11.1959

282. "Den lärde i litteraturen. En installationsföreläsning", *BLM*, 1959, nr 2, s. 143–152
283. "Diktens livsvärde", i *Diktens livsvärde. Uppsatser ur Studiekamraten*, Sthlm 1959, s.
284. "Heidenstam och klockringningens poesi", i Verner von Heidenstam, *Fragment och aforismer. Jämte studier kring Heidenstam*, Sthlm 1959, s. 157–179
285. "Heidenstams Nya dikter", *Studiekamraten*, 1959, nr 5/6, s. 90-93
286. "Hjalmar Gullbergs nya diktsamling". [Rec. av] Hjalmar Gullberg, *Ögon. läppar, Studiekamraten*, 1959, nr 10/11, s. 162–163
287. [Tillsammans med Hjalmar Gullberg:] "Dialog i en gryning", i *Vänkritik. 22 samtal om dikt tillägnade Olle Holmberg*, Sthlm 1959, s. 101–115

288. "Psalmer, professorer och besatta". [Rec. av] *Psalm och sång*, SvD 20.4.1959
289. "Klockors klang", SvD 5.1.1959
290. "Verner von Heidenstams landskap", SvD 21.6.1959
291. "10 Heidenstamfragment. Ur Verner von Heidenstams otryckta litterära kvarlåtenskap. Utg. av Carl Fehrman", SvD 5.7.1959
292. "Standardverk i vardande". [Rec. av] E. N. Tigerstedt, *Bonniers allmänna litteraturhistoria*.1, SvD 5.9.1959
293. "Bikt och sanning". [Rec. av] Magnus von Platen, *Biktare och bedragare*, SvD 13.11. 1959

1960

294. "A Swedish contribution to aesthetic theory: mystical experience and poetry", *Proceedings 4. International congress on aesthetics*, Athens 1960, s. 761–767
295. "Tegnér och melankoliens landskap", i *Tegnérstudier*, 1960, s.7–32
296. "I Henrik Schücks spår". [Rec. av] E. N. Tigerstedt, *Bonniers allmänna litteraturhistoria*. 3., SvD 29.1.1960
297. "Om Gamle Mannens ålder", SvD 3.3.1960
298. "Från Agadir till Lissabon", SvD 3.4.1960
299. "Presentbok från 1795". [Rec. av] Helena Maria Linnerhielm, *Witterhetsförsök*; Harald Elovson, *Ett vittert fruntimmer*, SvD 2.5.1960
300. "På Gösta Berlings vägar". [Rec. av] Vivi Edström, *Livets stigar*, SvD 29.7.1960
301. "Sverige i vindrutan [om Fredrik Böök, *Resa i Sverige*]", SvD 13.8.1960
302. "Estetiker i Athen", SvD 3.10.1960
303. "Svenska Dagbladets historia". [Rec. av] Ivar Anderson, *Svenska Dagbladets historia*.1, SvD 24.10.1960
304. "Heidenstams Gullebarn och fru Sorg". [Rec. av] Verner von Heidenstam & Ellen Belfrage, *Brev och dikter*, utg. Helge Gullberg, SvD 10.11.1960

305. "Heidenstams angripare. Bokmarginalen" [m.a.a. Evald Elveson, "Heidenstam och Ellen Belfrage i österländsk förklädnad"], *SvD* 5.12.1960

306. "Heidenstams angripare" (Bokmarginalen), *SvD* 8.12.1960

1961

307. "Att finna tonen. Notiser kring Hjalmar Gullbergs manuskript och korrektur", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1961, nr 4, s. 145–171

308. "Den sjö är vackrast.... Minnesord över Hjalmar Gullberg", *Vi*, 1961, nr 31/32, s. 5.

309. "Inledning" i Hjalmar Gullberg, *50 dikter. Ett urval ur tre versböcker*, Sthlm 1961, s. 5–8

310. "Som jag vill minnas...", i *Möten med John Landquist*, Lund 1961, s. 31–38

311. "Werner Aspenström och hans symboler", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1961, s. 97–109

312. "Werner Aspenström och motsägelserna". [Rec. av] Werner Aspenström, *Motsägelser*, *BLM*, 1961, nr 10, s. 821–825

313. "Folkvisa som metervara". [Rec. av] Jöran Sahlgren, red., *Svenska folkvisor*, *SvD* 13.2.1961

314. "Levertin som erotikern". [Rec. av] Björn Julén, *Hjärtats landsflykt*, *SvD* 18.5.1961

315. "Inledning [till 'Fåglar. Hjalmar Gullberg läser egna dikter']", radioföreläsning 9.6.1961

316. "Minnesord [i 'Dagens eko' över Hjalmar Gullberg], 20.7.1961

317. [Medverkan i:] "Hjalmar Gullberg. Ett minnesprogram", i radio 11.9.1961

319. "Gösta Attorps rastställen". [Rec. av] Gösta Attorps, *Rastställen*, *SvD* 6.10.1961

320. "Amerikan om svensk litteratur". [Rec. av] Alrik Gustafson, *A History of Swedish Literature*, *SvD* 26.10.1961

321. "Fredrik Böök död". *SvD* 4.12.1961

322. "Minnesord över Fredrik Böök", i radio 4.12.1961

323. "Åke Janzon under poeternas himmel". [Rec. av] Åke Janzon, *Under poeternas himmel*, SvD 18.12.1961
324. "Drömmar på grammofon". [Rec. av diktläsning på skiva av Nils Ferlin och Hjalmar Gullberg] , SvD 22.12.1961

1962

325. [Tillsammans med Magnus von Platen:], red., *Sveriges litteratur. 2. Renässans och barock*, Sthlm 1962, 298 s.
326. "Att stjäla mumier. Kanske ett bidrag till spexet Uardas litteraturhistoria", *Akademiska föreningens årsskrift*, 1962, s. 51–57
327. [Medverkan i:] "Litterär sällskapsresa genom fyra århundraden" [med Olle Holmberg som värd], i radio 15.2.1962
328. "Estetikern Hans Larsson". [Rec. av] *Insikt och handling*; Reidar Eken, *Hans Larsson om poesi*, SvD 18.2.1962
329. "Europeisk litteraturhistoria". [Rec. av] *Bonniers allmänna litteraturhistoria. 4*, SvD 2.4.1962
330. "Hans Ruin och den öppna handen". [Rec. av] *Svärdsfejare och själamord*, SvD 7.5.1962
331. "Blad ur en censors resedagbok", SvD 2.7.1962
332. "Hans Ruin och det sköna". [Rec. av] Hans Ruin, *Det skönas förvandlingar*, SvD 12.11. 1962

1963

333. "Sakkunnigutlåtande rörande professorat i europeisk litteraturhistorie med saerlig plikt til å undervise i tysk litteratur", i *Universitetet i Bergen. Årsmelding 1962–1963*, Bergen 1963
334. "Associationer", i *Associationer*. Sveriges aforistikers riksförbunds skriftserie. 1. Olle Holmberg 20.10.1963, Sthlm 1963, s. 56–59
335. "Bellman som improvisatore", i *Associationer*. Sveriges aforistikers riksförbunds skriftserie. 1. Olle Holmberg 20.10.1963, Sthlm 1963, s. 47–55
336. "Fredrik Böök. Minnesord", *Vetenskapssocieteten i Lund. Årsskrift*, 1963, s. 124–134

337. "Levertins svar på Wirséns angrepp", *Svensk litteraturtidskrift*, 1963, nr 4, s. 189–190
338. "Bengt Lidforss i Lund och Berlin". [Rec. av] Erik Vendelfeldt, *Den unge Bengt Lidforss*, SvD 3.2.1963
339. "Spegels skapelse". [Rec. av] Haqvin Spegel, *Guds verk och vila*, SvD 5.3.1963
340. "Tentamen i Lund. Två studenter [Jonas Cornell, Peter Ortman] tenteras av litteraturhistorieprofessor Carl Fehrman, tv 3.5.1963
341. "Leoparden och antikrist" [Jämförelse mellan Selma Lagerlöfs och Tomasi de Lampedusas skildringar], SvD 19.5.1963
342. "Litterärt 1700-tal". [Rec. av] Magnus von Platen, *1700-tal*, SvD 12.8.1963
343. "Dikten om skapelsedagarna". [Rec. av] Bernt Olsson, *Spegels Guds Werk och Hwila*, SvD 19.9.1963
344. "Diskreta memoarer". [Rec. av] Johannes Edfelt, *Årens spegel*, SvD 4.10.1963
345. "Dag Hammarskjölds vitbok". [Rec. av] Dag Hammarskjöld, *Vägmärken*, SvD 18.10. 1963
346. "Litteratur som livsangelägenhet". [Rec. av] Margit Abenius, *Memoarer från det inre*, SvD 15.12.1963

1964

347. *Oscar Levertin*, 2. uppl., Sthlm 1964. 82 s.
348. "Bellman på kyrkogården", i *Kring Bellman*, Sthlm 1964, s. 136–165
349. "Vid promotionen den 30 maj 1964 av Fil. D.r h. C. Karl Ragnar Gierow", i *Inbjudning till doktorspromotionen vid Lunds universitet* lördagen den 29 maj 1965, s. 3–4
350. "Dagspressen och skönlitteraturen", SvD 23.2.1964
Kommentar i AB 25.2.1964
351. "Dagboken. Denna vecka förd av Carl Fehrman", i radio 9.5.1964
352. "Årets Övralidspris [till Willy Kyrklund], intervju i "Journalen" i radio 6.7.1964

353. "Nytt om Selma Lagerlöf". [Rec. av] Erland Lagerroth, *Selma Lagerlöf och Bohuslän*; Ulla-Britta Lagerroth, *Körkarlen och Bannlyst*; Gunnel Weidel, *Helgon och gengångare*, SvD 22.7.1964
354. "Diktens Danmark". [Rec. av] *Dansk Litteraturhistorie*, SvD 23.10.1964
355. "En av de aderton om en av de aderton". [Rec. av] Karl Ragnar Gierow, *Niclas Clewberg-Edelcrantz*, SvD 3.11.1964
356. "Harlekin och hans gycklarflöje". [Rec. av] Giacomo Oreglia, *Commedia dell'arte*, SvD 14.11.1965
357. "Tredje opponenten hundra år". [Rec. av] Louis Backman, *Doktorsdisputationens tredje opponent*, SvD 17.12.1964

1965

358. [Tillsammans med Magnus von Platen], red., *Sveriges litteratur. 2. Renässans och barock*, Sthlm 1965. 297 s.
359. "Dante i Sverige. En översikt", i *Dante i Sverige*. Jubileumsskrift till 700-årsminnet av Dante Alighieris födelse, Sthlm 1965, s. 21–37
360. "Die schwedische Literatur nach 1900", i *Schweizer Monatshefte*, 1965, nr 5, s. 447–460
361. "Konsten att ljuga eller lögnens lekar. En studie i Fritiof Nilsson Piratens fabulering", *Svensk litteraturtidskrift*, 1965, s. 89–99
362. "Svenska Dagbladet som litterärt forum. Anteckningar kring tidningsårgångarna 1897–1910", i Ivar Anderson, red., *Svenska Dagbladets historia. 2*, Sthlm 1965, s. 77–96
363. "Werner Aspenström och hans symboler", i Lars-Olof Franzén, red., *40-talsförfattare. Ett urval essäer*, Sthlm 1965, s. 135–153
364. "Modersspråket. Kring en Levertindikt", i Magnus von Platen, red., *Svenska diktanalyser*, Sthlm 1965, s. 98–106
365. "Templet och lyran. Hjalmar Gullbergs dikt 'Vid Kap Sunion'", i Magnus von Platen, red., *Svenska diktanalyser*, Sthlm 1965, s. 160–174
366. "Årstidsorkestern", i Magnus von Platen, red., *Svenska diktanalyser*, Sthlm 1965, s. 107–115

367. "Melankoliens förvandlingar". [Rec. av] Raymond Klibansky, Fritz Saxl, Erwin Panofsky, *Saturn and Melancholy*, SvD 22.3.1965
368. "Dantes väg till Sverige", SvD 26.4.1964
369. "Dante i svensk 1900-talslitteratur", SvD 2.5.1964
370. "Vision och kalkyl i mänskligt skapande". [Rec. av] Arthur Koestler, *The Act of Creation*, SvD 27.9.1965
371. "Nutida diktare vid arbetsbordet". [Rec. av] *Writers at Work; Werkstattgespräche mit Schriftstellern*, SvD 3.10.1965
372. "Legenden i litteraturen", radioföredrag 15.10.1965

1966

373. "Bellman och improvisationens konst", *Bellmansstudier*. 15, Sthlm 1966, s. 9–40
374. "Dante in Svezia", i *Il veltro. Revista della civiltà italiana*, 1966, s. 191–206
375. "En dikt och dess bakgrund [Hjalmar Gullbergs 'På Lemnhults kyrkogård']", *Växjö stifts hembygdskalender*, 1966, s. 1–16
376. "Saga och sanning hos Piraten", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1966, s. 46–47
377. "Stormaktstiden och de sköna konsterna", i *Då ärat ditt namn. Om Sverige som stormakt i Europa*, Sthlm 1966, s. 109–121
378. [Tillsammans med K. E. Thulin:] "Johan Mårtensson in memoriam", SvD 7.1.1966
379. "Diktarnas bostadsproblem". [Rec. av] Rolf Yrlid & Ola Terje, *Svenska diktarhem*, SvD 13.1.1966
380. "Ett brevvurval och ett förslag". [Rec. av] *Per Johan Böklin till Fredrika Bremer*, SvD 19.3.1966
381. "Humanism i fickformat [Med anledning av danska pocketböcker]", SvD 25.4.1966
382. "Bellman som improvisatör", radioföredrag 30.5.1966
383. "Längtan till Italien". [Rec. av] Bengt Lewan, *Drömmen om Italien*, SvD 27.6.1966

384. "Debatt och metod i litteraturforskningen". [Rec. av] Magnus von Platen, *Twistefrågor i svensk litteraturforskning; Litteraturvetenskap. Nya mål och metoder*, SvD 22.7.1986
385. "Sagan om hatten". [Rec. av] Ingemar Carlsson, *Olof von Dalin och den politiska propagandan inför "lilla ofreden"*, SvD 4.9.1966
386. "Olle Holmberg om Hjalmar Gullberg". [Rec. av] Olle Holmberg, *Hjalmar Gullberg*, SvD 23.9.1966
387. "Birger Sjöberg och Herr Ängsloberg". [Rec. av] *Birger Sjöbergssällskapets årsskrift*, SvD 14.11.1966
388. "Tolkare och teckentydare". [Rec. av] Hans Ruin, *Den mångtydiga människan*, SvD 21.11.1966
389. "Kritisk syn i fickformat". [Rec. av] Gunnar Brandell, *Konsten att citera*, SvD 15.12. 1966

1967

390. *Hjalmar Gullberg*. [Ny, kompletterad utgåva], Sthlm 1967, 258 s.
391. "Vitterhet, litteratur och dikt Konst. Tre termer och deras historia", i *Kungl. Vitterhets historie och antikvitets Akademiens årsbok*, 1967, s. 93–102
392. "Karolinsk barock och klassicism", i E. N. Tigerstedt, red., *Ny illustrerad svensk litteraturhistoria*. 2, 2 omarb. upplagan, Sthlm 1956, s. 1–85, 581–596
393. "Birger Sjöberg och Hjalmar Gullberg", *Birger Sjöberg Sällskapet [årsskrift]* 1967, s. 163–172
394. "The moment of creation. Two methods of composition, two metaphors, two approaches", *Orbis litterarum*, 1967, nr. 1–4, s. 13–23
395. [Tillsammans med Staffan Björck och Per Rydén:] "Om pressen: forskning och inventering", i *Humaniora: forskning och förnyelse*, Sthlm 1967, s. 41–68
396. "Landskap som lyriskt själstillstånd". [Rec. av] Anders Österling, *Ola Hansson*, SvD 13.2.1967
397. "Karlfeldt under månens skiften". [Rec. av] Karl-Ivar Hildeman, *Sub luna och andra Karlfeldtessäer*, SvD 5.3.1967

398. "Bertil Malmbergs Tyskland". [Rec. av] Enar Bergman, *Diktens värld och politikens*, SvD 10.4.1967
399. "Diktmanuskript och deras öden", SvD 7.7.1967
400. "Två generationer i dansk litteraturforskning". [Rec. av] *Dansk litteraturhistorie*. 4, SvD 21.8.1967
401. "Strimmor av en blå rock". [Rec. av] Ragnar Josephson, *Strimmor*, SvD 6.10.1967
402. "Dante och hans värld". [Rec. av] E. N. Tigerstedt, *Dante. Tiden, mannen, verket*, SvD 20.11.1967
403. "Eldens återsken". [Rec. av] Gunnar Axberger, *Diktarfantasi och eld*, SvD 28.11.1967

1968

404. "The Bird in the Cage: Imprisonment and Freedom. The History of Swedish Literature as Reflected in a Metaphor", *Scandinavica*, 1968, nr 2, s. 97–107
405. "Un voyageur suédois chez Rousseau et chez Voltaire", *IASS Rencontres et courants littéraires franco-scandinaves*, Paris 1968, s. 253–283
406. "Tre Hjalmar Gullbergmanuskript", i *Festskrift til Jens Kruuse 6. april 1968*, Aarhus 1968, s. 113–128 jämte 8 bilder
407. "Gullberg, Hjalmar Robert", i *Svenskt Biografiskt Lexikon*, 1968, s. 394–403
408. [Tillsammans med:] Evald Palmlund, red., *Svenska litteraturstudier*. Ny samling, Lund 1968, 242 s.
409. "Hjalmar Gullberg och Orfeus", i Carl Fehrman & Evald Palmlund, *Svenska litteraturstudier*. Ny samling, Lund 1968, s. 87–104
410. "Inledning", i Oscar Levertin, Carl von Linné, Sthlm 1968, s. 7–9
411. "Karlfeldt, Hjalmar Söderberg, sångmön och Betty", i *Hakon Stangerup paa 60-aarsdagen 10. november 1968*, Khvn 1968, s. 191–200
412. "Goethe, lyrikern". [Rec. av] Algot Werin, *Goethe – lyrikern*, SvD 25.1.1968
413. "Björnson i Sverige, fröken Lagerlöf i Köpenhamn". [Rec. av] Harald Noreng, *Björnsons skuespil på svensk scene; Selma Lagerlöfs brev 1871–1902*, SvD 20.4.1968

414. "Tre hundra år i Lund [universitetet]", *SvD* 12.6.1968
415. "Ord från barrikaderna". [Rec. av] *Les murs ont les parole; Väggarna talar*, *SvD* 26.7.1968
416. [Anonymt:] "Demokratisera [universiteten]!", *SvD* 28.7.1968
417. "Skumhyllt man med dystra ögonbryn". [Rec. av] C. J. L. Almqvist, *Brev 1803–1866*, utg. av Bertil Romberg, *SvD* 29.12.1968

1969

418. *Musiken i dikten. En antologi* [redigerad] av Carl Fehrman. Sthlm 1969

Recensioner:

Staffan Björck	<i>DN</i> 29.10. 1969
Gert Cervin	<i>SDS</i> 20.10.1969
Evald Palmlund	<i>KvP</i> 9.9.1969
A. V. Sundkvist	<i>Västerbottens-Kuriren</i> 30.8.1969

419. "En svensk resenär hos Rousseau och Voltaire", *Svensk litteraturtidskrift*, 1969, nr 3, s. 23–29
420. "Fåglarnas uråldriga konst", *Musiken i dikten*, Sthlm 1969, s. 70–82
421. "Konstskapande och vetenskapande", i *Människa och materia. Lundaforskare föreläser*. Lund 1969, s. 57–67
422. "Längs Vätterns strand i Heidenstams fotspår", *Motor*, nr 22, s. 28–30, 36
423. "Varför sjunger fåglarna?" – Ny Gullbergdikt!", *SvD* 5.1.1969
424. [Anonymt:], "Kuriöst utreseförbud" [Ledare III], *SvD* 8.1.1969
425. "Diktaren och drogen". [Rec. av] Alethea Heyter, *Opium and the Romantic Imagination*, *SvD* 1.3.1969
426. "Från Spegels psalmer till Bellmans epistlar". [Rec. av] Esbjörn Bel-frage, *1600-talspsalm*, *SvD* 27.4.1969
427. "Rimini, Ravenna och Rökstenen", *SvD* 27.7.1969
428. "Breven från Mårbacka". [Rec. av] Selma Lagerlöf, *Brev. 2*, *SvD* 7.8.1969

429. "Inte bara för studentrevoltörer". [Rec. av] Harold Taylor, *Students without teachers*, AvD 15.8.1969
430. "Bankir och övermänniska". [Rec. av] Ernest Thiel, *Vara eller synas vara*, SvD 23.9.1969
431. "Debatt om döden". [Rec. av] *Man's concern with Death*; Werner Fuchs, *Todesbilder in der modernen Gesellschaft*, SvD 26.10.1969
432. "En litterär vänskap". [Rec. av] Per Wästberg, red., *Kära Hjalle, kära Bo*, SvD 14.12. 1969

1970

433. "Meine Zeit", i *Vetenskaps-Societetens i Lund årsbok*, 1970, s. 23–30
434. "Runebergs syn på dikt och diktskapande", *Finsk tidskrift*, 1970, nr 9, s. 456–474
435. "Modernister med förhinder". [Rec. av] Ingemar Algulin, *Tradition och modernism*, SvD 7.2.1970
436. "Den engagerade Selma Lagerlöf". [Rec. av] Nils Afzelius, *Selma Lagerlöf – den förargelseväckande*, SvD 23.2.1970
437. "Men klippa kunde han". [Rec. av] Kjell Heltoft, *H. C. Andersens Bildkunst*, SvD 23.5.1970
438. [Rec. av] Ingemar Algulin, *Tradition och modernism*, i radioprogrammet "Diktarens vägar", 21.6.1970
439. "Med Linné till Holland", SvD 19.7.1970
440. "Sommarbrev från Assisi", SvD 25.7.1970
441. "Den svenska dikten i Finland", SvD 31.7.1970
442. [Anonymt:], "Utlandslektorerna" [Ledare III], SvD 12.8.1970
443. "Idéroman och pedagogisk utopi [Om Hermann Hesse, *Glaspärlespelet*]", SvD 23.8. 1970
444. "Ett liv med Fröding". [Rec. av] Henry Olsson, *Vinlövsranka och hagtornskrans*, SvD 12.10.1970; tillägg 23.10.1971
445. "Medaljgravörens kungliga mission", SvD 25.11.1970
446. "Bööks kilometerrekord". [Rec. av] Rolf Arvidsson, *Fredrik Bööks bibliografi 1898–1967*, SvD 29.11.1970
447. "Vintergatan modell 71", [Rec. av] *Vintergatan*, SvD 19.12.1970

1971

448. "Åter i debattens centrum". [Rec. av] John Landquist, *Tankar om den skapande individen*, SvD 8.2.1971
449. "Lyrik i rättan tid". [Rec. av] *Lyrik i tid och otid*, SvD 26.3.1971
450. Färjkarlen, "En blid vårskald", Marginalen, SvD 27.5.1971
451. Färjkarlen, "Prostinnans recept", Marginalen, SvD 28.7.1971
452. Färjkarlen, "Medaljer och politik", Marginalen, SvD 4.8.1971
453. "Aldrig skall jag glömma melodin. En timme med Hjalmar Gullbergs grammofonskivor", radioföredrag 22.8.1971
454. "Press och censur i Finland". [Rec. av] *Historiska och litteraturhistoriska studier*, SvD 5.10.1971
455. "Kulturkritik på 30-talet", SvD 9.10.1971
456. "Boken som ändå blev skriven". [Rec. av] Hans Ruin, *Höjder och stup*, SvD 24.11. 1971
457. "Karl Ragnar Gierow och världsanden", SvD 19.12.1971

1972

458. *Forskning i förvandling. Män och metoder i svensk litteraturvetenskap*, Sthlm 1972, 139 s.

Recensioner:

Åke Janzon	SvD 12.6.1972
Erik Hj. Linder	GP 4.7.1972
Sven Rinman	GHT 4.8.1972
Sven Christer Swahn	SDS 16.7.1972

459. "Några data ur Heidenstam liv", i Kate Bang & Fredrik Böök, *Övralid*, Skänninge 1972.
460. "Bellman Research and Bellman Exegesis", *Scandinavian Studies*, 1972, nr 3, s. 336–363
461. "Försök till en positionsbestämning eller en 57-årig humanists tvångstankar", *Humanistisk forskning*, 1972, nr 2, s. 14–18
462. "Kring en Piratenutställning", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1972, nr 3, s. 38–41

463. [Rec. av] Jacob Wallenberg, Mio figlio sulla galéa. Traduzione, introduzione e commentari: Iselin Gabrieli, Milan 1971, i *Scandinavica*, 1972, s. 156–157
464. ”Tre texter”, i *Skandinavische Lyrik der Gegenwart. Referate und Berichte [IASS]*, Kiel 1972, s. 143–146
465. ”Vägisare till Ekelöf”. [Rec. av] Bengt Landgren, *Ensamheten, döden och drömmarna*, SvD 29.1.1972
466. ”Aldrig mer Piraten”, SvD 2.2.1972
467. Färjkarlen, ”Anekdoter om nekrologer”, SvD 11.2.1972
468. ”Minnen från Malta”, SvD 13.2.1972
469. ”Bara de riktiga orden”. [Rec. av] Jan Thavenius, *Konkordans i Hjalmar Gullbergs lyrik*, SvD 27.2.1972
470. ”Hörvärt och minnesvärt av Piraten. Carl Fehrman väljer några smakprov ur radions arkiv”, radioföredrag 2.4.1974
471. ”Universitetshistoria och historier”, [Rec. av] *Lunds universitets historia*. 3, SvD 30.4. 1972
472. Färjkarlen, ”I sniffandets barndom”, Marginalen, SvD 25.5.1972
473. ”Kritik över kritiker”. [Rec. av] Matt Rying, *Kritiker idag*; Sven Nilsson & Rolf Yrlid, red., *Svensk litteratur i kritik och debatt 1957–1970*, SvD 26.5.1972
474. Färjkarlen, ”Framtidsvy”, Marginalen, SvD 25.6.1972
475. ”Lasarus nya kläder”, SvD 22.7.1972
476. ”Lasarus nyaste kläder”, SvD 14.8.1972
477. ”Vennberg verbalinspirerad?”, SvD 19.8.1972
478. ”Sven Stolpe i medeltiden”. [Rec. av] Sven Stolpe, *Min svenska litteraturhistoria*, SvD 29.8. 1972
479. ”Piraten postumt”. [Rec. av] Fritiof Nilsson Piraten, *Historier från Österlen*, SvD 15.9.1972
480. ”Landskapet som lyckokälla”, SvD 19.9.1972
481. ”San Giuseppe och San Michele”. [Rec. av] Josef Oliv, *Vägen till San Michele*, SvD 6.10.1972
482. ”Verserade verser”. [Rec. av] Caj Lundgren, *Längst bort i trädgården*, SvD 18.10.1972

483. [Tillsammans med Ylva Eggehorn, Birger Gerhardsson och Karl Vennberg:] "I begynnelsen var ordet – hur gick det sedan [Om den nya bibelöversättningen], i radio 26.10.1972
484. "Vad sysslar Bellmansforskningen med? 1. Bellman, Fredman och verkligheten", radioföredrag 29.10.1972
485. "Vad sysslar Bellmanforskningen med? 2. Bellman bland målare och musikanter", radioföredrag 5.11.1972
486. "På resa med Piraten". [Rec. av] Sven Christer Swahn, *Piraten*, SvD 23.11.1972
487. "Den mångtydige Hölderlin", SvD 14.12.1972
488. "Bellman och Birger Sjöberg". [Rec. av] *Birger Sjöbergssällskapets årsbok*, SvD 31.12.1972

1973

489. "Johansson, Lars (Lucidor), *Svenskt Biografiskt Lexikon*, Sthlm 1973, s. 296–301
490. [Rec. av] Leif Sjöberg, A reader's guide to Gunnar Ekelöf's 'A Mölna Elegy', *Scandinavica*, 1973, s. 145–146
491. "Svenskminnet i Schwyz", SvD 11.3.1973
492. "Tristan och kung Artur – har de nånsin funnits?", radioföredrag 11.3.1973
493. "Att förfärdiga en antologi". [Rec. av] Åke Janzon, red., *Svensk poesi*, SvD 29.6.1973
494. "Från Örebro till Övralid". [Rec. av] *Samfundet Örebro Stads- och Länsbiblioteks Vänners Meddelanden*, SvD 6.7.1973
495. "Dag för dag: Ur Hjalmar Gullbergs grekiska dagbok", SvD 4.9.1973
496. "Två från Halland". [Rec. av] Elsa Nilsson, *Albert Nilsson, en levnadsteckning*; Alf Ahlberg, *Från prästgård till arbetarhögskola*, SvD 7.9.1973
497. "Än en gång Piraten." [Rec. av] Fritiof Nilsson Piraten, *Medaljerna*, SvD 19.9.1973
498. "Allt om Almqvist". [Rec. av] *Perspektiv på Almqvist*, SvD 17.12.1973

499. ”Karlfeldts Dalarna och Hasse Alfredsons Skåne”. [Rec. av] *Karlfeldt och Folkarestigar; Min skånska barndom*, SvD 20.12.1973

1974

500. *Diktaren och de skapande ögonblicken*, Sthlm 1974. 239 s.

Recensioner:

Petter Bergman	<i>BLM</i> , 1975, nr 3, s. 177–180
Sven Delblanc	<i>Expr</i> 1.11.1974
Wilhelm Fischer	<i>Norrbottnens-Kuriren</i> 15.2.1975
Lars Grahm	<i>AB</i> 17.2.1975
Åke Janzon	<i>SvD</i> 10.12.1974
Karl Erik Lagerlöf	<i>DN</i> 9.12.1974
Göran Lindström	<i>SDS</i> 27.10.1974
Gunborg Lundén	<i>NT-ÖD</i> 2.12.1974
Bo Magnusson	<i>Horisont</i> , 1975, nr 2, s. 66–67
Evald Palmlund	<i>SDS</i> 14.12.1974
Hakon Stangerup	<i>Frederiksbergs Amtsavis</i> 27.12.1974

501. *Vem var Verner von Heidenstam?* Skänninge 1974, 4 s.
502. ”Tre nittonhundredrataldiktare om upplevelsen av tidens fenomen”, *Lundaforskare föreläser*. 7, Lund 1975, s. 59–70 [Kolla årtalet]
503. ”John Landquist”, *Vetenskaps-Societeten i Lund, årsbok*, 1974, s. 104–111
504. ”Birger Sjöberg på turné genom tiden”. [Rec. av] *Birger Sjöbergssällskapets årsbok*, SvD 14.1.1974
505. [Tillsammans med Lars Gyllensten, Gudmund Smith och Hjalmar Sundén:] ”Inspiration – finns den?”, samtal i radio 13.1.1974
506. ”Den siste humanisten [John Landquist]”, SvD 4.4.1974
507. ”Olle Holmberg – lundensiska minnen”, SvD 12.6.1974
508. ”Ny språkdräkt åt Adam och Eva”, SvD 4.7.1974
509. ”Guldålder för press och kritik”. [Rec. av] Hakon Stangerup, *Avisens historie*; Per Rydén, *En kritikers väg*, SvD 5.8.1974

510. "Tre perspektiv på Ekelöf". [Rec. av] Leif Sjöberg, *Reader's Guide to Gunnar Ekelöf's A Mölna Elegy*; Ross Shideler, *Voices Under Ground*; Conradin Ferner, *Gunnar Ekelöf Nacht am Horizont*, SvD 23.8.1974
511. "Humanism från Brunnsvik". [Rec. av] Alf Ahlberg, *Mina år på Brunnsvik*, SvD 19.9.1974
512. "Pusselbitar av Piraten". [Rec. av] Fritiof Nilsson Piraten, *Bombi Bitt och hans mor; Medaljerna*, SvD 2.10.1974
513. "I publicisters krets [om J. A. Björklund]", SvD 7.10.1974
514. "Slutreplik om Piraten", SvD 17.10.1974
515. "1884 var det år det år då nya tidningar grundades... Tveksamhet om SvD borde heta SvD", SvD 29.11.1974
516. "Stockholmstyper och Lundastofiler". [Rec. av] Elof Tegnér, *Minnen och Silhouetter*, SvD 29.12.1974

1975

517. Färjkarlen, "Stjärnblomma och månviol", Marginalen, SvD 22.1.1975
518. "Dagstidningen i historiskt perspektiv". [Rec. av] Hakon Stangerup, *Avisens historie. 3*, SvD 23.2.1975
519. "Den ofullbordade Bellman". [Rec. av] Carl Michael Bellman, *Dikter till enskilda*, SvD 21.3.1975
520. "Politik och ruiner, Om Greklandsbildens förvandlingar hos svenska författare genom hundra år", radioföredrag 12.5.1975
521. "Rapport från danska akademien". [Rec. av] F. J. Billeskov Jansen, red., *En bog om sproget*, SvD 21.8.1975
522. "Filosof i närbild". [Rec. av] Solveig Landquist, *Den goda viljan*, SvD 12.9.1975
523. "Tankarnas kursväg". [Rec. av] Gunnar Aspelin, *Vägarnas möte*, SvD 29.9.1974?
524. "Den skelögde biskopens fysionomi belyst". [Rec. av] Karl Ragnar Gierow, *Johan Henrik Thomander*, SvD 6.10.1973
525. "Hermeneutik – konsten att tolka vad andra har sagt", radioföredrag 19.10.1975

526. "Sin egen tolk och andras". [Rec. av] Karl Asplund, *Engelsk dikt genom tre århundraden*, SvD 13.11.1975
527. "Tre nittonhundratalsdiktare om upplevelsen av tidens fenomen", *Lundaforskare föreläser*. 7, Lund 1975, s. 59–70
528. "Algot Werin död", SvD 3.12.1975

1976

529. "Algot Werin. Minnesord", *Kungl. Hum. Vetenskapssamfundets i Lund Årsberättelse 1975–1976*, s. 35–41
530. "Bellman, Fredman och Sergel", i *Bellmansstudier*. 17, Sthlm 1976, s. 29–66
531. "Bellman och den franska visan", i *Tio forskare om Bellman*, Sthlm 1976, s. 48–74
532. "Ibsens Brand och de skapande ögonblicken", i Ingvar Holm, red., *Teater. 2. Tecken, språk, struktur. En antologi*, Lund 1976, s. 248–260
533. "En envis historikers väg". Birgitta Odén, *Lauritz Weibull och forskarsamhället*, SvD 24.2.1976
534. "Sista ordet om Tegnér och hans förvandlingar". [Rec. av] Algot Werin, *Tegnér 1826–1846*", SvD 17.4.1976
535. "Gullberg och gudarna". [Rec. av] Anders Palm, *Kristet, indiskt och antikt i Hjalmar Gullbergs diktning*, SvD 7.5.1976
536. "Vildkatt bland Hermelinerna". [Rec. av] Per-Erik Lindahl, *Ångesthulets svängningar*, SvD 3.6.1976
537. Färjkarlen, "Sergels vinkällare", *Marginalen*, SvD 8.7.1976
539. "Hermeneutik – en nygammal vetenskapsgren", SvD 9.7.1976
539. "Kate Bang död", SvD 28.8.1976
540. "Den siste och den förste [Sully Prudhomme]", SvD 5.9.1976
541. "Gunnar Qvarnström [död]", SvD 8.10.1976
542. "Destination Villagatan". [Rec. av] Elsa Björkman-Goldschmidt, *Vägen till Villagatan*, SvD 18.10.1976
543. "Vem var Dolores?" [Rec. av] Solveig Landquist, *Mörka ögonblick och ljusa*, SvD 15.12.1976
544. "Gubben Noak, Moses och Röda havet. Teman i fransk och svensk dryckesvisa", radioföredrag 19.12.1976

545. "Från franska vinkällare till svenska salonger. Visans vägar till Bellmans Stockholm", radioföredrag 26.12.1976

1977

546. *Om himmel och helvete. Allehanda urkunder*, i urval av Carl Fehrman, Sthlm 1977, 256 s.
547. *Vin och flickor och Fredmans stråke. Bellman och visans vägar*, Sthlm 1977. 208 s.

Recensioner:

Leif Bergman	<i>Sumlen</i> , 1978
Elof Ehnmark	<i>UNT</i> 5.5.1977
Arne Gadd	<i>GP</i> 7.12.1977
Birger Hedén	<i>Helsingborgs Dagblad</i> 4.8.1977
Nils Ivar Ivarsson	<i>SDS</i> 21.12.1977
Åke Janzon	<i>SvD</i> 9.2.1978
Sven Rinman	<i>GHT</i> 19.10.1977

548. "Bellmansbildens förvandlingar", i *Kungl. Vitterhets historie och antikvitetsakademiens årsbok*, 1977, s. 187–203
549. "De löjlige läkarna", *Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapets Årsskrift*, 1977, s. 19–34
550. "Pensionera oss vid 55!", *LUM*, 1977, nr 15, s. 8
551. "Inledning", i Gabriel Jönsson, *Sång vid Sundet. Ett urval dikter*, Sthlm 1977, s. 5–10
552. "Historiskt hittegods". [Rec. av] Gunnar Sjögren, *Den narraktiga fotgängaren*, *SvD* 27.1.1977
553. "Fransk-svenska litterära perspektiv", *SvD* 31.1.1972
554. "Bryt vår isolering" [replik m a a densamma], *SvD* 9.2.1977
555. "Sångaren vid Sundet". [Rec. av] Karin Karlsson, *Sångaren vid Öresund*, *SvD* 29.4.1977
556. "Spiritisten Selma Lagerlöf". [Rec. av] *Lagerlöfsstudier*, *SvD* 9.5.1977
557. "Femtio år Båstadstennis", *SvD* 3.7.1977

558. "Fredmans epistlar – vaudeville?", *SvD* 25.7.1977
559. "Exklusivt om Ekelund". [Rec. av] *Ekelundstudier*, *SvD* 19.9.1977
560. "Levertins litterära värderingar". [Rec. av] Per Rydén, *En kritikers värderingar*; Oscar Levertin, *Poesi och kritik*, *SvD* 23.9.1977
561. "Bellmans bildningsgång. Om informatorer, böcker, teatrar och tidningspress som påverkat Bellman, radioföredrag 25.9.1977
562. "Bellman, den svenske Anakreon. Om bakgrunden till Bellmans hederstitel", radioföredrag 2.10.1977
563. "Orfeus på återtåg i okonstens tid". [Rec. av] Ingemar Algulin, *Den orfiska reträtten*, *SvD* 12.11.1977

1978

564. *Vem var Verner von Heidenstam?* Skänninge 1978, 4 s.
565. "Dansk och svensk Bellmansforskning. Ett stycke nordisk litteraturhistoriografi", i *Nordisk litteraturhistorie – en bog til Brøndsted*, Odense 1978, s. 14–28
566. "Den svenske Anacreon. Historien om en av Bellmans författarroller", *Svensk Litteraturtidskrift*, 1978, nr 3, s. 36–44
567. "Oehlenschläger sedd med svenska ögon", *Nordisk tidskrift*, 1978, nr 3, s. 13–29
568. "Problemi di composizione orale. Il personaggio dell'improvvisatore italiano nelle letterature scandinave", *Annali – Studie Nederlandse – Studi Nordici*, 1976, s. 7–34
569. "Von Schelling über C. H. Weisse zu Hegel, Eine Studie zur Ästhetik von Adolf Törneros", i *Festschrift für Rolf Wiecker*, München 1978, s. 141–150
570. "Tre stadier i dansk Andersenforskning", *SvD* 30.1.1977
571. "Bredsdorff, Andersen och Marx". [Rec. av] Elias Bredsdorff, *Fra Andersen til Scherfig*, *SvD* 16.5.1978
572. "Humanismens kris – och marxismens". [Rec. av] *Humaniora på undantag*, *SvD* 25.6. 1978
573. "Den tänkande vedhuggaren". [Rec. av] Rolf Arvidsson, Karl Ragnar Gierow, *Bibliografi 1921–1977*, *SvD* 10.7.1978

574. "För marknadsföring av en marknad". [Rec. av] Orvar Nilsson, Kiviks marknad, *SvD* 21.7.1978
575. "Adorno – spröd och klok", *SvD* 24.8.1978
576. "Ahasverus i Värnamo". [Rec. av] Bengt af Klintberg, *Harens klagan*, *SvD* 13.9.1978
577. "Noterat i Köpenhamn [Brandes-symposium]", *SvD* 26.9.1978
578. "När Goethe skrev en dikt till Schillers skalle – och det kanske var fel", radioföredrag 1.10.1978
579. "Backafall, böljesvall". [Rec. av] Gabriel Jönsson, *Ung mellan backar och böljor; Så går ett bondeår*, *SvD* 1.11.1978
580. "Från Bibelvers till dagsvers". [Rec. av] Staffan Björck, *Dikter för dagen*, *SvD* 22.11.1978
581. "Anekdotiska glimtar av stora författare. Om sina reportage och möten med nobelpristagare och andra författare berättar Gabriel Jönsson." 1. Radiointervju 31.12.1979

1979

582. "En svensk dikt om ålderdomen och Valerio Bellis 'Questo mondo è una caccia'", *XXII. Studie per Mario Gabrielei. Annaali – Studi Nordici*, Napoli 1979, s. 87–100
583. "'Min ungdoms skald, Oehlenschläger'. Om Strindbergs relation till den danske diktaren", *Til Adam Oehlenschläger 1779–1979. Otte af-handlinger*, Khvn 1979, s. 11–20
584. "Schück mot Brandes", *Nordisk tidskrift*, 1979, nr 1, s. 29–42
585. "Anekdotiska glimtar av stora författare. Om sina reportage och möten med nobelpristagare och andra författare berättar Gabriel Jönsson. 2. Radiointervju 8.2.1979
586. "Noterat i Paris [Voltaire-utställning]", *SvD* 26.5.1979
587. "En otryckt brevvintervju med Heidenstam [av Otto Sylwan]", *SvD* 6.7.1979
588. "Voltaire före och efter döden". [Rec. av] Olof Nordberg, *Voltaire. En introduktion*, *SvD* 24.7.1979
589. "En Boyesensation?" [Rec. av] Karin Boye, *Månsång*, utg. Barbro Gustafsson, *SvD* 15.8.1979

590. "Den nya Bibeln: Det nygamla testamentet", *SvD* 21.10.1979
591. "Strindbergs möten med Oehlenschläger", *SvD* 14.11.1979
592. "Skoluppsatser, herbarium, Kärlek i tjugonde seklet [om Gullbergs efterlämnade papper]", radioföredrag 9.12.1979

1980

593. *Poetic Creation. Inspiration or Craft*. Translated by Karin Petherick, Minneapolis 1980. 229 s.

Recensioner:

Don Callen	<i>Journal of Aesthetics and Art Criticism</i> , 1982, Spring, s.342-343
Richard Jayne	<i>Arcadia</i> , 1982, nr 1, s. 87-89
Gabriel Della-Piana	<i>Style</i> , 1981, nr 4, s 474-476

594. "Georg Brandes and Henrik Schück. A methodological and ideological controversy", i Hans Hertel & Sven Møller Kristensen, ed., *The activist critic. A symposium on the political on the political ideas, literary methods and international reception af Georg Brandes*, Khvn 1980, s. 252-262
595. "Lärdomens symboler", *Lundaforskare föreläser*, 1980, s. 104-111
596. "Narrazione e descizione nel genere letterario 'stora della letterature", *I Il paradosso. Atti del V convegno italiano di studi scandinavi*, Napoli 1980, s. 297-314
597. "Skoluppsatser, herbarium, Kärlek i det tjugonde seklet", i *Värt att veta 80. De bästa bidragen i radioserien Värt att veta i urval av Gunvor Blomquist*, Sthlm 1980, s. 91-100
598. "Karlfeldts antavla". [Rec. av] Majt Bank, *Karlfeldts antavla*, *SvD* 6.1.1980
599. "Oscar på vers". [Rec. av] Germund Michanek, *Skaldernas konung*, *SvD* 13.1.1980
600. "Georg Brandes och det uteblivna Nobelpriset", radioföredrag 23.3.1980
601. "Från Fredman till Kolingen", *SvD* 9.5.1980

602. "Sällsynt händelse". [Rec. av] Jean-François Battail, *Le mouvement des idées en Suède à l'âge du bergsonisme*, SvD 6.6.1980
603. "Det lärde jag mig", SvD 12.6.1980
604. "Göteborgare på undantag". [Rec. av] Sven-Eric Liedman, *Surdeg*, SvD 24.6.1980
605. "Genier och vaneförbrytare [på tal om Ernst Kretschmer]", SvD 16.8.1980
606. "När Heidenstam angrep litteraturhistorien", radioföredrag 7.9.1980
607. "Pelle Holm [död]", SDS 14.10.1980
608. "Pelle Holm in memoriam", SvD 15.10.1980
609. "Heidenstam i försonligt ljus". [Rec. av] Sven Stolpe, *Verner von Heidenstam*, SvD 24. 11.1980

1981

610. "Hjalmar Gullbergs landskap", i *Strövtåg i kulturbygd*. Utgiven med anledning av 75-jubileet [för Sydkraft] 1981, Malmö 1981, s. 64–75
611. "Lindström, Gustaf Hilding Sigfrid, SBL, 1981, s. 658–661
612. "Svensk litteraturhistorieskrivning under hundra år", TFL, 1981, nr 2, s. 79–87
613. "Vapenföre studenten 216 2/18 Gullberg i Halmstad", i *Föreningen Gamla Halmstads årsbok*, 1981, s. 72–80
614. "Röst ur en förlorad generation [om Tristan Lindström, De besegrade], SvD 19.4. 1981
615. "Litteraturhistoria i en föränderlig värld. Forskningens mål och medel inom litteraturvetenskapen", radioföredrag 19.4.1981
616. "Litteraturhistorien som genre och beskrivningskonst", TFL, nr 3, s. 132–141
617. "Litterär färdtjänst". [Rec. av] Carl Olov Sommar, *Litterär vägvisare genom svenska landskap*, SvD 6.5.1981
618. [Svar till Carl Olov Sommar], SvD 3.6.1981
619. "Gullberg 20 år efteråt". [Rec. av] Lennart Karlström, *Hjalmar Gullberg. En bibliografi 1952–58*, SvD 23.6.1981
620. "Bellman – klassiker och samtida". [Rec. av] Gunnar Hillbom, *C. M. Völschows manuskript; Källorna till Bellmans ungdomsdiktning*; Ja-

mes Massengale, *The Musical-Poetic Method of C. M. Bellman*, SvD 26.7.1981

621. "I en främmande stad". [Rec. av] Jacques Werup, *Hemstaden – min malmöhistoria*, SvD 25.9.1981
622. "Poesi och naturvetenskap". [Rec. av] Tord Hall, *Naturvetenskap och poesi*, SvD 20.11.1981
623. "Lite medaljhistoria", radioföredrag 27.12.1981

1982

624. "Hans Ruin. Minnesord", *Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund*, Årsberättelse 1981-1982, s. 26–39
625. "Försök till en hermeneutisk genomlysning [av H. C. Andersens 'Skyggen']", *Vitterhetsakademiens symposium 17–19 november 1981*, Sthlm 1982 s. 125–133
626. "Hundert Jahre schwedische Literaturgeschichtsschreibung", i *Die nordischen Literaturen als Gegenstand der Literaturgeschichtsschreibung*, Rostock 1982, s. 70–81
627. "Kontroversiella stilfrågor i de aktuella översättningarna av Nya testamentet", *Svensk teologisk kvartalsskrift*, 1982, nr 1, s. 24–32
628. "Böök skriver brev". [Rec. av] *Fund og Forskning i Det kongelige Biblioteks samlinger*, SvD 9.2.1982
629. "Gabriel Jönsson 90 år" (Fotnoten), SvD 11.7.1982
630. "Vers som vardagsvara". [Rec. av] Alf Henrikson, *Dikter*, SvD 20.8.1982
631. "En parks kulturhistoria. Beskrivning av Lundagårds öden", radioföredrag 5.9.1982
632. "Inspirationen ifrågasatt". [Rec. av] *Det danske Akademi 1974–1981*, SvD 19.9.1982
633. "'Det finns en liknelsernas vind'". [Rec. av] Peter Hallberg, *Diktens bildspråk*, SvD 4.11.1982
634. "'På Övralid är det jag som är Führer'". [Rec. av] Jan Stenkvist, *Nationalskalden*, SvD 14.11.1982
635. "Allt om vers". [Rec. av] Alf Henrikson, *Verskonstens ABC*, SvD 24.12.1982

1983

636. *Tal på Övralid 1956*, Motala 1983, 12 s.
637. "Karl Ragnar Gierow", *Vetenskapssocieteten i Lund*, årsbok, 1983, s. 167–172
638. "Från barnkammare till orgelläktare". [Rec. av] Inge Löfström, *En bok om Britt G.*, SvD 9.3.1983
639. "Lunds universitet från frihetstid till nutid", SvD 20.4.1983
640. "Henrik Schück och estetiken". [Rec. av] Lars Gustafsson, *Litteraturhistorikern Henrik Schück*, SvD 30.5.1983
641. "Symbolen – fånghus eller fristad? [Rec. av] Inge Jonsson, *I symbolernas hus*, SvD 3.10.1983
642. "1695 års psalmbok", radioföredrag 20.11.1983
643. "Lekfullt och tankfullt". [Rec. av] Caj Lundgren (Kajenn), *Vers på minuten*; Agneta Lagercrantz, *Returbiljetter*, SvD 14.12.1983
644. "Lärdomens symboler. Om doktorshatten, lagerkransen och ringen", radioföredrag 18.12.1983
645. "Tidlös landskapsprosa". [Rec. av] Gabriel Jönsson, *Dagar i dur*, SvD 19.12.1983

1984

646. *Lärdomens Lund. Epoker-episoder-miljöer-människor*, Lund 1984. 360 s.
- | | |
|--------------------|----------------------------------|
| K. A. Adrup | DN 16.10.1984 |
| Erik Carlquist | Västerbottens Folblad 11.6.1985 |
| Allan Fagerström | AB 14.10.1984 |
| Wilhelm Fischer | Västerbottens-Kuriren 27.11.1984 |
| Oscar Hemer | DN 28.4.1985 |
| Sven-Ola Lindeberg | Nerikes Allehanda 1.6.1985 |
| Nalle Ljunggren | LUM, 1984, nr 14, s 2–3 |
| Nalle Ljunggren | Lundaposten, 1984, nr 8, s. 4 |
| Gunnar Ljungman | Arbt 12.10.1984 |
| Helmer Lång | SkD 27.10.1984 |
| Svante Nordin | SDS 5.11.1984 |
| Marie Sandgren | SkD 12.10.1984 |

Gunnar Sandin	<i>Zenith</i> , nr 91, s. 76–78
Ulf Sjödel	<i>VLT</i> 2.5.1985
Ulf Wittrock	<i>UNT</i> 30.3.1985
Bertil Östergren	<i>SvD</i> 20.12.1984

647. "Esaias Tegnér inför psykiatrin. Ett stycke medicinsk litteraturhistoria", i *Sydsvenska medicinhistoriska sällskapets årsskrift*. 1984, s. 27–48
648. "I begynnelsen var domkyrkan. Så här börjar historien om 'Lärdomens Lund' under 900 år", *LUM*, 1984, nr 14, s. 3–5
649. "Georg Brandes och det uteblivna Nobelpriset", *Nordisk tidskrift*, 1984, s. 320–337
650. [Rec. av] F. J. Billeskov Jansen, *Liv og laerdom*, *Samlaren*, 1984, s. 164–165
651. [Rec. av] Thure Stenström, *Existentialismen i Sverige*, *Samlaren*, 1984, s. 165–168
652. "Snäckan som symbol", i *Konkylien*. Snäckan och musslan i människans värld, Lund 1984, s. 45–51
653. "Norlind i Sjöbergsskrift". [Rec. av] *Birger Sjöbergssällskapets årskrift*, *SvD* 2.3.1984
654. "'Europa speglad i min öppna syn' [Anders Österling]", *SvD* 13.4.1984
655. "Gabriel Jönsson död. Jorden och havet speglas i hans poesi", *SvD* 24.4.1984
656. [Tillsammans med Carl Magnus von Seth, Annika Jönsson och Gunnar Turesson:] "Det svåra och det sköna. Radiosamtal om Gabriel Jönssons poesi 22.6.1984
- "Röster från Lund värda att minnas. 1–10", radioföredrag sända mellan 25.6 och 27.8.1984
657. 1. "Om Lauritz Weibull, kritiker av traditioner, vårdare av traditioner;
658. 2. "Om Hans Larsson, filosofiprofessor och vishetslärare";
659. 3. "Om Ernst Norlind, herre till Borgeby, ett stycke av en renässansmänniska";

660. 4. "Om fyra författare från förkrigstidens Lund: Piraten, Gustaf Hellström, Frank Heller, Bertil Malmberg";
661. 5. "Om liberalerna Torgny Segerstedt och Ivar Harrie";
662. 6. "Om Martin P:son Nilsson och Einar Löfstedt, antikforskare och universitetsrektorer";
663. 7. "Om Fredrik Böök och Olle Holmberg, lundensiska litteraturhistoriker";
664. 8. "Om professorn i österländska språk Axel Moberg och i grekiska Albert Wifstrand";
665. 9. "Om Ragnar Josephson och Hans Ruin";
666. 10. "Om Thomas Mann och hans promotion till hedersdoktor vid Lunds universitet".
667. "Noterat i Heidelberg [Hölderlinkonferens], SvD 6.8.1984
668. "Den tyska romantikens Heidelberg", SvD 16.8.1984
669. "Heidelberg – 1900-talets universitetsstad", SvD 20.8.1984
670. "Hundra år i bokens tjänst". [Rec. av] Andreas Gedin, Herrar Wahlström & Widstrand, SvD 22.9.1984
671. "Landquist fick rätt". [Rec. av] [John Landquist], *John Landquist om Strindberg*, SvD 8.11.1984

1985

672. "Ett universitetslektoröde. Tillika ett stycke receptions historia [om Heinz Hungerland]", *Der nahe Norden: Otto Oberholzer zum 65 Geburtstag: eine Festschrift*, Frankfurt am Main 1985, s. 150–154
673. "I Evert Taube sällskap". [Rec. av] Marianne Greenwood, *Evert Taube, ett personligt porträtt*; Rigmor Schill, *Evert Taubes genombrott*, SvD 4.3.1985
674. "Från Birger Sjöberg till Piraten". [Rec. av de litterära sällskapens årsböcker], SvD 15.7.1985
675. "Hjalmar Gullbergs återkomst", SvD 15.9.1985
676. "Vardagsvisa verser". [Rec. av] Alf Henrikson, *Tveggehand*, SvD 8.10.1985
677. "Det är i språket det sker – och i musiken". [Rec. av] *Bellmansstudier*, SvD 31.10.1985

678. "Lund – pöl med stillastående vatten". [Rec. av] Nils Palmborg, *Litteratörernas Lund*, SvD 27.12.1985

1986

679. Hjalmar Gullberg. En minnesutställning [sammanställd av Carl Fehrman & Anders Palm ur Lunds universitetsbiblioteks samlingar, på Kungliga biblioteket 14/11 1985–15/1 1986,] Sthlm 1985, 31 s.
680. "Birger Sjöberg och Bellman än en gång", i *Birger Sjöberg Sällskapet [årsskrift] 1985–1986*, Sthlm 1986, s. 31–68
681. "Litterärt och musikaliskt i lundaspexets tradition", *Spex i Lund. En hundraårskrönika*, Lund 1986, s. 16–23
682. "På jakt efter Bellmans skalle", *Sydsvenska medicinhistoriska sälls-kapets årsskrift*, Lund 1986, s. 13–16
683. "Levande svensk litteratur". [Rec. av] Bengt Landgren, red., *Att välja sin samtid*, SvD 8.4.1986
684. "Psalmbokskritik förr och nu". [Rec. av] 1695 års psalmbok, SvD 4.5.1986
685. "Carl Michael i templet". [Rec. av] Sven Thorén, *I Zions tempel*, SvD 18.5.1986
686. "En vital tvåhundraåring [Vitterhetskademien]", SvD 26.5.1986
687. "Ett oväntat romantiskt intermezzo". [Rec. av] *Bonaventuras nattväk-ter*, SvD 27.7. 1986
688. "Europas eller världens litteraturhistoria". [Rec. av] *Litteraturens his-toria*. 3, SvD 12.10.1986
689. "Det muntra upproret. Om litterärt och musikaliskt i lundaspexet", ra-dioföredrag 2.11.1986

1987

690. *Lund and Learning. An informal history of Lund University*, Lund 1987, 208 s.
691. "En oavslutad metoddebatt i svensk litteraturhistoria, kommenterad med utdrag ur brev i KB:s handskriftssamling", i *Humanismen. Festskrift till Harry Järv*, Sthlm 1987, s. 171–190

692. "Estetikens återkomst. Ett stycke lundensisk vetenskapshistoria kring Henrik Schück, Ewert Wrangel, Albert Nilsson och några till", i *Vetenskapssocieteten i Lund, årsbok*, 1987, s. 15–70
693. "Läget inom de humanistiska vetenskaperna i Sverige", i "1786". *Vitterhetsakademiens jubileumssymposium*, Sthlm 1987, s. 33–47
694. "Piraten och Heller – äventyrare från Lund". [Rec. av] Dag Hedman, *Eleganta eskapader*; Helmer Lång, red., *Piraten och Lund*, SvD 4.4.1987
695. "Doktorshattar och kanonsaluter". [Rec. av] Torgny Nevéus, *En akademisk festsed*, SvD 24.5.1987
696. "Litteraturhistorisk uppsalapofil". [Rec. av] *Läskonst, skrivkonst, dikt Konst*, SvD 9.8.1987
697. "En äventyrarens bibliografi". [Rec. av] Dag Hedman, *Gunnar Serner (Frank Heller). En bibliografi*, SvD 22.8.1987
698. "Efterlyst dikt återfunnen". SvD 11.10.1987
699. "Engström, Kolingen och doktorshatten". [Rec. av] *Albert Engströmsällskapets årsbok*, 1987, SvD 12.11.1987
700. "Litteraturhistoria som projekt och ideologi". [Rec. av] Hans Hertel, red., *Litteraturens historia*. 4, SvD 3.12.1987

1988

701. "Harald Elovson", *Vetenskapssocieteten i Lund, årsbok*, 1988, s. 193–197.
702. "Schillers skalle i verklighet och dikt", *Sydsvenska medicinhistoriska sällskapets årsskrift*, 1988:1, s. 3142
703. "Den litterära biografins återkomst", SvD 14.2.1988
704. "Nytt om Piraten och Fakiren". [Rec. av] *Piraten, Anne Horthen och Korsakow. Piratensällskapets årsskrift; Fakirenstudier*. 2., SvD 3.5.1987?
705. "Till minnet av Harald Elovson", SDS 30.5.1988
706. "Noterat i Wien", SvD 31.5.1988
707. "Taubes gitarr och Bellmans luta". [Rec. av] *Bilder av Taube. Evert Taubesällskapets årsskrift*, SvD 23.6.1988

708. "Engelsk ironi och polska seder på vers. [Rec. av] Byron, *Don Juan*; Adam Mickiewicz, *Herr Tadeusz*, SvD 21.7.1988
709. "Tyska flyktingöden". [Rec. av] Steffen Steffensen, *På flugt fra nazismen*, SvD 18.8. 1988
710. "Framsteg och bakslag på vetenskapernas väg". [Rec. av] Torsten Hägerstrand, red., *The identification of progress in learning*, SvD 18.10.1988
711. "Lärdomens distinkta röst". [Rec. av] Inge Jonsson, *Humanistiskt credo*, SvD 20.11. 1988

1989

712. "Förstrykningar berättar. Hjalmar Gullbergs böcker på Västergatan i Lund", i Ulla Brohed, red., *Ordets gåva. En vänbok till Bengt Holmström*, Malmö 1989, s. 12–21
713. "Litteratursociologins uppdrag". [Rec. av] *Litteraturens vägar*, SvD 12.1.1989
714. "Sigmund Freuds väg till Sverige". [Rec. av] Franz Luttenberger, *Freud i Sverige*, SvD 26.2.1989
715. "Frank Heller och Freud" (Fotnoten), SvD 12.3.1989
716. "Sällsamheter i Curaçao". [Rec. av] *Piratensällskapes årsbok*, SvD 6.4.1989
717. "Hjalmar Bergman i tiden". [Rec. av] *Den moderne Hjalmar Bergman*, SvD 10.5.1989
718. "När ord får vingar". [Rec. av] Pelle Holm, *Bevingade ord*, SvD 13.6.1989
719. "Lyckad nysatsning av Svenska vitterhetssamfundet". [Rec. av] Johan Gabriel Werving, *Samlade dikter*, SvD 28.6.1989
720. "Wolfenbüttel" (Noterat), SvD 1.8.1989
721. "Rainer Maria Rilke på återbesök i Sverige". [Rec. av] Birgit Rausing, *Rainer Maria Rilke och Tora Vega Holmström*, SvD 24.9.1989

1990

722. *Verner von Heidenstam – vem var han?* Skänninge 1990, 4 s.
723. "Några data ur Heidenstam liv", i Kate Bang & Fredrik Böök, *Övralid*, Skänninge 1990

724. "Tegnér och Havamal", i *Vänbok till Otto Gschwantler zum 60. Geburtstag*, Wien 1990, s. 97–114
725. "Skattkammare och kuriosakabinett [om *Svenskt pressregister*]", *SvD* 2.2.1990
726. "Franska visan och Bellman". [Rec. av] *Les troupes françaises à Stockholm 1699–1792*, *SvD* 9.5.1990
727. "Carl Michael på export". [Rec. av] Carl Michael Bellman, *Fredman's epistles and songs*, translated by Paul Britten Austin, *SvD* juli 1990
728. "Vi har fått Rääf tillbaka". [Rec. av] Tore Wretö, *Ydredrotten*, *SvD* 23.8.1990
729. "Poeten och junidagen". [Rec. av] Torkel Stålmarch, *Vår ungdom är en junidag*, *SvD* 16.10.1990
730. "Nytt ljus över Beaumarchais". [Rec. av] Gunnar Proschwitz, *Beaumarchai et le Courier de l'europe*, *SvD* 25.11.1990

1991

731. *Dante i Sverige. En översikt*, Trelleborg 1991. 22 s.
732. "Det hände i Lund", i *Under Lundagårds kronor*, red. Gunvor Blomquist, Lund 1991, V:1, s. 254–271
733. "Från komparatism till intertextualitet", *TFL*, 1991, nr 1, s. 3–9
734. "Hjalmar Gullbergs resa i antiken. Återupptäckten av det antika Grekland", i *Hellenika*, 1991, nr 56, s. 23–29
735. "Paulus Svendsen", *Vetenskaps societeten i Lund årsbok*, 1991, s. 177–180
736. [Rec. av] Tore Wretö, *Ydrekungen*, *Samlaren*, 1990, s. 116.
737. "Se, jag gör allting nytt!", i Christer Åsberg, red., *Språket i bibeln – bibeln i språket*, Sthlm 1991, s. 69–85
738. "Lystmäte av Fritiof Nilsson Piraten". [Rec. av] Helmer Lång, *Känt och okänt om Piraten*, *SvD* 19.2.1991
739. "När poesin blir parodisk". [Rec. av] Ann-Mari Janzon, *Tankens örnar och diktens småfåglar*, *SvD* 18.4.1991
740. "Lundensiska hundraåringar [Hans Ruin, Ragnar Josephson]", *SvD* 13.6.1991

741. "Skräckromantiken lockar oberoende av kön och tid". [Rec. av] Yvonne Leffler, *I skräckens lustgård*, SvD 4.7.1991
742. "Mest beröm i debuten". [Rec. av] *Samtida kritik i svensk press av Gustaf Frödings diktsamlingar*, SvD aug 1991
743. "Boktitel med många ansikten", SvD 23.10.1991
744. "Universiteten och Europatanken", SvD 25.11.1991
745. "Bellmans rekviem över Mozart", SvD 12.12.1991

1992

746. [Rec. av] *Ur Bellmans värld och Fredmans. Bellmansällskapets skrifter, Tidskrift för litteraturvetenskap*, 1992, nr 2/3, s. 145–148
747. "Barocklyrik förr och nu". [Rec. av] *Lyrikvännen*, SvD 31.1.1992
748. "Strindberg och hemlighuset", SvD 11.2.1992
749. "Två filosofer – två anekdoter", SvD 28.3.1992
750. "Lundensisk absurdism [Falstaff, fakir]", SvD 3.4.1992
751. "Konstnärinnan – ett neutrum", SvD 19.4.1992
752. "Han fick oss att sjunga [Gabriel Jönsson]", SvD 8.7.1992
753. "Var Bellman alltigenom svensk?", SvD 26.7.1992
754. Øl är stommen i dansk kultur [*Kongelige Danske Videnskabers Selskab*, 250 år], SvD 4.12.1992

1993

755. [Tillsammans med Staffan Björck], "Förord" i Olle Holmberg, *Lovtal till svensk lyrik. Artiklar ur Dagens Nyheter 1958-59*. Utgivna av Staffan Björck och Carl Fehrman, Lund 1993, s. 9-11

Recensioner:

Curt Bladh	<i>Sundsvalls Tidning</i> 3.11.1993
Anders Cullhed	<i>DN</i> 10.11.1993
Per Erik Ljung	<i>KvP</i> 27.10.1993
Bengt Lundberg	<i>ÖC</i> 10.11.1993
Göran Lundstedt	<i>SDS</i> 20.10.1993

756. [Tillsammans med Paul Åström:], utg., *Resedagbok i Grekland*, Jonsered 1993, 67 s.
757. [Tillsammans med Håkan Westling:] *Lärdomens Lund. Universitets historia under 325 år. Epoker – episoder – miljöer – människor*, Lund 1993. 391 s.
758. "Algot Werin och hans krets", i *Algot Werin. Från ett seminarium kring hans liv och verk*, Lund 1993, s. 9–19
759. "Hjalmar Gullbergs grekiska resedagbok som källa för hans dikter med antika motiv", i Gullberg, Hjalmar, *Resedagbok*, utgiven av Carl Fehrman & Paul Åström, Jonsered 1993. s. 45–66
760. "Karlfeldt överlever i toner". [Rec. av] Jöran Mjöberg, red., *Karlfeldt och 1900-talets klassiker*, SvD 28.1.1993
761. "Piraten än en gång". [Rec. av] Sven Christer Swahn, *Piraten*, SvD 15.2.1993
762. "Läsvärd och gripande Tegnér". [Rec. av] Esaias Tegnér, *Samlade dikter, 1831–1840*, SvD 12.5.1993
763. "Bosnien i en annan tid. Poeten Ola Hansson valde att leva i Bosnien på 20-talet", SvD 9.7.1993
764. "Kända och okända Bellmanvisor", SvD 26.7.1993
765. "När Birger Sjöberg chockade kritiken". [Rec. av] *Uppbrott och förnyelse. Birger Sjöberg-sällskapets årsbok*, 26.10.1993
766. "Evert Taubes antikmaskerad". [Rec. av] *Eko av Taube*, SvD 31.12.1993

1994

767. "Einar Hansen", *Vetenskaps societeten i Lund, årsbok*, 1994, s. 109–113
768. "Litterära kyrkogårdsvandringar", i Kristina Söderpalm, red., *Dödens riter*, Sthlm 1994, s. 65–75
769. "Magnetmetaforen i svensk barockpoesi", i *I diktens spegel*, Lund 1994, s. 99–114
770. [Tillsammans med Kjell Åke Modéer & Håkan Westling], "Han mottog alla hedersbevis som universitetet kan dela ut [Einar Hansen]", *SDS* 28.1.1994
771. "Plutarchos blev viktig även för engelsmännen", SvD 22.2.1994

772. "Gunnar Brandell – Europavän", *SvD* 11.3.1994
773. "Piraten och de grönbodiga färsingarna". [Rec. av] Helmer Lång, red., Piraten och Färs, *SvD* 29.3.1994
774. "Frisinnets filosof [Bergson]", *SvD* 21.3.1994
775. "Nu har Bellman nått fram till Frankrike". [Rec. av] Vive Bellman!, *SvD* 23.5. 1994
776. "Så blev Bellman nationalmonument", *SvD* 26.7.1994

1995

777. *Vinglas och timglas i Bellmans värld*, Lund 1995. 243 s.

Innehåll:

- "Bellman och vaggvisan"
"Vinglasen och timglasen. Två symboler i Bellmans diktning"
"Bellman – svensk i kosmopolitisk huvudstad"
"Bellmans franska fränder"
"Den svenske Anacreon. Historien om en av Bellmans författarroller"
"Bellmansforskning. Textutgivare och litteraturhistoriker gör entré"
"Diktare och kritiker tolkar Bellman"
"Bellmans gästspel på Sergels födelsedag"
"Så blev Bellman nationalmonument"
"Bellman och improvisationens konst"
"Bellman på kyrkogården"
"Efterord"

Recensioner:

- | | |
|---------------------|----------------------|
| Tomas Götselius | <i>GP</i> 29.7.1995 |
| Göran Hägg | <i>AB</i> 28.5.1995 |
| Thure Stenström | <i>SvD</i> 10.5.1995 |
| Sven Christer Swahn | <i>SDS</i> 10.5.1995 |

778. [Tillsammans med Håkan Westling:] *Lund and Learning. An informal history of Lund University*. Translated by Alan Crozier, Lund 1995. 289 s.
779. "Nyskapande tysk översättning: Lunds universitet anrikat?", *LUM*, 1995, nr 4, s. 24.
780. "Röjde väg för ny romanforskning. Staffan Björck aktiv författare in i det sista", *SvD* 3.7.1995
781. "Staffan Björck. Röjde vägen för en ny typ av metoder", *SDS* 4.7.1995
782. "Staffan Björck. Litteraturkritiker på DN", *DN* 4.7.1995

1996

783. "Esaias Tegnér inför psykiatrin. Ett stycke medicinsk historia", i Ulla Törnqvist, red., *Möten med Tegnér*, Lund 1996, s. 136–176
784. "Georg Brandes och Lunds litteraturhistoriker: Gustaf Ljunggren, Henrik Schück, Bengt Lidforss och Fredrik Böök", i *Lärdomens trädgård*, Lund 1996, s. 21–39
785. "Staffan Björck", i *Kungl. Vitterhets historie och antikvitetsakademien, årsbok*, 1996, s. 28–32
786. "Vad Auerbach skrev till Böök", *SvD* 9.2.1996
787. "Parodiskt i framtiden [om upplagsböcker]", *SvD* maj 1996
788. "'Det finns en sjö...'. Lars-Erik Larsson om kvällen då Gullberg sjöng", *SvD* 18.7.1996

1997

789. "Mark Twain och Falstaff, fakir som parodiker", *Fakirenstudier*, 1997, s. 7–15
790. "Till ett annat studium vill min håg jag vända", i *Italienska förbindelser*, Lund 1997, s. 9–11

1998

791. "Gullberg själv och ingen annan", *SvD* 30.5.1998

1999

792. *Litteraturhistorien i Europaperspektiv. Från komparatism till kanon*, Lund 1999, 140 s.

Recensioner:

Göran Lundstedt	<i>SDS</i> 23.6.1999
Karl Steineck	<i>Helsingborgs Dagblad</i> 14.1.2000
Thure Stenström	<i>SvD</i> 26.5.1999
Sigbrit Swahn	<i>UNT</i> 13.8.1999
Carl Ördell	<i>Jönköpings-Posten</i> 10.3.2000

793. "Förstrykningar berättar. Om Hjalmar Gullbergs böcker på Västergatan i Lund", i *Hjalmar Gullbergs boksamling*, Malmö 1999, s. 15–32
794. "Lundensiskt skämtlynne i tidningspress och universitetskatalog", i Patrick Meurling, red., *Humor i Lund*, Lund 1999, s. 216–224

2000

795. "Vem var Verner von Heidenstam?", *Parnass*, 2000, nr 4, s. 4–5
796. "Arthur H. King [död]", *SvD* 29.2.2000

2001

797. "Gerhard Grans brev till tre nordiska litteraturvetare: Georg Brandes, Henrik Schück och Fredrik Böök", i *Videnskab og national opdragelse. Studier i nordisk litteraturhistorieskrivning*. 1, Khvn 2001, s. 263–284
798. "Om kontakter mellan fransk och nordisk litteraturhistoria", i *Videnskab og national opdragelse. Studier i nordisk litteraturhistorieskrivning*. 2, Khvn 2001, s. 543–616

2002

799. "Bellman och Leopold än en gång", *Hvad Behagas?*, 2002, nr 4, s. 8–11
800. "Breven om en vänskap", *Ikoner*, 2002, nr 6, s. 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16
801. "Originalitet och påverkan. Notiser om en litteraturhistorisk 1900-talsdebatt", i *I ordets smedja. Festskrift till Per Rydén*, Sthlm 2002, s. 192–210

802. [Tillsammans med Claes Schaar m. fl.:] "Recollections of T. S. Eliot in Sweden, 1942", i Judith Black & Jim Potts, eds., *Swedish Reflections from Beowulf to Bergman*, London 2002, s. 163–166

2003

803. [Tillsammans med Daniel Hjorth, Bertil Romberg & Svante Nordin:] *Frans G. Bengtsson och Hjalmar Gullberg. En bok om poetisk vänskap*, Lund 2003, 54 s.
804. *Du repli sur soi au cosmopolitisme. Essai sur la genèse et l'évolution de l'histoire comparée de la littérature*. Texte remanié et enrichi, traduit par Marianne et Jean-François Battail, Paris 2003, 232 s.
805. "Bilder ur medeltidens vanatisvärld", *Res publica*, 2003, nr 61, s. 22–57
806. "Hon var en grevinna av folket [Greta Thott], *SDS* 30.7.2003
807. "Greta Thott [död]", *SvD* 3.8.2003

2004

808. *Literaturegeschichte in europäischer Perspektive. Von Kompararistik bis Kanon*, Aus dem Schwedischen übersetzt von Simon Stuhler, Leipzig & Berlin 2004, 194 s.
- [809. Tillsammans med Göran Blomqvist & Håkan Westling:] *Lärdomens Lund. Lunds universitets historia 1666–2004*, Lund 2004. 456 s.

Recensioner:

Solveig Ståhl *LUM*, 2005, nr 1

2005

810. "I bildat sällskap", i *Studentafton, lundensiskt fönster mot världen*, Lund 2005, s. 42–51
811. "Ett och annat om Bellman och hans brev", i *Bellmanstudier utgivna av Bellmansällskapet*. 22 [Till minnet av Gunnar Hillbom], Sthlm 2005, s. 75–89

Personregister

upptar alla namn utom Carl Fehrmans eget på sidorna 9–113

- Abenius, Margit 60, 65, 82
Adorno, T. W. 97
Adrup, K. A. 101
Afzelius, Nils 88
Ahlenius, Holger 64, 75
Ahlberg, Alf 77, 91, 93
Ahlgren, Stig 22, 60, 64
Ahlund, Claes 56
Aischylos 66
Alfredson, Hans 92
Algulin, Ingemar 44, 88, 96
Allwood, Martin S. 58
Almqvist, C. J. L. 59, 87, 91
Anacreon 96, 110
Andersen, H. C. 88, 96, 100
Anderson, Ivar 79, 83
Andersson, Per 72
Andreae, Daniel 66, 71, 77
Andrén, Gösta 78
Andrén, Sigvard 77
Anshelm, Gunnar 67, 74
Apollinaire, Guillaume 68
Arvidsson, Karl Axel 68
Arvidsson, Rolf 88, 96
Askund, Erik 72, 74
Aspelin, Gunnar 93
Aspenström, Werner 70, 80, 83
Asplund, Karl 94
Atterbom, P. D. A. 24, 70
Attorps, Gösta 80
Auerbach, Erich 111
Austin, Paul Britten 107
Axberger, Gunnar 86
Backman, Louis 83
Bang, Kate 78, 89, 94, 106
Bank, Majt 98
Battail, Jean-François 53, 99, 113
Battail, Marianne 53, 113
Beaumarchais 107
Beauvoir, Simone de 17
Bédier, Joseph 65
Beer-Hofmann, Richard 61
Belfrage, Ellen 79, 80
Belfrage, Esbjörn 54, 87
Belli, Valerio 97
Bellman, Carl Michael 32, 62, 64, 69, 72, 73, 82, 84, 87, 89, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 112, 113
Benedictsson, Victoria 64, 65
Bendz, Ernst 63, 65
Bendz, Gerhard 31, 62
Bengtsson, Frans G. 20, 31, 32, 47, 71, 113
Bengtsson, Nils A. 76
Bergman, Bo 71, 88
Bergman, Enar 86
Bergman, Hjalmar 106
Bergman, Leif 95
Bergman, Petter 92
Bergson, Henri 110
Bergström, Carl Olof 75, 76
Billeskov Jansen, F. J. 91, 100
Björck, Staffan 10, 12, 13, 14, 18, 25, 26, 31, 32, 35, 40, 41, 43, 44, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 61, 62, 64, 72, 85, 87, 97, 108, 111
Björklund, Ingeborg 57
Björklund, J. A. 16, 93

- Björkman-Goldschmidt, Elsa 94
Björling, Gunnar 67
Björnson, Björnstjerne 86
Black, Judith 113
Bladh, Curt 108
Blanck, Anton 18, 25, 60, 61
Blomberg, Harry 59
Blomquist, Gunvor 56, 98, 107
Blomquist, Göran 51, 113
Bloom, Harold 52
Bohman, Lennart 72
Borges, J. L. 38
Boström, Chr. J. 46
Botwid, Hans 55
Boye, Karin 65, 97
Brandell, Gunnar 37, 59, 66, 74, 76, 77, 85, 110
Brandes, Georg 97, 98, 102, 111, 112
Bredsdorff, Elias 49, 96
Bremer, Fredrika 84
Brod, Max 64
Brohed, Ulla 106
Browallius, Irja 59
Bruun, Lars 78
Brøndsted, Mogens 96
Burke, Edmund 18
Byron 106
Byström, Olof 69
Bäckman, Ida 72
Böklin, Per Johan 84
Böök, Fredrik 18, 19, 24, 27, 28, 29, 31, 51, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 69, 70, 79, 80, 88, 89, 100, 103, 106, 111, 112

Callen, Don 98
Camus, Albert 62
Carlquist, Erik 101
Carlyle, Thomas 42
Carlsson, Ingemar 85
Cervin, Gert 87
Christie, Erling 73

Christina 75
Christofferson, Birger 76
Churchill, Winston 22
Clemens, Samuel (Mark Twain) 61, 74, 111
Clewberg-Edelcrantz, Niclas 83
Coleridge, S. T. 44
Conrad, Flemming 49
Cornell, Jonas 82
Cullhed, Anders 108

Dahl, Per 49
Dalín, Olof von 85
Dante Alighieri 69, 72, 83, 84, 86, 107
Dédeyan, Charles 73
Delblanc, Sven 77, 92
Della-Piana, Gabriel 98
Diktonius, Elmer 67

Edfelt, Johannes 59, 82
Edström, Vivi 79
Eggehörn, Ylva 91
Ehnmark, Elof 95
Ek, Sverker 68
Ekelund, Vilhelm 45, 96
Ekelöf, Gunnar 23, 32, 33, 52, 55, 61, 66, 67, 74, 90, 91, 93
Ekerwald, Carl-Göran 77
Eklundh, Bernt 73, 77
Ekner, Reidar 81
Eliot, T. S. 19, 22, 23, 24, 58, 63, 113
Elovson, Harald 58, 61, 79, 105
Elveson, Evald 80
Empson, William 24
Enckell, Rabbe 668
Engström, Albert 98, 105
Eriksson, Göran 77
Eriksson, Göran O. 76, 78
Euripides 68
Evans, Joan 75

- Fagerström, Allan 101
Fehrman, Carl [d.ä] 15
Fehrman, Carl Gustaf 15
Fehrman, Christopher 15, 26
Fehrman, Daniel 15, 16
Fehrman, född Björklund, Elsa Maria 16
Fehrman, Maj 23, 53
Ferlin, Nils 20, 32, 33, 40, 55, 66, 81
Ferner, Conradin 93
Fischer, Wilhelm 92, 101
Fleischer, Frederic 69
Franzén, Lars-Olof 83
Fredriksson, Allan 76
Freud, Sigmund 106
Fröding, Gustaf 26, 69, 72, 88, 108
Fröding-Torgny, Siri 69
Fröier, Lennart 77
Fuchs, Werner 88

Gabrieli, Iselin 90
Gadd, Arne 95
Gedin, Andreas 103
Geijer, Erik Gustaf 70
Genette, Gérard 38
Gerhardsson, Birger 91
Gide, André 61
Gierow, Karl Ragnar 82, 83, 89, 93, 96, 101
Goethe, J. W. von 12, 13, 42, 51, 52, 64, 68, 69, 71, 74, 75, 76, 86, 97
Grahn, Lars 92
Grave, Elsa 69
Gravier, Maurice 65
Greenwood, Marianne 103
Gschwantler, Otto 107
Gullberg, Helge 79
Gullberg, Hjalmar 11, 16, 20, 21, 27, 31, 32, 33, 36, 43, 45, 47, 58, 59, 63, 68, 71, 72, 74, 75, 76, 78, 80, 83, 84, 85, 86, 89, 90, 91, 94, 98, 99, 103, 104, 106, 107, 108, 111, 112, 113
Gustafson, Alrik 80
Gustafsson, Barbro 97
Gustafsson, Lars 101
Gyllensten, Lars 92
Götselius, Tomas 110

Hald, Fibben 38
Hall, Tord 100
Hallberg, Peter 100
Hallqvist, Britt G. 101
Hallström, Per 67
Hammarskjöld, Dag 82
Hansen, Einar 49, 109
Hansson, Ola 85, 109
Harrie, Ivar 20, 56, 60, 74, 76, 77, 103
Hasselskog, Nils 32, 63, 71, 74
Hazelius, Arthur 28
Hazard, Paul 65
Hedberg, Johannes 27
Hedén, Birger 95
Hedman, Dag 105
Hegel, Friedrich 46, 96
Heidegger, M. 65
Heidenstam, Verner von 26, 43, 52, 54, 61, 62, 72, 78, 79, 80, 87, 89, 91, 92, 96, 97, 99, 100, 106, 112
Heller, Frank 103, 105, 106
Heltoft, Kjell 88
Hellström, Gustaf 68, 103
Hemer, Oscar 101
Henriksen, Aage 66
Henrikson, Alf 100, 103
Herrlin, Olle 71, 73
Hertel, Hans 98, 105
Hesse, Hermann 61, 67, 68, 88
Heyter, Althea 87
Hildeman, Karl-Ivar 85
Hillbom, Gunnar 99, 113
Hirn, Yrjö 67, 69
Hitler, Adolf 22, 27

- Hjertén, Ivar 67
Hjorth, Daniel 113
Holm, Ingvar 94
Holm, Pelle 45, 58, 99, 106
Holmberg, Maj 11
Holmberg, Olle 10, 11, 12, 17, 18, 24, 26, 29, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 43, 45, 46, 50, 51, 58, 59, 61, 67, 69, 70, 73, 77, 78, 81, 85, 92, 103, 108
Holmqvist, Bengt 25, 31, 66
Holmström, Bengt 106
Holmström, Tora Vega 106
Homén, Olaf 60, 70
Homeros 66
Hornborg, Eirik 71
Hungerland, Heinz 103
Huizinga, Johan 62
Hägerstrand, Torsten 106
Hägerström, Axel 46
Hägg, Göran 110
Hägglund, Arne 59
Höijer, Björn-Erik 60
Hölderlin, Friedrich 91, 103

Ibsen, Henrik 44, 94
Isaksson, Folke 76
Ivarsson, Martin 78
Ivarsson, Nils Åke 95

Jacobsen, Harry 63
Jansson, Mats 56
Janzon, Ann-Mari 107
Janzon, Åke 81, 89, 91, 92, 95
Jayne, Richard 98
Jolivet, Régis 65
Jonsson, Inge 101, 106
Josephson, Lennart 70
Josephson, Ragnar 43, 45, 86, 103, 107
Julén, Björn 54, 80
Jünger, Ernst 71
Järv, Harry 104

Jönsson, Annika 102
Jönsson, Gabriel 47, 67, 70, 73, 95, 97, 100, 101, 102, 108

Kafka, Franz 61, 63, 64
Kamras, Hugo 60
Karlfeldt, Erik Axel 26, 56, 66, 83, 85, 86, 92, 98, 109
Karlsson, Karin 95
Karlström, Lennart 99
Kazantzakis, Nikos 40
Kellgren, Johan Henric 66
Kierkegaard, Søren 66
King, Arthur H. 21, 22, 24, 112
Kirchhoff-Larsen, Chr. 77, 78
Kjellén, Alf 76
Klibansky, Raymond 84
Klintberg, Bengt af 97
Koestler, Arthur 84
Korlén, Gustav 17
Kretschmer, Ernst 99
Kristeva, Julia 38
Kruuse, Jens 86
Krüger, Paul 35
Kullenberg, Annette 34
Kyrklund, Willy 82
Kärnell, Karl-Åke 67, 74

Lagercrantz, Agneta 101
Lagercrantz, Olof 40, 69, 76
Lagerlöf, Karl Erik 92
Lagerlöf, Selma 79, 82, 83, 86, 87, 88, 95
Lagerroth, Erland 83
Lagerroth, Ulla-Britta 83
Lamb, Charles 68
Lamm, Martin 65
Lampedusa, Tomasi de 82
Landgren, Bent 56, 90, 104
Landquist, John 18, 34, 45, 67, 70, 72, 73, 74, 80, 89, 92, 93, 103
Landquist, Solveig 93, 94

- Langbehn, Julius 43
Larsson, Axel 60, 61
Larsson, Hans 32, 44, 45, 60, 81, 102
Larsson, Lars-Erik 111
Lazarfeld, Sofie 65
Leffler, Yvonne 108
Leopold, Carl Gustaf af 69, 70, 112
Lewan, Bengt 84
Levertin, Anna 27, 61
Levertin, Oscar 26, 27, 28, 37, 40, 41, 54, 56, 60, 61, 62, 63, 64, 71, 72, 73, 74, 75, 80, 82, 83, 86, 96
Lidforss, Bengt 82, 111
Liedman, Sven-Eric 99
Liffner, Axel 76
Liljegren, S. B. 73
Lindahl, Per-Erik 94
Lindberger, Örjan 63
Linde, Ebbe 68
Lindeberg, Sven-Ola 101
Lindegren, Erik 33, 62
Linder, Erik Hj. 64, 77, 78, 89
Lindner, Sven 78
Lindroth, Sten 75
Lindström, Göran 92
Lindström, Hans 77
Lindström, Sigfrid 31, 32, 65, 68, 99
Lindvall, Gunnar 31
Linné, Carl von 86
Linnér, Sven 67
Linnerhielm, Helena Maria 79
Livijn, Claes 70
Ljung, Per Erik 49, 108
Ljunggren, Gustaf 51, 111
Ljunggren, Nalle 101
Ljungman, Gunnar 101
Lo-Johansson, Ivar 57
Loos, Viggo 72
Lucidor 91
Lukianos 63
Lund Andersen, Jens 67
Lundberg, Bengt 60, 77, 108
Lundén, Gunborg 92
Lundgren, Caj 37, 38, 45, 90, 101
Lundstedt, Göran 108, 112
Lundkvist, Artur 33, 62
Lundström, Gunilla 56
Luttenberger, Franz 106
Lång, Helmer 77, 78, 101, 105, 107, 110
Löfstedt, Einar 11, 103
Löfström, Inge 101
Löwendahl, Gösta 70
Magnusson, Bo 92
Malm, Einar 65
Malmberg, Bertil 32, 55, 64, 65, 68, 69, 75, 86, 103
Mann, Erika 11, 55
Mann, Klaus 11, 55
Mann, Thomas 11, 12, 13, 14, 23, 24, 39, 45, 55, 64, 71, 103
Mark, Jan 78
Martinson, Haryy 20
Marx, Karl 96
Mauriac, François 62, 63
Maury, Lucien 66
Melander, Ellinor 9
Mens, Jan 58
Meurling, Per 68
Meurling, Patrick 112
Michanek, Gudmund 72, 98
Mickiewicz, Adam 106
Mjöberg, Jöran 26, 56, 60, 109
Moberg, Axel 17, 103
Modéer, Kjell Åke 109
Mogren, Jan 40
Montaigne, Michel de 44, 63
Morgenstern, Christer 75
Mortensen, Anders 49
Mozart, W. A. 108

- Mårtensson, Johan 84
Møller Kristensen, Sven 98
- Nevéus, Torgny 105
Nicolovius 75
Nilsson, Albert 91, 105
Nilsson, Elsa 91
Nilsson Piraten, Fritiof 47, 75, 83, 84, 89, 90, 91, 93, 103, 105, 106, 107, 110
Nilsson, Martin P:son 103
Nilsson, Orvar 97
Nilsson, Sven 90
Nordal, Sigurd 69
Nordin, Svante 101, 113
Norlind, Ernst 102
Nordström, Lubbe 71
Nordström-Bonnier, Tora 61
Noreng, Harald 86
Nyberg, Helmer V. 57
Nyberg, Ven 78
Nygren, Anders 20, 58
Nyman, Alf 73
Nåhls, Monica 9
Näsström, Gustaf 61
- Oberholzer, Otto 63, 103
Odén, Birgitta 94
Oehlenschläger, Adam 12, 96, 97, 98
Ohlon, Sonja 73
Oliv, Josef 90
Olsson, Bernt 44, 82
Olsson, Bror 69, 73
Olsson, Henry 16, 24, 88
Olsson, Nils Ludvig 76
Oreglia, Giacomo 83
Ortman, Peter 82
- Palm, Anders 49, 94, 104
Palmborg, Nils 104
Palmlund, Evald 37, 76, 77, 78, 86, 92
- Palmær, Henrik Bernhard 66, 70
Panofsky, Erwin 84
Pascal, Blaise 63
Perrault, Charles 71
Petersen, Hedvig af 61
Peterson, August 32, 60, 63
Petherick, Karin 98
Platen, Magnus von 69, 70, 79, 81, 82, 83, 85
Platon 42, 45
Plutarchos 109
Poe, Edgar Allen 44
Potts, Jim 113
Pound, Ezra 22
Printz-Påhlson, Göran 37, 56
Proschwitz, Gunnar 107
- Qvarnström, Gunnar 94
- Ransom, J. C. 25
Rausing, Birgit 106
Regnéll, Gerhard 17
Richards, I. A. 24, 25
Riffaterre, M. 38
Rilke, Rainer Maria 106
Rimbaud, Arthur 68
Rinman, Sven 67, 69, 73, 74, 77, 89, 95
Rodhe, Edvard 17
Rodhe, Sten 55
Romberg, Bertil 87, 113
Rosen, Alfred von 70
Rosén, Marianne 9
Rousseau, J. J. 18, 59, 86, 87
Rubow, Paul 66, 72
Ruin, Hans 24, 25, 35, 45, 58, 65, 66, 67, 72, 73, 81, 84, 89, 100, 103, 107
Runeberg, Johan Ludvig 71, 88
Runius, Johan 70
Rydberg, Viktor 17, 75
Rydén, Per 55, 85, 92, 96, 112

- Rying, Mats 90
Rydstedt, Anna 37
Rääf, Leonard Fredrik 107
Rømhild, Lars Peter 49
Rössel, James 61
- Sahlgren, Jöran 80
Sainte-Beuve, Ch. A. 60
Salminen, Sally 59
Sandgren, Marie 101
Sandin, Gunnar 102
Sanner, B. F. 77
Santeson, Carl 75
Sartre, Jean Paul 45, 65
Saxl, Fritz 84
Schaar, Claes 113
Schelling, Friedrich 96
Scherfig, Hans 96
Schildt, Göran 72
Schill, Rigmor 103
Schiller, Friedrich von 76, 97, 105
Schiller, Harald 33, 37, 60, 67, 72, 78
Schopenhauer, A. 42, 43, 59
Schück, Henrik 28, 44, 51, 79, 97, 98, 101, 105, 111, 112
Segerstedt, Torgny 103
Selanders, Sten 68
Sergel, J. T. 94, 110
Seth, Carl Magnus von 104
Sévigné, Mme de 64
Shakespeare, William 51, 68, 75
Shideler, Ross 93
Sjöberg, Anna (Nike) 54
Sjöberg, Birger 53, 60, 71, 85, 91, 92, 102, 103, 104, 109
Sjöberg, Birthe 9
Sjöberg, Leif 91
Sjödell, Ulf 102
Sjögren, Gunnar 95
Sjögren, Ivan 59
- Sjöstedt, Nils Åke 66
Sjöstrand, Östen 67
Smith, Gudmund 92
Sofokles 75
Sommar, Carl Olov 99
Spegel, Haqvin 82, 87
Sprigge, Elisabeth 64
Stagnelius, E. J. 59, 70, 71
Staiger, Emil 72, 75
Stangerup, Hakon 86, 92, 93
Steffensen, Steffen 106
Steineck, Karl 112
Stenkvis, Jan 100
Stenström, Thure 17, 55, 102, 110, 112
Stiernhielm, Georg 61
Stjernquist, Nils 50
Stolpe, Sven 62, 77, 99
Strindberg, August 22, 33, 63, 64, 65, 66, 70, 74, 97, 98, 103, 108
Strömberg, Martin 77
Stuhler, Simon 53, 113
Ståhl, Solveig 55, 113
Stålmarch, Torkel 107
Suber, Margareta 59
Sully-Prudhomme 94
Sundgren, Nils Petter 54
Sundén, Hjalmar 92
Sundkvist, A. V. 87
Swahn, Sigbrit 112
Swahn, Sven Christer 73, 89, 109, 110
Swahnström, Gunnar 78
Svanberg, Victor 24, 35
Svendsen, Paulus 107
Svensén, Bo 55
Swift, Jonathan 70
Swinburne, A. C. 28
Sylwan, Otto 97
Söderberg, Hjalmar 86, 88
Södergran, Edith 64
Söderpalm, Kristina 109

- Tarschys, Bernhard 71
Tarschys, Karin 71
Taube, Evert 103, 104, 109
Taylor, Harold 88
Tegnér, Elof 93
Tegnér, Esaias 12, 19, 32, 59, 61, 62, 66, 70, 72, 76, 79, 94, 102, 107, 109, 111
Terje, Ola 84
Thavenius, Jan 90
Thiel, Ernest 88
Thomander, Johan Henrik 93
Thorén, Sven 103
Thott, Greta 76, 113
Thulin, K.E. 84
Tideström, Gunnar 64, 71
Tigerstedt, E. N. 60, 63, 72, 79, 85, 86
Tunving, Lars Helge 73
Turesson, Gunnar 102
Tykesson, Elisabeth 70
Törneros, Adolf 96

Wahlund, Per Erik 63
Wain, John 72
Valéry, Paul 44
Wallenberg, Jacob 90
Wallengren, Axel 20, 32, 56, 59, 61, 74, 105, 108, 111
Warburg, Karl 44
Vegesack, Thomas von 77
Weibull, Lauritz 94, 102
Weidel, Gunnel 83
Weiss, Andrea 55
Weisse, C. H. 96
Wejbro, Folke 77
Wellek, René 38
Vendelfelt, Erik 82
Vennberg, Karl 48, 71, 90, 91
Wergeland, Henrik 63
Werin, Algot 11, 12, 24, 29, 30, 31, 35, 50, 51, 67, 68, 69, 76, 86, 94, 109
Werup, Jacques 100

Westerlund, Olov 66
Westerström, Jenny 32
Westling, Håkan 51, 109, 111, 113
Whipple, Marianne 58
Wibling, H. 67
Widerström, Otto 66
Wiecker, Rolf 96
Wieselgren, Oscar 66
Viëtor, Karl 69
Wifstrand, Albert 66, 103
Wigforss, Brita 78
Viklund, Daniel 32
Wilson, Angus 69
Wirsén, Carl David af 16, 28, 41, 82
Wittgenstein, L. 46
Wittrock, Ulf 102
Wizelius, Ingemar 58, 74
Voltaire 59, 86, 87, 97
Wordsworth, William 22
Wrangel, Evert 105
Wretö, Tore 107
Wästberg, Per 88
Völschow, C. M. 99
Yrlid, Rolf 84, 90
Zetterström, Erik 45
Zilliacus, Emil 57, 66
Åsberg, Christer 58, 107
Åström, Lars-Erik 27
Åström, Paul 109
Ördell, Carl 112
Östergren, Bertil 102
Österling, Anders 33, 58, 60, 62, 67, 85, 102
Övden, Oscar 35, 67, 69

I serien

ABSALON

Skrifter utgivna vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Lund

har hittills utkommit:

1. *Moderna klassiker. 16 föreläsningar om texter från vår tid*, red. Per Erik Ljung, 1992.
2. Inga-Lisa Petersson, *Studier i Läsebok för folkskolan. Läseboken och den svenska industrialiseringen. Fraktur eller antikva? Om tryckstilar i pedagogisk litteratur 1842–1889*, 1992.
3. *Algot Werin. Från ett seminarium kring hans liv och verk*, red. Louise Vinge & Per Erik Ljung, 1993.
4. *På försök. 8 essäer och 3 inledningar*, red. Jenny Westerström, Tommy Olofsson & Per Rydén, 1993.
5. Claes-Göran Holmberg, *Texter och kontexter. Samtal med 15 amerikanska litteraturforskare*, 1994.
6. *Efter dekonstruktionen. Tolv uppsatser om aktuell litteraturteori*, red. Ulla-Britta Lagerroth, 1994.
7. Staffan Björck, *Vänskapens pris*, 1995.
8. Carl Fehrman, *Vinglas och timglas i Bellmans värld*, 1995.
9. *Möten och metamorfoser. Dikt i samspel med musik, bild och film*, red. Lars Gustaf Andersson & Johan Stenström, 1995.
10. *Teori och pedagogik i litteratur- och mediastudier*, red. Lars Gustaf Andersson & Jan Thavenius, 1997.
11. *Italienska förbindelser. En vänbok till Bengt Lewan*, red. Jan Thavenius, 1997.
12. *Utsikter – föreläsningar från Helgonabacken*, red. Lars Gustaf Andersson & Johan Stenström, 1997.
13. *Bild och text i Astrid Lindgrens värld*, red. Helene Ehriander & Birger Hedén, 1997.
14. *Baudelaire – det moderna livets betraktare. Studier i ett författarskap*, red. Christina Sjöblad & Lennart Leopold, 1998.

15. Carl Fehrman, *Litteraturhistorien i Europaperspektiv. Från komparatism till kanon*, 1999.
16. *Mannen med filmkameran. Studier i modern film och filmisk modernism*, red. Lars Gustaf Andersson & Erik Hedling, 1999.
17. *Skeptiska betraktelser*, red. Lars Gustaf Andersson, Bengt Lewan, Gun Malmgren & Birthe Sjöberg, 1999.
18. *Litteraturens makt*, red. Birthe Sjöberg, 2000.
19. *Skriva om jazz – skriva som jazz. Artiklar om ord och musik*, red. Walter Baumgartner, Per Erik Ljung & Frithjof Strauß, 2001.
20. *Drömmens Vin, Ordets Blod. Tolv föredrag om Vilhelm Ekelunds lyrik*, red. Per Erik Ljung, 2004.
21. *Från Eden till Damavdelningen. Studier om kvinnan i litteraturen*, red. Bibi Jonsson, Karin Nykvist & Birthe Sjöberg, 2004.
22. Per Rydén, *Staffan Björks Bibliografi 1937–1995*, 2005.